

ชื่อการศึกษา คั่นคว่ำอิสระ การศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา
ของโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายะลา เขต 2
ผู้ศึกษา นางกรณี สุวารักษ์ **ปริญญา** ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (หลักสูตรและการสอน)
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์จันตรี คุปตะวาทีน **ปีการศึกษา** 2546

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา ของโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายะลา เขต 2 (2) เปรียบเทียบสภาพและปัญหาการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา ของโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายะลา เขต 2 (3) เพื่อรวบรวมข้อเสนอแนะในการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา ของโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายะลา เขต 2

กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายะลา เขต 2 จำนวนคน 201 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 72 ข้อ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าเอฟ โดยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว

ผลการวิจัยพบว่า (1) สภาพการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา ของโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายะลา เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ส่วนปัญหาการดำเนินงานโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยที่มาตรฐานด้านผู้บริหารมี ปัญหาอยู่ในระดับน้อย ส่วนด้านผู้เรียนและด้านครูผู้สอน อยู่ในระดับปานกลาง (2) สภาพและปัญหา การดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา ตามทัศนะของบุคลากรที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาด ต่างกัน พบว่าไม่แตกต่างกันทั้งภาพรวมและรายด้าน (3) ข้อเสนอแนะที่มีความถึงสูงที่สุดในแต่ละด้าน ได้แก่ ด้านผู้เรียนควรพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถในการอ่านและเขียนภาษาไทยให้เหมาะสมกับ ระดับชั้น ด้านครูผู้สอนควรมีการวางแผนการสอนให้สอดคล้องกับหลักสูตร ความต้องการของ นักเรียนและท้องถิ่น ด้านผู้บริหารควรสร้างความตระหนักให้ผู้ปกครองเห็นความสำคัญของการศึกษา

คำสำคัญ สภาพการดำเนินงาน ปัญหาการดำเนินงาน เกณฑ์มาตรฐานการศึกษา

กิตติกรรมประกาศ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ โดยให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษา ที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยะลา เขต 2 ในฐานะหน่วยงานต้นสังกัด มีหน้าที่สนับสนุนให้สถานศึกษามีการดำเนินการพัฒนาสู่ระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ดังนั้นการศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา ของโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยะลา เขต 2 จะทำให้ได้ข้อมูลประกอบการพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาให้แก่สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป

การวิจัยครั้งนี้สำเร็จได้ด้วยความอนุเคราะห์อย่างยิ่งจากผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัยและให้คำปรึกษาแนะนำในการวิจัย ซึ่งประกอบด้วย นายสุพรรณ ชื่นชัย ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านพงกูแว นายบุญนาค ศิลากุล หัวหน้ากลุ่มงานส่งเสริมพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยะลา เขต 2 นางอรรณ ค่ำมณีศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยะลา เขต 2 นางพรณี ปานทอง ศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยะลา เขต 1 และนางสาวจิราวรรณ ยืนยง ศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยะลา เขต 1 จึงขอขอบคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

นอกจากนี้ได้รับความร่วมมือจากคณะครูและผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยะลา เขต 2 ที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามเป็นอย่างดี และโดยเฉพาะอย่างยิ่ง รองศาสตราจารย์จันตรี คุปตะวาทีน ได้ให้คำปรึกษาแนะนำ ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่อย่างยิ่ง จึงขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ภรณ์ สุวรักษ์

เมษายน 2547

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
กิตติกรรมประกาศ.....	จ
สารบัญตาราง.....	ซ
สารบัญภาพ.....	ฅ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์การวิจัย.....	4
สมมติฐานการวิจัย.....	4
ขอบเขตการวิจัย.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	7
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	8
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	9
แนวคิดเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา.....	9
ความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษา.....	10
หลักการการประกันคุณภาพการศึกษา.....	12
การประกันคุณภาพการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ.....	13
การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา.....	14
การประเมินคุณภาพภายนอก.....	27
มาตรฐานการศึกษาเพื่อใช้ในการประเมินคุณภาพภายนอกในรอบแรก :	
ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน.....	33
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	37

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	44
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	44
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	46
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	48
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	48
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	50
ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	50
ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลสภาพและปัญหาการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐาน การศึกษา ของ โรงเรียนประถมศึกษา.....	51
ตอนที่ 3 ข้อเสนอที่ได้จากข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการดำเนินงาน ตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา ของ โรงเรียนประถมศึกษา.....	76
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	58
สรุปการวิจัย.....	58
อภิปรายผล.....	62
ข้อเสนอแนะ.....	69
บรรณานุกรม.....	72
ภาคผนวก.....	77
ก ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ.....	77
ข เครื่องมือในการวิจัย.....	81
ค คุณภาพของเครื่องมือวิจัย.....	94
ง จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	109
จ สภาพและปัญหาการดำเนินงานในมาตรฐานแต่ละด้าน.....	113
ประวัติผู้ศึกษา.....	130

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 3.1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามขนาดโรงเรียน.....	45
ตารางที่ 4.1 จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามตำแหน่งและขนาดของโรงเรียน.....	51
ตารางที่ 4.2 สภาพการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา ของโรงเรียนประถมศึกษา จำแนกเป็นรายด้านและ โดยภาพรวม.....	52
ตารางที่ 4.3 ปัญหาการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา ของโรงเรียนประถมศึกษา จำแนกเป็นรายรายด้านและ โดยภาพรวม.....	53
ตารางที่ 4.4 การเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา ของโรงเรียน ประถมศึกษา ตามทัศนะของบุคลากรที่ปฏิบัติงานใน โรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน ด้วยการทดสอบค่า เอฟ.....	54
ตารางที่ 4.5 การเปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา ของโรงเรียน ประถมศึกษา ตามทัศนะของบุคลากรที่ปฏิบัติงานใน โรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน ด้วยการทดสอบค่า เอฟ.....	55
ตารางที่ 4.6 ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา ของโรงเรียนประถมศึกษา.....	56

ณ

สารบัญญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 2.1 การพัฒนามาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา.....	22
ภาพที่ 2.2 การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา.....	24
ภาพที่ 2.3 กระบวนการก่อนตรวจเยี่ยมสถานศึกษา.....	30
ภาพที่ 2.4 กระบวนการระหว่างตรวจเยี่ยมสถานศึกษา.....	31
ภาพที่ 2.5 กระบวนการหลังตรวจเยี่ยมสถานศึกษา.....	32
ภาพที่ 2.6 กรอบแนวคิดการศึกษา.....	43

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สังคมโลกในยุคปัจจุบันมีความเจริญก้าวหน้าด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีสารสนเทศ และมีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ประเทศต่าง ๆ จึงจำเป็นต้องมีการปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวอยู่ตลอดเวลา รวมทั้งจะต้องมีการเตรียมความพร้อมที่จะเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงนี้ ปัจจัยสำคัญที่จะเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวคือคุณภาพของประชากรในประเทศ เครื่องมือที่จะช่วยพัฒนาคุณภาพของประชากรคือการศึกษา เพราะการศึกษเป็นรากฐานสำคัญที่สุด ในการสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้าของสังคมให้เป็นที่ไปในทิศทางที่ปรารถนาเนื่องจากการศึกษาเป็น กระบวนการที่ช่วยให้คนได้พัฒนาตนเองในด้านต่าง ๆ ตลอดช่วงชีวิต ตั้งแต่การวางรากฐานพัฒนาการ ของชีวิตตั้งแต่แรกเกิด การพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถด้านต่าง ๆ ที่ดำรงชีวิตและประกอบ อาชีพได้อย่างมีความสุขรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง รวมเป็นพลังสร้างสรรค์การพัฒนาประเทศที่ยั่งยืน ได้ ดังนั้นการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนให้มีคุณภาพจึงเป็นเรื่องที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งโดยจะต้องเป็น การศึกษาที่มีคุณภาพ เพื่อให้ศักยภาพที่มีอยู่ในตัวคนได้รับการพัฒนาอย่างเต็มที่ ทำให้เป็นคนรู้จัก คิดวิเคราะห์ รู้จักแก้ปัญหา มีความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ รู้จักเรียนรู้ด้วยตนเอง สามารถปรับตัวให้ทัน กับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว มีจริยธรรม คุณธรรม รู้จักฟังตนเอง และสามารถดำรงชีวิต อยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุข (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2544: 1)

ในอดีตที่ผ่านมาประเทศไทยได้มีการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนให้สามารถปรับตัวให้ เข้ากับการเปลี่ยนแปลงของสังคมอยู่ตลอดเวลา ยิ่งในปัจจุบันเป็นสังคมของโลกยุคข้อมูลสารสนเทศ การเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว คนที่จะดำรงชีวิตอยู่ในสังคมที่เปลี่ยนแปลงนี้ได้อย่างมี ความสุขจะต้องเป็นคนที่สามารถฟังตนเองและพัฒนาตนเองได้ รู้จักคิด รู้จักแก้ปัญหา รู้จักวิเคราะห์ สถานการณ์ มีความคิดสร้างสรรค์ และที่สำคัญยิ่งจะต้องเป็นคนมีคุณธรรมและจริยธรรม แต่ถึงแม้ว่า ได้มีความพยายามในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของไทยมาโดยตลอด แต่ผลจากการประเมินคุณภาพ นักเรียน ของกรมวิชาการพบว่า คะแนนเฉลี่ยของวิชาต่าง ๆ ส่วนใหญ่มีค่าต่ำกว่าร้อยละ 50 เช่น

วิชาคณิตศาสตร์และฟิสิกส์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีค่าไม่ถึงร้อยละ 30 และจากผลการ
 ศึกษาของสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สสวท.) ด้านความสามารถในการ
 คิดวิเคราะห์เกี่ยวกับการทำข้อสอบวิชาคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ของสมาคมนานาชาติ เพื่อ
 ประเมินผลทางการศึกษา พบว่าเด็กไทยทำคะแนนได้ดีสำหรับข้อสอบแบบเลือกตอบที่ใช้ทักษะ
 พื้นฐาน (เช่นการบวก ลบ คูณ หาร) หรือข้อสอบที่ใช้ความจำ แต่ไม่สามารถทำข้อสอบที่เป็น
 โจทย์ปัญหาที่ต้องคิดวิเคราะห์หรือต้องเขียนคำตอบอธิบายยาว ๆ แสดงให้เห็นถึงปัญหาของการ
 คิดวิเคราะห์และการเรียบเรียงความคิดออกมาเป็นคำพูดของเด็กไทย ในขณะที่ความสามารถดังกล่าว
 เป็นเรื่องที่สำคัญสำหรับการดำรงชีวิตในโลกยุคปัจจุบัน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ
 2544: 1-2)

จะเห็นได้ว่าคุณภาพการศึกษาของไทยจำเป็นต้องปรับปรุงและพัฒนาให้ดีขึ้น ไม่ว่าจะ
 จะเป็นด้านสติปัญญา ความรู้ ความสามารถ หรือคุณธรรม จริยธรรม จึงได้มีความพยายามที่จะ
 พัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยเริ่มจากสถานศึกษาก่อน ทั้งนี้เพราะสถานศึกษาเป็นสถานที่จัด
 ประสบการณ์การเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนเป็นส่วนใหญ่ การพัฒนาตนเองของสถานศึกษาจึงต้องดำเนินการ
 อย่างเร่งด่วนเพื่อสร้างความมั่นใจให้แก่ผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องว่าสถานศึกษาจะ
 จัดการศึกษาให้มีคุณภาพและเป็นไปตามมาตรฐาน ซึ่งการสร้างควมมั่นใจดังกล่าวสามารถดำเนินการ
 ได้โดย สถานศึกษาควรมีกระบวนการบริหารจัดการที่มีการพัฒนา ปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง มีการ
 ดำเนินการ ในลักษณะของการผสมผสานระหว่างกระบวนการบริหารกับการจัดการเรียนการสอน
 ตามปกติของสถานศึกษา อันมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา
 ที่เรียกว่า การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ
 2542: 36)

นอกจากนี้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวด 6 หมวดมาตรฐานและ
 การประกันคุณภาพการศึกษา มาตรา 47 ได้กำหนดว่า “ให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อ
 พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ประกอบด้วยระบบประกันคุณภาพภายใน และระบบ
 ประกันคุณภาพภายนอก สำหรับระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาให้เป็นไป
 ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง” ในมาตรา 48 ได้กำหนดไว้ว่า “ให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษา
 จัดให้มีระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่ง
 ของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอ

ต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผยต่อสาธารณชนเพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษา และเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก” ส่วนมาตรา 49 ได้กำหนดว่า “ให้สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา มีฐานะเป็นองค์กรมหาชน ทำหน้าที่ พัฒนาเกณฑ์ วิธีการประเมินคุณภาพภายนอก และทำการประเมินผลการจัดการศึกษาเพื่อให้มีการ ตรวจสอบคุณภาพของสถานศึกษา โดยคำนึงถึงความมุ่งหมายและหลักการ และแนวการจัดการศึกษา ในแต่ละระดับตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้ โดยให้มีการประเมินคุณภาพภายนอกของสถาน ศึกษาทุกแห่ง อย่างน้อยหนึ่งครั้งในทุกห้าปีนับตั้งแต่การประเมินครั้งสุดท้าย และเสนอผลการ ประเมินต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และสาธารณชน” (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2542: 36)

ดังนั้นการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาจึงมีความสำคัญอย่างมากในการสร้าง ความมั่นใจว่าสถานศึกษาจะดำเนินการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพได้มาตรฐาน สามารถทำให้ผู้เรียน เป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข เป็นประชากรที่มีคุณภาพพร้อมที่จะช่วยสร้างสรรค์สังคมให้อยู่ ร่วมกันอย่างมีความสุข อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมให้ยั่งยืน เสริมสร้างเศรษฐกิจของประเทศให้มั่นคง มีความสามารถในการร่วมมือและแข่งขันกับประเทศอื่น ๆ ได้

การส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษามีการดำเนินการพัฒนาสู่ระบบการประกันคุณภาพ การศึกษาจึงถือเป็นภารกิจหลักของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเขต 2 โดยมีกรมส่งเสริมสร้าง ความรู้ ความเข้าใจและมีการนิเทศให้คำแนะนำในเรื่องการประกันคุณภาพ เพื่อให้สถานศึกษา สามารถบริหารจัดการเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพและต่อเนื่อง ผู้วิจัยในฐานะ ผู้รับผิดชอบงานส่งเสริมพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษา จึงสนใจที่จะศึกษาสภาพและ ปัญหาการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา ของโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาเขต 2 ที่อยู่ในโครงการประเมินคุณภาพภายนอกจากสำนักงานรับรอง มาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา ในปีการศึกษา 2547 และ 2548 เพื่อจะได้นำข้อมูลเป็น แนวทางให้กับโรงเรียนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องใช้ในการพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาของ สถานศึกษาให้สามารถดำเนินงานการประกันคุณภาพได้อย่างเป็นระบบ พร้อมทั้งจะรับการประเมินจาก สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา ภายในปีการศึกษา 2548

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา ของโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายะลา เขต 2

2.2 เพื่อเปรียบเทียบสภาพและปัญหาการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา ของโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายะลา เขต 2 ตามทัศนะของบุคลากรที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน

2.3 เพื่อรวบรวมข้อเสนอแนะในการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา ของโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายะลา เขต 2

3. สมมติฐานการวิจัย

3.1 สภาพการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา ของโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายะลา เขต 2 ตามทัศนะของบุคลากรที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีความแตกต่างกัน

3.2 ปัญหาการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา ของโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายะลา เขต 2 ตามทัศนะของบุคลากรที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีความแตกต่างกัน

4. ขอบเขตการวิจัย

4.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

ในการวิจัยครั้งนี้ขอบเขตด้านเนื้อหาจะศึกษาตามกรอบมาตรฐานการศึกษาของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ที่ดำเนินการประเมินสถานศึกษาในรอบแรกซึ่งจะประกอบด้วยมาตรฐานการศึกษา จำนวน 14 มาตรฐาน 53 ตัวบ่งชี้ โดยจำแนกเป็น 3 ด้าน คือ

1. มาตรฐานด้านผู้เรียน จำนวน 7 มาตรฐาน คือ

มาตรฐานที่ 1 ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์

มาตรฐานที่ 4 ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มี
 วิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรองและมีวิสัยทัศน์

มาตรฐานที่ 5 ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร

มาตรฐานที่ 6 ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้และ
 พัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

มาตรฐานที่ 9 ผู้เรียนมีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับ
 ผู้อื่นได้ และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต

มาตรฐานที่ 10 ผู้เรียนมีสุขนิสัย สุขภาพกาย และสุขภาพจิตที่ดี

มาตรฐานที่ 12 ผู้เรียนมีสุนทรียภาพและลักษณะนิสัยด้านศิลปะ ดนตรี และกีฬา

2. มาตรฐานด้านครูผู้สอน จำนวน 2 มาตรฐาน คือ

มาตรฐานที่ 22 ครูมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนอย่างมี
 ประสิทธิภาพและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

มาตรฐานที่ 24 ครูมีวุฒิ / ความรู้ ความสามารถตรงกับงานที่รับผิดชอบ และมีครู
 เพียงพอ

3. มาตรฐานด้านผู้บริหาร จำนวน 5 มาตรฐาน คือ

มาตรฐานที่ 13 สถานศึกษามีการจัดองค์กร โครงสร้างและการบริหารงานอย่าง
 เป็นระบบ ครบวงจร ให้บรรลุเป้าหมายการศึกษา

มาตรฐานที่ 14 สถานศึกษาส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนใน
 การพัฒนาการศึกษา

มาตรฐานที่ 18 สถานศึกษาจัดกิจกรรมและการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียน
 เป็นสำคัญ

มาตรฐานที่ 20 ผู้บริหารมีภาวะผู้นำและมีความสามารถในการบริหารจัดการ

มาตรฐานที่ 25 สถานศึกษามีหลักสูตรที่เหมาะสมกับผู้เรียนและท้องถิ่น มีสื่อ
 การเรียนการสอนที่เอื้อต่อการเรียนรู้

4.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

4.2.1 ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นผู้บริหารและครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายะลา เขต 2 ที่อยู่ในโครงการประเมินคุณภาพภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ในปีการศึกษา 2547 และ 2548 จำนวน 45 โรงเรียน เป็นจำนวนคนทั้งหมด 406 คน

4.2.2 กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็น ผู้บริหารและครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายะลา เขต 2 ที่อยู่ในโครงการประเมินคุณภาพภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ในปีการศึกษา 2547 และ 2548 จำนวน 201 คน ซึ่งได้มาจากการคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรยามานะ (Yamane)

4.3 ตัวแปรที่ศึกษา

4.3.1 ขนาดของโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายะลา เขต 2 ซึ่งกำหนดไว้ 3 ขนาด คือ ขนาดเล็ก ขนาดกลาง และ ขนาดใหญ่

4.3.2 สภาพและปัญหาในการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา ของโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายะลา เขต 2 ตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา จำนวน 14 มาตรฐาน 53 ตัวบ่งชี้ จำแนกเป็น 3 ด้าน คือ มาตรฐานด้านผู้เรียน มาตรฐานด้านครูผู้สอน และมาตรฐานด้านผู้บริหาร

4.4 ระยะเวลาในการวิจัย

ระหว่างเดือนธันวาคม 2546 – เมษายน 2547

5. นิยามศัพท์เฉพาะ

5.1 สภาพการดำเนินงาน หมายถึง การปฏิบัติงานเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาของผู้บริหารและครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายะลา เขต 2 ที่อยู่ในโครงการประเมินคุณภาพภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา ในปีการศึกษา 2547 และ 2548

5.2 ปัญหาการดำเนินงาน หมายถึง ข้อขัดข้องหรืออุปสรรคต่าง ๆ ที่ประสบจากการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาของผู้บริหารและครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายะลา เขต 2 ที่อยู่ในโครงการประเมินคุณภาพภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา ในปีการศึกษา 2547 และ 2548

5.3 เกณฑ์มาตรฐานการศึกษา หมายถึง มาตรฐานการศึกษาที่สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ดำเนินการประเมินสถานศึกษาในรอบแรกซึ่งประกอบด้วยมาตรฐานการศึกษา 14 มาตรฐาน 53 ตัวบ่งชี้ โดยจำแนกเป็น 3 ด้าน คือ มาตรฐานด้านผู้เรียน จำนวน 7 มาตรฐาน มาตรฐานด้านครูผู้สอน จำนวน 2 มาตรฐาน และมาตรฐานด้านผู้บริหาร จำนวน 5 มาตรฐาน

5.4 โรงเรียนประถมศึกษา หมายถึง โรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายะลา เขต 2 ที่อยู่ในโครงการประเมินคุณภาพภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา ในปีการศึกษา 2547 และ 2548 จำนวน 45 โรงเรียน

5.5 ผู้บริหารโรงเรียน หมายถึง ข้าราชการครูผู้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน รวมถึงผู้รักษาการในตำแหน่งผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายะลา เขต 2 ที่อยู่ในโครงการประเมินคุณภาพภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา ในปีการศึกษา 2547 และ 2548

5.6 ครูผู้สอน หมายถึง ข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายะลา เขต 2 ที่อยู่ในโครงการประเมินคุณภาพภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา ในปีการศึกษา 2547 และ 2548

5.7 ขนาดโรงเรียน หมายถึง ขนาดของโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเขต 2 ที่อยู่ในโครงการประเมินคุณภาพภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา ในปีการศึกษา 2547 และ 2548 ซึ่งแบ่งเป็น 3 ขนาด คือ

โรงเรียนขนาดเล็ก	มีจำนวนนักเรียน 1 – 120 คน
โรงเรียนขนาดกลาง	มีจำนวนนักเรียน 121 – 300 คน
โรงเรียนขนาดใหญ่	มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 301 คนขึ้นไป

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

6.1 ได้ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา ของโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเขต 2 เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานของผู้บริหารและครูให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

6.2 ได้ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาในการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา ของโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเขต 2 เพื่อให้ผู้บริหารและครูได้ใช้ข้อมูลเป็นแนวทางในการปรับปรุง และพัฒนาการดำเนินการประกันคุณภาพให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

6.3 ได้ข้อเสนอแนะในการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้เป็นข้อมูลและเสนอแนะหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและผู้ที่มีความสนใจได้นำข้อมูลไปใช้ในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาให้บรรลุผลตามเป้าหมายและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา ของ โรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายะลา เขต 2 ที่เสนอประกอบด้วยรายละเอียดตามหัวข้อดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา
2. ความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษา
3. หลักการการประกันคุณภาพการศึกษา
4. การประกันคุณภาพการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ
5. การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
6. การประเมินคุณภาพภายนอก
7. มาตรฐานการศึกษาเพื่อใช้ในการประเมินคุณภาพภายนอกในรอบแรก : ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา

การประกันคุณภาพ (Quality Assurance) เป็นศัพท์ทางวิชาการที่วงการศึกษายืมจากวงการธุรกิจและอุตสาหกรรม และนำเข้ามาใช้เพื่อการบริหารและจัดการเชิงคุณภาพขององค์กรทางการศึกษา การประกันคุณภาพในวงการธุรกิจและอุตสาหกรรมหมายถึงกิจกรรมหรือการปฏิบัติทั้งหมดที่เป็นระบบและมีการวางแผนล่วงหน้าอันเป็นสิ่งจำเป็นที่จะสร้างความมั่นใจในระดับหนึ่งได้ว่าสินค้าหรือบริการหนึ่ง ๆ จะมีคุณภาพตามข้อกำหนดที่ได้วางไว้ ซึ่งถ้ามีการนำหลักการของการประกันคุณภาพมาใช้ในบริบทของการศึกษาจะทำให้ผู้ปกครอง ชุมชน และสังคม เกิดความมั่นใจในการดำเนินการของสถานศึกษาที่จะพัฒนานักเรียน ซึ่งก็คือผลผลิตทางการศึกษาให้มีคุณภาพ

เป็นไปตามความคาดหวังของผู้ปกครอง ชุมชน และสังคมต่อไป (สำนักงานคณะกรรมการการ
 ประถมศึกษาแห่งชาติ 2546 ก: 13)

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (2540) กำหนดว่าการประกันคุณภาพการศึกษาเป็น
 วิธีการหรือกลยุทธ์ที่กำหนดแนวปฏิบัติ หรือแนวทางในการดำเนินงานในการจัดการศึกษาที่เป็น
 หลักประกันว่านักเรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาและเป็นที่ยอมรับของสังคม และกรมวิชาการ
 (2539) กำหนดว่าการประกันคุณภาพการศึกษา เป้ามาตรการหนึ่งที่จะทำให้เกิดความเชื่อมั่นได้ว่า
 สถานศึกษาที่ได้รับการรับรองมาตรฐานสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ ผู้จบการศึกษามี
 คุณภาพตามที่มาตรฐานกำหนดไว้

ดังนั้น การประกันคุณภาพการศึกษาจึงเป็นกลไกสำคัญที่ทำหน้าที่ส่งเสริมและผลักดันให้
 กระบวนการทำงานของหน่วยงานต่าง ๆ ในทุกระดับของวงการศึกษาและบุคลากรที่เกี่ยวข้องดำเนิน
 ไปอย่างประสานสอดคล้องกันเป็นระบบ มุ่งหน้าไปในทิศทางที่ได้ร่วมกันกำหนดไว้เพื่อให้บรรลุ
 เป้าหมายคือการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้เป็น “มนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้
 และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข”
 (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ มาตรา 6) ทั้งนี้โดยอาศัยหลักการและวิธีการบริหารและการจัดการ
 คุณภาพ (Quality Management) สมัยใหม่ที่เน้นการสร้างเชื่อมั่นให้กับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องว่า
 ผลิตภัณฑ์หรือการบริการที่เป็นผลผลิตขององค์กรจะมีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนดไว้

2. ความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษา

2.1 การประกันคุณภาพ

นักบริหารและนักวิชาการได้ให้ความหมายของการประกันคุณภาพในทัศนะต่าง ๆ ดังนี้
 สงบ ลักษณ์ (2541: 2) ได้ให้ความหมายของการประกันคุณภาพว่า เป็นการวางแผน
 และการปฏิบัติของหน่วยงานผลิตที่มุ่งจะผลิตสิ่งที่มีคุณภาพตรงกับความต้องการของผู้ใช้ผลผลิตจะทำ
 ให้ได้ผลลัพธ์ที่มีคุณภาพตรงตามที่กำหนด ซึ่งสอดคล้องกับ นรเชษฐ์ ประภัสสร (2546: 9) ที่
 กล่าวว่า การประกันคุณภาพ หมายถึง กิจกรรมหรือการปฏิบัติที่ได้ดำเนินการตามกระบวนการที่ได้
 วางแผนไว้เพื่อให้ได้มาซึ่งความเชื่อมั่นว่าผลผลิต หรือบริการนั้น ๆ มีมาตรฐานตามที่ผู้ใช้หรือลูกค้า
 ต้องการ ส่วนสมคิด พรหมจ้อย และสุพัตร์ พิบูลย์ (2544: 1) กล่าวว่า การประกันคุณภาพเป็นระบบ
 ในการควบคุม ตรวจสอบและตัดสินคุณภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด ในระบบประกันคุณภาพจะมีการ

กำหนดเกณฑ์ หรือเงื่อนไขแห่งคุณภาพ มีการควบคุมให้เกิดการปฏิบัติตามเกณฑ์ มีการตรวจสอบมาตรฐานการปฏิบัติ และมีการตัดสินใจว่างานหรือกิจกรรมบรรลุตามเกณฑ์หรือไม่

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า การประกันคุณภาพ หมายถึง กิจกรรมหรือปฏิบัติการใด ๆ ที่ได้ดำเนินการตามระบบและแผนที่ได้วางไว้ เพื่อทำให้เกิดความมั่นใจหรือรับประกันว่าจะได้ผลงานที่มีคุณภาพ ตรงตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์

2.2 การประกันคุณภาพการศึกษา

นักการศึกษาได้นำแนวคิดเกี่ยวกับการประกันคุณภาพมาใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อให้มีคุณภาพ ได้มาตรฐาน ซึ่งมีผู้ให้คำจำกัดความของการประกันคุณภาพการศึกษาไว้ดังนี้

สมคิด พรหมจ้อย และสุพัตร์ พิบูลย์ (2544: 4) ได้กล่าวถึงความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษาไว้ว่า การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง กิจกรรมหรือแนวปฏิบัติเพื่อควบคุมคุณภาพการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ประกอบด้วย การประกันคุณภาพภายในและการประกันคุณภาพภายนอก ซึ่งสอดคล้องกับ สัมฤทธิ์ กางเพ็ง (2544: 35) ที่กล่าวว่า การประกันคุณภาพการศึกษา เป็นกระบวนการวางแผนและกระบวนการจัดการของผู้ที่รับผิดชอบจัดการศึกษา ที่จะรับประกันให้สังคมเชื่อว่าจะพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ให้ครบถ้วนตามมาตรฐาน คุณภาพที่ระบุไว้ในหลักสูตร และตรงกับความมุ่งหวังของสังคมและชุมชน โดยยึดหลักการสำคัญ 3 ประการ คือ การกระจายอำนาจ การมีส่วนร่วม และการควบคุมคุณภาพ ส่วนสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2544: 7) ได้ระบุถึงความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษาว่า การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง การบริหารจัดการและการดำเนินกิจกรรมตามภารกิจปกติของสถานศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง

สำหรับสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2541: 2) ได้กล่าวว่า การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง การดำเนินกิจกรรมใด ๆ เพื่อสร้างความมั่นใจต่อผู้ปกครอง ชุมชน และสังคมว่าการดำเนินงานของสถานศึกษาตามพันธกิจที่ได้ร่วมกันกำหนดไว้นั้น จะให้ผลผลิตของการศึกษามีคุณภาพอันพึงประสงค์ตามความคาดหวังของผู้ปกครอง นอกจากนี้ สงบ ลักษณะ (2541: 2) ได้ให้ความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษาว่า การประกันคุณภาพการศึกษา เป็นกระบวนการวางแผนและกระบวนการจัดการของผู้ที่รับผิดชอบจัดการศึกษาที่จะรับประกันให้สังคมเชื่อว่าจะพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ให้ครบถ้วนตามมาตรฐานคุณภาพที่ระบุไว้

ในหลักสูตรและตรงกับความมุ่งหวังของสังคม

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าการประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง การบริหารจัดการและการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา เพื่อสร้างความมั่นใจให้แก่ผู้ปกครอง ชุมชน และสังคม ว่า ผลผลิตทางการศึกษา คือผู้เรียน มีคุณภาพตรงตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์

3. หลักการการประกันคุณภาพการศึกษา

ในการประกันคุณภาพการศึกษานั้นจะครอบคลุมไปถึงมวลกิจกรรมและภารกิจทางวิชาการและการและทางการบริหารจัดการที่มีการวางแผนอย่างเป็นระบบโดยมีหลักการดังที่กรมวิชาการ (2544 ฉ: 13-16) ได้ระบุถึงหลักการประกันคุณภาพการศึกษาไว้ดังต่อไปนี้

1. คุณภาพการศึกษาในบริบทของการประกันคุณภาพจะเน้นการสร้าง ความพึงพอใจให้ กับผู้บริโภครทั้งภายในและภายนอก
2. การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นการบริหารจัดการศึกษาทั้งระบบของสถานศึกษา และเป็นยุทธศาสตร์เชิงรุกที่เน้นการวางแผนและเตรียมการป้องกันล่วงหน้าก่อนที่ปัญหาจะเกิดขึ้น
3. การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นการสร้างความมั่นใจที่ตั้งอยู่บนรากฐานของหลักวิชา หลักข้อเท็จจริงที่สามารถตรวจสอบได้ กระบวนการวิเคราะห์และประมวลผลที่เป็นวิทยาศาสตร์ หลักตรรกและความสมเหตุสมผล
4. การตรวจสอบ การวัดและประเมินผลในบริบทของการประกันคุณภาพ มีจุดประสงค์ สำคัญเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลย้อนกลับสำหรับใช้ในการวางแผนเพื่อการปรับปรุงคุณภาพอย่างต่อเนื่อง มิใช่การจับผิด หรือการตัดสินให้รางวัลหรือลงโทษ
5. คุณภาพของการออกแบบ (มาตรฐานการศึกษา หลักสูตร และแผนการสอน) และ กระบวนการทำงาน (การเรียนการสอน การบริหารหลักสูตร ครูและบุคลากรทางการศึกษา) เป็น องค์ประกอบสำคัญที่นำไปสู่การพัฒนาคุณภาพผู้เรียน
6. การประกันคุณภาพการศึกษานเน้นความสำคัญของการสร้างความรู้ ทักษะ และความ มั่นใจแก่บุคลากรที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาเพื่อสร้าง โอกาสให้เกิดการมีส่วนร่วม อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

7. การประกันคุณภาพการศึกษาให้มีความสำคัญต่อการประสานสัมพันธ์ภายในระหว่างหน่วยงานทางการศึกษาทุกระดับ และการร่วมมือของหน่วยงานและองค์กรต่าง ๆ ในเขตพื้นที่การศึกษา จังหวัด

8. ภาวะความเป็นผู้นำและความเอาใจจริงเอาใจของผู้บริหารสถานศึกษา และการกระจายอำนาจความรับผิดชอบที่เหมาะสมเป็นปัจจัยสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษา

จากที่กล่าวมาข้างต้นจึงสรุปได้ว่า หลักการการประกันคุณภาพการศึกษา เป็นการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพเป็นที่ไว้วางใจแก่ผู้ใช้บริการ สามารถตรวจสอบได้ และที่สำคัญผลผลิตที่ได้คือนักเรียนต้องมีคุณภาพตามหลักเกณฑ์ที่วางไว้

4. การประกันคุณภาพการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ

กระทรวงศึกษาธิการได้จัดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาการศึกษาไทยให้มีมาตรฐานเป็นเลิศ โดยมีหลักการสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษา กำหนดไว้ 3 ประการ คือ

1. รัฐกระจายอำนาจในการกำหนดนโยบายการบริหาร งานวิชาการ งบประมาณ บุคลากร และทรัพยากรในจังหวัด และสถานศึกษาทุกระดับและทุกประเภท
2. รัฐสนับสนุนให้ผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน องค์กรปกครองท้องถิ่น ได้มีส่วนรับผิดชอบในการจัดการศึกษา
3. สถานศึกษาต้องแสดงภาระหน้าที่ความรับผิดชอบต่อนักเรียนและผู้ปกครอง มาตรฐานที่กำหนด และผู้รับผิดชอบการจัดการศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการมีกระบวนการดำเนินงานที่เป็นกลไกสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษาไว้ 3 ด้าน คือ

1. การควบคุมคุณภาพการศึกษา คือ กระบวนการหรือแนวปฏิบัติที่นำการศึกษาเข้าสู่คุณภาพ ประกอบด้วย

1.1 การกำหนดมาตรฐานด้านผลผลิต ปัจจัยและกระบวนการ โดยกระทรวงศึกษาธิการกำหนดมาตรฐานการศึกษาระดับชาติ เขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษากำหนดมาตรฐานการศึกษาให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาชาติ

1.2 การพัฒนาเข้าสู่มาตรฐาน หมายถึง การพัฒนาปัจจัยทางการศึกษาต่าง ๆ ได้แก่ การพัฒนาครูผู้สอน ผู้บริหารสถานศึกษาศึกษานิเทศก์ และผู้บริหารทางการศึกษา และการสนับสนุนปัจจัยที่ส่งเสริมการจัดการศึกษาของสถานศึกษาเพื่อพัฒนาโรงเรียนเข้าสู่มาตรฐาน โดยจัดทำแผนการดำเนินงาน เตรียมความพร้อมทางด้านปัจจัยต่าง ๆ รวมทั้งบุคคล

2. การตรวจสอบและการแทรกแซงคุณภาพการศึกษา จะใช้การตรวจสอบ ทบทวน และปรับปรุงคุณภาพการศึกษา คือแนวปฏิบัติในการดำเนินงานเพื่อการปรับปรุงคุณภาพการศึกษา เป็นการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ประกอบด้วย

2.1 การประเมินความก้าวหน้าของโรงเรียนและการจัดทำรายงานของโรงเรียนต่อผู้ปกครอง ชุมชน สังคมและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีลักษณะเป็นการติดตามและตรวจสอบของโรงเรียน

2.2 การติดตามและตรวจสอบของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยใช้มาตรการในการส่งเสริมพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนดไว้

2.3 มาตรการปรับปรุงคุณภาพโรงเรียนที่มีคุณภาพไม่ถึงเกณฑ์มาตรฐานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

3. การประเมินคุณภาพการศึกษา คือ แนวปฏิบัติในการตรวจสอบคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานที่กำหนด เป็นการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายนอก โดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา เพื่อประเมินและรับรองว่าสถานศึกษาจัดการศึกษาได้คุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด ประกอบด้วย

3.1 การทบทวนคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน

3.2 การประเมินเพื่อรับรองมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียน

3.3 การประเมินผลการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในภาพรวมหรือการประเมินคุณภาพการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2541: 3-4)

5. การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

จากสภาพปัญหาคุณภาพการศึกษา แนวคิดและหลักการประกันคุณภาพการศึกษา สถานศึกษาจึงต้องพัฒนาตนเองอย่างรีบเร่ง เพื่อสร้างความมั่นใจให้แก่ผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องว่าสถานศึกษาจะจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและเป็นไปตามมาตรฐาน ซึ่งการสร้าง

ความมั่นใจดังกล่าวนี้สามารถดำเนินการได้โดยสถานศึกษาควรมีกระบวนการบริหารจัดการที่พัฒนาปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง มีการดำเนินการในลักษณะของการผสมผสานระหว่างกระบวนการบริหารกับการจัดการเรียนการสอนตามปกติของสถานศึกษา อันมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ อย่างต่อเนื่องตลอดเวลาที่เราเรียกว่าการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

5.1 แนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

ตามหลักการประกันคุณภาพการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการที่มีกระบวนการดำเนินงาน 3 ขั้นตอนคือ การควบคุมคุณภาพการศึกษา การตรวจสอบคุณภาพการศึกษา และการประเมินคุณภาพการศึกษา ผนวกกับแนวคิดของการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สถานศึกษาจะต้องดำเนินการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนา ซึ่งสมศักดิ์ สินธุระเวชญ์ (2546: 4-5) ได้กล่าวถึงการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาว่า สถานศึกษาจะต้องดำเนินการตามภาระงานต่อไปนี้

1. การควบคุมคุณภาพ (Quality Control)

1.1 การกำหนดมาตรฐาน

1.1.1 จัดทำมาตรฐานการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นจากมาตรฐานกลาง โดยคณะกรรมการโรงเรียนซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน ครู ผู้ปกครอง และประชาชน

1.1.2 จัดทำข้อมูลที่เป็นพื้นฐานด้านปัจจัย กระบวนการ และผลผลิตของโรงเรียน

1.2 การพัฒนาเข้าสู่มาตรฐานการศึกษา

1.2.1 พัฒนาโรงเรียนให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ และพัฒนากระตุ้นจูงใจให้ผู้ร่วมงานรู้จักและรักการเรียนรู้อยู่เสมอ เน้นให้บุคลากรในองค์กรมีความคิดริเริ่ม เพื่อการสร้างสรรค์ปรับปรุงสิ่งต่าง ๆ ให้ดีขึ้น

1.2.2 มีการสร้างจิตสำนึกของผู้ร่วมงานให้เห็นว่าการปรับปรุงคุณภาพจะต้องปรับปรุงอยู่ตลอดเวลาและเป็นหน้าที่ของทุกคน

1.2.3 เป็นสมาชิกชมรมทางวิชาการของจังหวัด และเป็นเครือข่ายศูนย์วิทยบริการ

1.2.4 จัดทำธรรมนูญโรงเรียน

1.2.5 พัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นและสื่อการเรียนการสอน

1.2.6 ดำเนินการบริหารคุณภาพ (Quality Management) โดยมุ่งผลิต (นักเรียน) ที่ตอบสนองความต้องการของลูกค้า ดังนี้

1) ควบคุมคุณภาพและประเมินตนเองในทุก ๆ กิจกรรมของกระบวนการบริหารและกระบวนการเรียนการสอน โดยใช้วงจรควบคุมคุณภาพ (Quality Control Circle) PDCA ของเดมมิ่ง

2) มีการทำงานเป็นมาตรฐาน โดยควบคุมกระบวนการตามเอกสารคู่มือ 3 ระดับที่จัดทำขึ้นคือ

ก. คู่มือนโยบาย

ข. คู่มือขั้นตอนการทำงาน / แนวปฏิบัติ / วิธีการ

ค. คู่มือการทำงาน / แผนการสอน

3) ต้องให้ทุกคนในองค์กรมีส่วนร่วม (Total Participation) เพื่อให้พลังที่มีอยู่อย่างไม่จำกัดของทุกคนในองค์กรร่วมกันพัฒนาให้ตรงตามความต้องการของลูกค้าและความต้องการที่เปลี่ยนแปลง

4) มีการทำงานเป็นทีมในทุกระดับ เน้นให้ทุกคนมีอำนาจตัดสินใจซึ่งจะส่งผลให้ปรับปรุงและสร้างขวัญกำลังใจและทัศนคติที่ดี

1.2.7 พัฒนาระบบสารสนเทศของโรงเรียน

1.2.8 ระดมความร่วมมือจากชุมชนและเอกชน

2. การตรวจสอบคุณภาพ หรือการทบทวนคุณภาพภายใน (Internal Audit or Internal School Review)

2.1 โรงเรียนต้องดำเนินการทบทวนคุณภาพภายในด้านคุณภาพโรงเรียนและคุณภาพการสอนทุกปี

2.2 นำผลการทบทวนมาดำเนินการพัฒนาและปรับปรุงให้ได้คุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด

3. การประเมินคุณภาพการศึกษา

โรงเรียนควรกำหนดให้มีการประเมินความก้าวหน้า และประเมินสิ้นสุดโครงการของโรงเรียนในทุก ๆ แผนงาน แล้วนำผลมาพัฒนาปรับปรุง

สำหรับสงบ ลักษณะ (2545: 4-6) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนว่ามีขั้นตอนในการดำเนินงานดังนี้

1. ศึกษารูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษา ซึ่งประกอบด้วย
  - 1.1 พัฒนา / กำหนดมาตรฐานคุณภาพการศึกษาที่มุ่งไปที่ผลการเรียนที่ต้องการ
  - 1.2 พัฒนาระบบการจัดการเพื่อควบคุมให้มีการปฏิบัติไปสู่มาตรฐาน
  - 1.3 พัฒนาระบบการวัดการประเมินการใช้ปัจจัยการจัดกระบวนการและผลการเรียนรู้

ตามมาตรฐาน

- 1.4 จัดตั้งองค์กรภายนอกที่จะมาตรวจสอบการจัดการและการบังเกิดผลตามมาตรฐาน

2. จัดคณะบุคคลในโรงเรียนร่วมกับคณะกรรมการโรงเรียนดำเนินการดังนี้

2.1 ศึกษาข้อมูลจากหลักสูตรเพื่อกำหนดมาตรฐานสากล มาตรฐานชาติและใช้ข้อมูลท้องถิ่นกำหนดมาตรฐานท้องถิ่น ใช้กรอบมาตรฐานประเมินสภาพปัจจุบัน (Baseline) ของผลการเรียนการสอน นำมาใช้เป็นตัวกำหนดจัดทำเป็นลักษณะผลสัมฤทธิ์ที่คาดหวังจะให้เกิดกับนักเรียนชั้น / วิชาต่าง ๆ ตลอด 200 วันทำการที่สอดคล้องกับสภาพโรงเรียน ผลสัมฤทธิ์ที่คาดหวังควรแบ่งเป็นระดับคุณภาพ (Quality Band)

2.2 วิเคราะห์โอกาสในชุมชน ปัญหาความต้องการของชุมชน ศักยภาพของโรงเรียน ข้อจำกัดของโรงเรียน กำหนดเป็นแผนนโยบายการจัดการศึกษา เป้าประสงค์ของการจัดการศึกษา คุณภาพของนักเรียนที่มุ่งหวังจะให้เกิดขึ้นในแต่ละชั้น / วิชา แนวดำเนินการจัดการเรียนการสอน จุดเด่น จุดเน้นของโรงเรียนที่ต้องการแสดงแนวความร่วมมือกับโรงเรียนอื่น และแหล่งวิทยาการในท้องถิ่น เมื่อคณะกรรมการยอมรับและเห็นชอบก็ลงนามประกาศเป็นเอกสาร “ธรรมนูญโรงเรียน” ที่เป็นสัญญาประชาคม

3. ผู้บริหารกับคณะครูและการสนับสนุนทางวิชาการจากศึกษานิเทศก์ มีการดำเนินการปฏิบัติเพื่อให้เป็นวิถีทางนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายมาตรฐานคุณภาพการศึกษาที่ระบุไว้ในธรรมนูญโรงเรียน โดยมีการดำเนินการดังนี้

- 3.1 ครูวางแผนการสอน
- 3.2 ผู้บริหารสนับสนุนเป็นที่ปรึกษาและพัฒนาครู
- 3.3 พัฒนานวัตกรรมและเทคโนโลยีการเรียนการสอนที่เน้นกระบวนการเรียนรู้ที่

นักเรียนเป็นศูนย์กลางเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง

3.4 พัฒนาระบบติดตามผลการปฏิบัติของครูและระบบการวัดผลประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนที่จะต้องนำมาใช้อย่างสม่ำเสมอ แล้วให้องค์กรภายนอก เช่น คณะกรรมการโรงเรียน รับทราบ ให้ความเห็นชอบต่อแผนเหล่านี้

4. ผู้บริหารจัดการระบบมอบงาน อาจมีคู่มือการปฏิบัติงานสำหรับครู สั่งการให้มีการปฏิบัติ การจัดการเรียนการสอนตามแผน จุดเน้นคือ

4.1 ทุกครั้งที่มีการจัดการเรียนการสอนจะต้องทราบล่วงหน้าว่าต้องการให้บังเกิด ผลการเรียนรู้อะไรบ้างที่มุ่งมาตรฐานคุณภาพการศึกษา

4.2 กิจกรรมการเรียนการสอนต้องได้รับการออกแบบและปรับปรุงเพื่อเร่งเร้าให้ เกิดผลการเรียนรู้อย่างแท้จริงกับนักเรียนทุกคน ซึ่งอาจจะต้องใช้สื่อนวัตกรรม เทคโนโลยี ช่วยสนอง ความแตกต่างระหว่างนักเรียน เน้นการปฏิบัติเป็นกระบวนการ

4.3 เมื่อจัดกิจกรรมการเรียนการสอนครบถ้วนตามกำหนดเวลาของแต่ละหัวข้อเรื่องใน แผนการสอน จะต้องมียุทธศาสตร์เชิงประจักษ์ว่านักเรียนบรรลุผลการเรียนรู้เพียงใด และนำผลมาใช้เพื่อ พัฒนาการเรียนรู้ สัมภาษณ์กับนักเรียนทุกคน ซึ่งควรใช้การวัดการประเมินผลในสภาพจริง (Authentic Assessment) รวบรวมผลการปฏิบัติจริงของนักเรียนลงในแฟ้มผลงาน (Portfolio) อย่างมีระบบ

5. ผู้บริหาร คณะครู คณะกรรมการโรงเรียนติดตามการปฏิบัติงานของครูและผลที่ เกิดขึ้น โดยสม่ำเสมอเพื่อแก้ไขปรับปรุงและพัฒนาครู พัฒนาระบบการเรียนการสอน พัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี และพัฒนาระบบการวัดการประเมินผลเพิ่มเติม

6. องค์กรภายนอก เช่น กลุ่มโรงเรียน อำเภอ จังหวัด เขต กรมเจ้าสังกัด ประเมิน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามมาตรฐานสม่ำเสมอ เพื่อชี้้นำการพัฒนา เพื่อการรับรองมาตรฐานของ โรงเรียน เพื่อให้รางวัลและเพิ่มขวัญกำลังใจ

นอกจากนี้สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2546 ค: 16-19) ได้กำหนด แนวทางการประกันคุณภาพการศึกษา โดยใช้กรอบแนวคิดเดียวกันกับการประกันคุณภาพของ กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งได้กำหนดแนวทางในการพัฒนาให้แก่งานทุกหน่วยงานในสังกัด โดยพยายามดำเนินการให้เป็นเรื่องเดียวกับการดำเนินการบริหารงานของสถานศึกษาอย่างมี ประสิทธิภาพ

กระบวนการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ตามแนวทางของ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา มีขั้นตอนของกิจกรรมที่สำคัญดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การควบคุมคุณภาพการศึกษา (Quality Control) สำหรับในขั้นตอนนี้ สถานศึกษาควรดำเนินการดังนี้

1.1 เตรียมความพร้อมของบุคลากร โดยพัฒนาบุคลากรทุกคนในสถานศึกษาให้เห็น ความสำคัญ และมีเจตคติที่ดีต่อการประกันคุณภาพการศึกษา รวมทั้งสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ

การประกันคุณภาพการศึกษา ทั้งการประกันคุณภาพภายในและการประกันคุณภาพภายนอก โดยมีวิธีการหลากหลายในการสร้างจิตสำนึกเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาไม่ว่าจะเป็นการประชุมชี้แจง การพาไปศึกษาดูงาน การเชิญวิทยากรมาบรรยาย เป็นต้น

1.2 แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ซึ่งในการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาถือว่าเป็นหน้าที่ของบุคลากรภายในสถานศึกษาทุกคน รวมทั้งผู้ที่เกี่ยวข้องภายนอกสถานศึกษา และทำการกำหนดบทบาทและหน้าที่ของบุคลากรภายในสถานศึกษา โดยคณะกรรมการนี้มีหน้าที่คอยประสานงาน กำกับ ดูแล ติดตาม ช่วยเหลือและสนับสนุนในการพัฒนาสามารถดำเนินการไปอย่างมีระบบและต่อเนื่องนอกเหนือจากการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการแล้ว

1.3 วางแผนและจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศภายในสถานศึกษาทั้งข้อมูลในเชิงกายภาพอันได้แก่ ข้อมูลจำนวนอาคารสถานที่ ข้อมูลจำนวนบุคลากร เป็นต้น และข้อมูลเชิงคุณภาพอันได้แก่ ข้อมูลจุดเด่น จุดด้อยของสถานศึกษา ข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล เป็นต้น ซึ่งจะนำมาใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอีกด้วย

1.4 การกำหนดมาตรฐานการศึกษา ให้สถานศึกษากำหนดมาตรฐานระดับสถานศึกษาให้เหมาะสมกับสภาพผู้เรียน สถานศึกษา ท้องถิ่น และสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของหน่วยงานต้นสังกัด

1.5 จัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา โดยทำการสำรวจความต้องการหรือความคาดหวังของผู้ปกครอง กรรมการสถานศึกษา และชุมชน ที่มีต่อสถานศึกษา และทำการศึกษามาตรฐานการศึกษาของชาติ นโยบายของหน่วยงานต้นสังกัด รวมทั้งศักยภาพของสถานศึกษาเพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการกำหนดเป็นวิสัยทัศน์ หรือเป้าหมายของสถานศึกษา แล้วจึงร่วมกับบุคลากรที่เกี่ยวข้องจัดลำดับความสำคัญของเป้าหมาย และกำหนดภารกิจของสถานศึกษา แล้วจึงจัดทำแผนการพัฒนาคูณภาพการศึกษาในระยะยาว อันได้แก่ ธรรมนูญสถานศึกษา หรือแผนพัฒนาคูณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ฯลฯ และจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพในระยะสั้นอันได้แก่ แผนปฏิบัติการประจำปี โดยผู้บริหารสถานศึกษาจะเป็นผู้ลงนามและรับรองแผนการดำเนินการที่ร่วมกันกำหนดขึ้น

1.6 ดำเนินกิจกรรมตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา สถานศึกษาต้องดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ตามแผนที่วางเอาไว้ เพื่อพัฒนา ส่งเสริม และสนับสนุนให้คุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

เป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้ในแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ซึ่งได้แก่ กิจกรรมตามหลักสูตรและ กิจกรรมตามแผนงานและโครงการ ให้ดำเนินการไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ขั้นตอนที่ 2 การตรวจสอบและปรับปรุงโรงเรียน (Quality Audit & School Improvement) สำหรับในขั้นตอนนี้สถานศึกษาควรดำเนินการใน 2 ลักษณะ ดังนี้

2.1 การตรวจสอบภายใน เป็นกระบวนการที่ให้สถานศึกษาทำการตรวจสอบหรือ ประเมินการทำงานของสถานศึกษาเอง โดยครอบคลุมเป้าหมาย จุดเน้น และภารกิจงานทั้งหมดตามที่ วางแผนเอาไว้ โดยวิธีการที่นิยมใช้ในการตรวจสอบภายในของสถานศึกษาคือการประเมินตนเอง

2.2 การตรวจสอบภายนอก เป็นกระบวนการตรวจสอบและการสนับสนุนเพื่อให้เกิด การพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ได้มาตรฐาน เป็นการตรวจสอบการดำเนินการภายในสถานศึกษาจาก มุมมองของบุคคลภายนอกสถานศึกษา ซึ่งได้แก่ ผู้บริหารระดับเหนือกว่าสถานศึกษา ศึกษาพิเศษ ทั่ว จังหวัด/อำเภอ ชุมชน และผู้ประกอบการ เป็นต้น โดยวิธีการที่นิยมใช้ในการตรวจสอบภายนอก คือ การนิเทศ 100 % ซึ่งหลังจากการนิเทศจากบุคคลภายในสถานศึกษาแล้วสถานศึกษาจึงนำผล การตรวจสอบมาปรับปรุงแก้ไข และรับการช่วยเหลือและสนับสนุนจากหน่วยงานต้นสังกัด ชุมชน ผู้ปกครอง และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องอีกด้วย

หลังจากที่สถานศึกษาทำการตรวจสอบภายในและตรวจสอบภายนอกแล้ว สถานศึกษา ต้องทำการวิเคราะห์/สังเคราะห์ แล้วสรุปผลการดำเนินงานของสถานศึกษาในลักษณะรายงานประจำปี เพื่อนำเสนอผลการดำเนินงานของสถานศึกษาต่อหน่วยงานต้นสังกัด คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง และชุมชน เป็นต้น นอกจากนี้ยังต้องนำผลการดำเนินงานที่ได้ไปใช้ในการวางแผน/ กำหนดเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพในปีการศึกษาต่อไป หรือนำผลที่ได้ไปปรับปรุงแผนงาน/ โครงการนั้น ให้ประสบความสำเร็จต่อไป

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินคุณภาพ (Quality Assessment) สำหรับในขั้นตอนนี้เป็น การดำเนินการของระดับกรม จังหวัด และอำเภอ ร่วมกันประเมินคุณภาพของสถานศึกษาในสังกัด ตามกรอบมาตรฐานการศึกษาระดับชาติ เพื่อทำการรับรองและจัดระดับคุณภาพของสถานศึกษาและ ติดตามความก้าวหน้าของคุณภาพสถานศึกษาในภาพรวมของประเทศ จังหวัด และอำเภอ

จากที่กล่าวมาจึงสรุปได้ว่าแนวทางการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาหรือ โรงเรียน คือการที่โรงเรียนต้องมีวิธีการ กระบวนการในการจัดการศึกษาให้แก่นักเรียนให้มีคุณภาพ โดยได้รับความไว้วางใจจากผู้ปกครอง ชุมชนในท้องถิ่น และได้รับการยอมรับจากองค์กรภายนอกใน ทุกระดับ

5.2 แนวทางการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติได้เสนอแนวทางการดำเนินงานพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ซึ่งมีกระบวนการในการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2545: 107-112)

5.2.1 การจัดระบบบริหารและสารสนเทศ

สถานศึกษาต้องดำเนินการจัดระบบการบริหารและสารสนเทศที่เอื้อต่อการดำเนินการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพ ดังนี้

1. จัดระบบโครงสร้างการบริหารงานให้เหมาะสมกับสภาพของสถานศึกษา โดยคำนึงถึงสภาพทั่วไปของสถานศึกษา บุคลากร และทรัพยากรต่าง ๆ ที่มีอยู่ โดยทุกฝ่ายต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดระบบโครงสร้างดังกล่าว

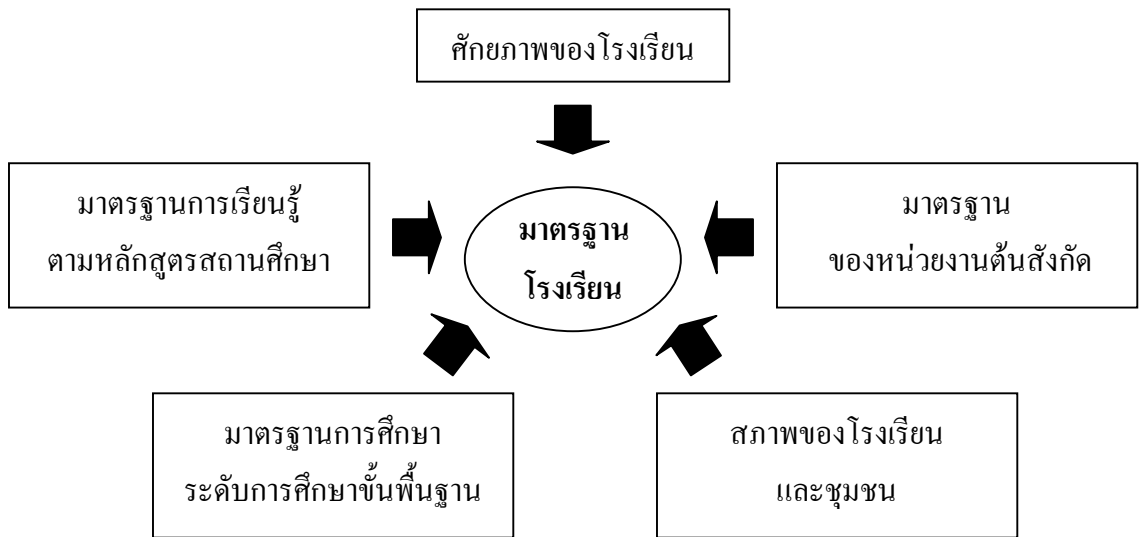
2. เตรียมความพร้อมของบุคลากร โดยพัฒนาบุคลากรทุกคนในสถานศึกษาให้เห็นความสำคัญ และมีเจตคติที่ดีต่อการประกันคุณภาพการศึกษา รวมทั้งสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา ทั้งการประกันคุณภาพภายในและการประกันคุณภาพภายนอก

3. แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ซึ่งในการพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาถือว่าเป็นหน้าที่ของบุคลากรภายในสถานศึกษาทุกคน รวมทั้งผู้ที่เกี่ยวข้องภายนอกสถานศึกษา และทำการกำหนดบทบาทและหน้าที่ของบุคลากรภายในสถานศึกษา โดยคณะกรรมการนี้มีหน้าที่กำหนดแนวทางและวิธีการดำเนินการ และสนับสนุนให้การพัฒนาสามารถดำเนินการไปอย่างมีระบบและต่อเนื่อง นอกจากนี้ยังมีหน้าที่เสนอสถานศึกษาแต่งตั้งคณะบุคคลทำหน้าที่ตรวจสอบ ทบทวนและรายงานคุณภาพการศึกษา

4. วางแผนและจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศภายในสถานศึกษาให้ถูกต้องและเป็นปัจจุบัน เพียงพอสอดคล้องกับภารกิจในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และใช้ประโยชน์ในการดำเนินงานทั้งข้อมูลในเชิงกายภาพ ได้แก่ ข้อมูลจำนวนอาคารสถานที่ ข้อมูลจำนวนบุคลากร เป็นต้น และข้อมูลเชิงคุณภาพ ได้แก่ ข้อมูลจุดเด่น จุดด้อยของสถานศึกษา ข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล เป็นต้น เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา รวมทั้งมีระบบการใช้และให้บริการที่สะดวกรวดเร็ว ทันต่อการใช้งาน

5.2.2 การพัฒนามาตรฐานการศึกษา

สถานศึกษาต้องทำการกำหนดมาตรฐานของสถานศึกษา เพื่อเป็นเป้าหมายสูงสุดในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา โดยสถานศึกษาอาจทำการวิเคราะห์หรือสังเคราะห์มาจากมาตรฐานการศึกษาจากหลายหน่วยงาน เช่น มาตรฐานสาระการเรียนรู้ตามหลักสูตรสถานศึกษา มาตรฐานของหน่วยงานต้นสังกัด และมาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน หรือสถานศึกษาจะทำการพัฒนามาตรฐานขึ้นใหม่เป็นของตนเองก็ได้ โดยมุ่งเน้นให้มาตรฐานของสถานศึกษามีความสอดคล้องกับสภาพของโรงเรียนและชุมชน และศักยภาพของโรงเรียน ดังภาพที่ 2.1

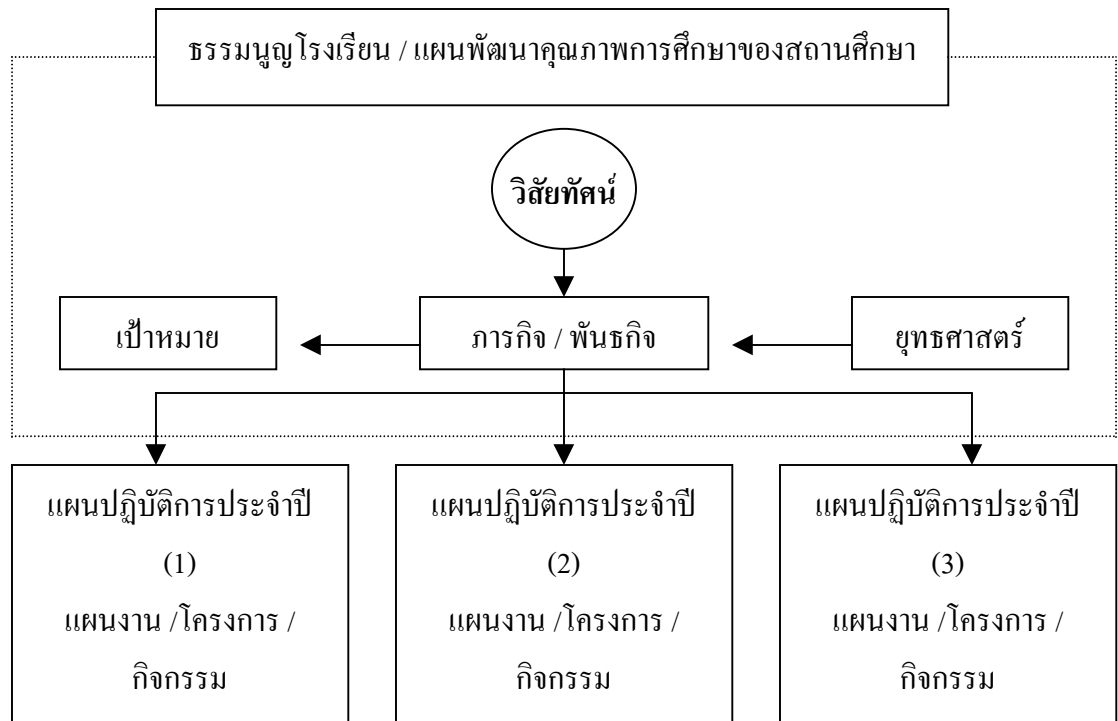
ภาพที่ 2.1 การพัฒนามาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2545) *เอกสารเสริมความรู้ การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา* กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.) หน้า 108

5.2.3 การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา

เมื่อสถานศึกษามีมาตรฐานสถานศึกษาแล้ว สถานศึกษาและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องต้องร่วมกันจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา โดยเริ่มจากการกำหนดวิสัยทัศน์หรือความคาดหวังของสถานศึกษาซึ่งเป็นสภาพที่พึงประสงค์ที่ต้องการให้เกิดขึ้นจากการจัดการศึกษาตามแผนระยะยาว โดยต้องคำนึงถึงความต้องการหรือความคาดหวังของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้บริหาร คณะครู นักเรียน ผู้ปกครอง กรรมการสถานศึกษา และชุมชนที่มีต่อสถานศึกษา มาตรฐานการศึกษาของโรงเรียน และนโยบายของหน่วยงานต้นสังกัด และที่สำคัญต้องสอดคล้องกับศักยภาพของสถานศึกษา

เมื่อสถานศึกษามีการกำหนดวิสัยทัศน์หรือความคาดหวังแล้ว จึงร่วมกันกำหนดสิ่งที่สถานศึกษาต้องกระทำเพื่อให้เกิดผลตามวิสัยทัศน์/ความคาดหวังที่ร่วมกันตั้งไว้ ซึ่งได้แก่ ภารกิจ/พันธกิจของสถานศึกษานั้นเอง ทั้งนี้ในแต่ละภารกิจจะต้องมีเป้าหมายปลายทางในการพัฒนา และมีการกำหนดเทคนิค/วิธีการที่จะทำให้ภารกิจบรรลุเป้าหมาย ซึ่งได้แก่ยุทธศาสตร์ในการพัฒนาของสถานศึกษา การกำหนดสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้จะต้องคำนึงถึงความสอดคล้องระหว่างวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย ยุทธศาสตร์ และแผนงาน/โครงการ/กิจกรรมที่สถานศึกษาจะดำเนินการในแต่ละปีตามที่ได้วางแผนไว้ แล้วจึงนำสิ่งเหล่านี้มารวบรวมเป็นแผนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในระยะยาว อันได้แก่ ธรรมนูญสถานศึกษา หรือแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา หลังจากนั้นจึงทำการรวบรวมแผนงาน/โครงการ/กิจกรรมที่สถานศึกษาจะต้องดำเนินการในแต่ละปีมาจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพในระยะสั้น ที่เรียกว่า แผนปฏิบัติการประจำปี ดังภาพที่ 2.2

ภาพที่ 2.2 การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2545) *เอกสารเสริมความรู้ การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา* กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.) หน้า 109

5.2.4 การดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา

สถานศึกษาดำเนินการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามแผนการดำเนินงานที่ได้ร่วมกันวางเอาไว้ โดยผู้บริหาร บุคลากรในสถานศึกษา และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องต้องร่วมกันดำเนินการจัดการเรียนการสอนและดำเนินกิจกรรมตามแผนงานและโครงการให้ดำเนินการไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีการควบคุม กำกับ ติดตามและนิเทศ จากผู้บริหารหรือผู้ที่รับผิดชอบตั้งแต่เริ่มโครงการ จนถึงสิ้นสุดแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม

5.2.5 การตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา

เมื่อสถานศึกษาได้ดำเนินการจัดการเรียนการสอนและจัดกิจกรรมตามแผนงาน/โครงการ ได้ดำเนินกิจกรรมตามแผนไปแล้ว สถานศึกษาจำเป็นต้องมีการตรวจสอบ ทบทวนและติดตามอย่างต่อเนื่องตั้งแต่เริ่มโครงการ ระหว่างดำเนินการโครงการ และสิ้นสุดโครงการ โดยผู้บริหารเป็นผู้ดำเนินการหรือให้ผู้แทนเป็นผู้ดำเนินการนิเทศติดตาม และตรวจสอบการดำเนินงานของสถานศึกษา กระบวนการตรวจสอบผลการดำเนินงานหรือเรียกอีกอย่างว่าการประเมินตนเองของแต่ละสถานศึกษา ก็จะมีรูปแบบไม่เหมือนกัน ขึ้นอยู่กับศักยภาพของสถานศึกษา กล่าวคือ อาจใช้วิธีการง่าย ๆ เช่น การประชุมพบปะเพื่อสรุปผล จุดเด่น/จุดด้อยของแผนการดำเนินงาน หรืออาจใช้กระบวนการประเมินตนเองที่มีการแต่งตั้งคณะกรรมการการประเมินตนเองของสถานศึกษารับผิดชอบโดยตรง โดยเริ่มตั้งแต่การกำหนดบทบาทหน้าที่และผู้รับผิดชอบแต่ละขั้นตอน การกำหนดกรอบการประเมินตนเอง การประเมินตนเอง และการสรุปผล

เมื่อสถานศึกษาได้ทำการตรวจสอบและประเมินผลโดยการประเมินตนเองแล้ว ผู้บริหารจะต้องนำผลการประเมินตนเองไปใช้ในการวางแผน/กำหนดเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพในปีการศึกษาต่อไป หรือนำผลที่ได้ไปปรับปรุงแผนงาน/โครงการนั้นให้ประสบความสำเร็จต่อไป

ในขณะที่โรงเรียนกำลังดำเนินการตามระบบการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน ตั้งแต่การกำหนดมาตรฐานโรงเรียน การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาหรือธรรมนูญโรงเรียน การจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี การดำเนินการตามแผน การประเมินตนเอง การสรุปผล การประเมินตนเอง การปรับปรุงแก้ไขและการพัฒนานั้น สถานศึกษาจะได้รับการนิเทศ กำกับติดตาม และช่วยเหลือสนับสนุนจากหน่วยงานต้นสังกัดในทุกขั้นตอน

5.2.6 การประเมินคุณภาพการศึกษา

เมื่อสถานศึกษาดำเนินการตามระบบการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน ตั้งแต่การจัดระบบบริหารและสารสนเทศ การพัฒนามาตรฐานการศึกษา การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาหรือธรรมนูญสถานศึกษา การจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี การดำเนินการตามแผน ตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา และทำการปรับปรุงแก้ไขและการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาแล้ว จึงจำเป็นต้องได้รับการประเมินคุณภาพการศึกษา โดยการประเมินคุณภาพศึกษานั้นดำเนินการได้ใน 2 ลักษณะ คือ

1. การประเมินผลสัมฤทธิ์นักเรียนตามสาระการเรียนรู้ และคุณลักษณะที่สำคัญตามหลักสูตรสถานศึกษา เป็นการประเมินผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนในทุกช่วงชั้นของสถานศึกษา โดยมุ่งเน้นให้ครอบคลุมทุกกลุ่มสาระ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ ความสามารถในการอ่าน การคิด การวิเคราะห์ การเขียน และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ด้วยเครื่องมือประเมินที่ได้มาตรฐาน ในขณะเดียวกันหน่วยงานต้นสังกัดจะดำเนินการประเมินผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนในระดับชั้น ป.3 ป.6 และ ม.3 ในทุกสถานศึกษา เพื่อเทียบเคียงผลการประเมินกับเกณฑ์มาตรฐานกลาง และยกระดับคุณภาพสถานศึกษา

2. การประเมินคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานสถานศึกษา โดยสถานศึกษาต้องดำเนินการประเมินคุณภาพการศึกษาตามกรอบมาตรฐานสถานศึกษาที่ร่วมกันกำหนดในทุกมาตรฐาน ด้วยวิธีการที่หลากหลายและเหมาะสม และให้ผู้ที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วม

5.2.7 การรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี

เมื่อสถานศึกษาได้ดำเนินการตามระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาเรียบร้อยแล้ว สถานศึกษาจะต้องดำเนินการรายงานผลการดำเนินการให้แก่หน่วยงานต้นสังกัดและสาธารณชนได้รับทราบ ซึ่งเป็นหน้าที่ของสถานศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 โดยสถานศึกษาต้องดำเนินการรายงานผลการดำเนินการเมื่อดำเนินงานจนถึงสิ้นปี ในลักษณะของรายงานประจำปี ซึ่งสถานศึกษาอาจรายงานผลตามกรอบภารกิจที่สถานศึกษาดำเนินการก็ได้ หรือตามกรอบมาตรฐานของสถานศึกษาก็ได้ โดยพยายามรายงานให้ทราบถึงแนวทางการดำเนินการ และผลการดำเนินการตลอดทั้งปีของสถานศึกษา และเมื่อสถานศึกษาได้ดำเนินงานมาจนถึงสิ้นปีแผนพัฒนาคุณภาพระยะยาว สถานศึกษาต้องดำเนินการจัดรายงานการประเมินตนเอง ซึ่งสถานศึกษาอาจนำเสนอในรูปแบบของกรอบมาตรฐานของสถานศึกษา โดยพยายามรายงานให้ทราบถึงแนวทางการดำเนินการ และผลการดำเนินการตลอดทั้งแผนพัฒนาคุณภาพระยะยาว

5.2.8 การผุดงระบบการประกันคุณภาพการศึกษา

เมื่อสถานศึกษาได้ดำเนินการตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษาจนเสร็จสิ้นแล้วนั้น สถานศึกษาจะต้องนำผลการตรวจสอบ ติดตาม ทบทวน และประเมินผลในช่วงของก่อนดำเนินการ ระหว่างดำเนินการ และหลังการดำเนินการ มาปรับปรุง พัฒนา และรักษาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่อง

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเป็นกระบวนการที่สถานศึกษา ร่วมมือกับชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในเขตพื้นที่การศึกษา ภายใต้การกำกับ ดูแล และ สนับสนุน ส่งเสริมของหน่วยงานต้นสังกัด เพื่อสร้างความมั่นใจว่าผู้เรียนทุกคนจะได้รับการศึกษาที่มี คุณภาพจากสถานศึกษา เพื่อการพัฒนาความรู้ ความสามารถและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตาม มาตรฐานการศึกษาที่กำหนด โดยมีกระบวนการในการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายใน คือ การจัดระบบบริหารและสารสนเทศ การพัฒนามาตรฐานการศึกษา การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพ การศึกษา การดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา การตรวจสอบและทบทวนคุณภาพ การศึกษา การประเมินคุณภาพการศึกษา การรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี และการผดุงระบบ การประกันคุณภาพการศึกษา

6. การประเมินคุณภาพภายนอก

การประเมินคุณภาพภายนอกจากองค์กรภายนอกเป็นกระบวนการหนึ่งในการประกัน คุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา โดยที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 กำหนดให้สถานศึกษาจะต้องเข้ารับการประเมินภายนอกจากองค์กรภายนอก ห้าปีต่อครั้ง เพื่อ ตรวจสอบและรับรองคุณภาพของสถานศึกษา

6.1 ความหมายของการประเมินคุณภาพภายนอก

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (2543: 1) ได้ให้ความหมาย ของการประเมินภายนอกไว้ว่า การประเมินคุณภาพภายนอก คือการประเมินคุณภาพการจัดการศึกษา การติดตาม การตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น ส่วนสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2543 ข: 10) กล่าวว่า การประเมินภายนอก หมายถึงกระบวนการตรวจสอบคุณภาพการดำเนินงานของหน่วยงานซึ่งกระทำโดยกลุ่มบุคคลที่เป็น นักประเมินโดยอาชีพ เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับคุณค่าของหน่วยงาน ซึ่งสอดคล้องกับสมคิด พรหมจ้อย และสุพักตร์ พิบูลย์ (2544: 12) ที่กล่าวว่า การประเมินภายนอก คือกระบวนการตรวจสอบคุณภาพ และมาตรฐานการดำเนินงานของหน่วยงาน ซึ่งประเมินโดยกลุ่มบุคคลที่เป็นนักประเมินโดยอาชีพ หรือประเมินโดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา หรือบุคคลหรือหน่วยงาน

ภายนอกที่สำนักงานดังกล่าวรับรอง เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับคุณภาพและมาตรฐานของสถานศึกษา ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา และนำไปสู่การประกันคุณภาพการศึกษา

จากที่กล่าวมาจึงสรุปได้ว่า การประเมินคุณภาพภายนอก หมายถึงการประเมิน การตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา โดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและ ประเมินคุณภาพการศึกษา หรือบุคคลหรือหน่วยงานภายนอกที่สำนักงานดังกล่าวรับรอง เพื่อปรับปรุง พัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา และนำไปสู่การประกันคุณภาพการศึกษา

6.2 หลักการของการประเมินภายนอก

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพภายนอก (2543: 3) ได้ระบุถึงหลักการ ในการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานว่าประกอบด้วยหลักการ 5 ประการ ดังนี้

1. เป็นการประเมินเพื่อมุ่งให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาไม่ได้มุ่งเน้นเรื่องการตัดสิน การจับผิด หรือการให้คุณให้โทษ
2. ยึดหลักความเที่ยงตรง เป็นธรรม โปร่งใส มีหลักฐานข้อมูลตามสภาพความเป็นจริง และมีความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้
3. มุ่งสร้างความสมดุลระหว่างเสรีภาพทางการศึกษากับจุดมุ่งหมายและหลักการ การศึกษาของชาติ โดยให้มีเอกภาพเชิงนโยบาย แต่ยังคงมีความหลากหลายในทางปฏิบัติที่ สถานศึกษาสามารถกำหนดเป้าหมายเฉพาะและพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เต็มตามศักยภาพ ของสถานศึกษาและผู้เรียน
4. มุ่งเน้นในการส่งเสริมและประสานงานในลักษณะกัลยาณมิตรมากกว่าการกำกับ และควบคุม
5. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการประเมินคุณภาพและการพัฒนาการจัดการศึกษา จากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

ส่วนประภาพรรณ เอี่ยมสุภายิต และคณะ (2545: 150-151) ได้ระบุถึงหลักการ ของการประเมินคุณภาพภายนอกไว้ 4 ประการ คือ

1. การประเมินคุณภาพภายนอกเป็นการประเมินเพื่อมุ่งให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษา มิได้มุ่งเพื่อการจับผิดหรือการตัดสินให้คุณให้โทษ

2. การประเมินคุณภาพภายนอก จะทำงานในลักษณะกัลยาณมิตรระหว่างผู้ประเมินและผู้ถูกประเมิน เพื่อหาข้อมูลหลักฐานยืนยันสภาพจริงของสถานศึกษา โดยยึดหลักความเที่ยงตรงเป็นธรรม โปร่งใส มีหลักฐานตามสภาพจริง และสามารถตรวจสอบได้

3. การประเมินคุณภาพภายนอกส่งเสริมความสมดุลระหว่างเสรีภาพทางการศึกษากับจุดมุ่งหมายและหลักการศึกษานาชาติ โดยมีเอกภาพเชิงนโยบาย แต่มีความหลากหลายในทางปฏิบัติที่สถานศึกษาสามารถกำหนดเป้าหมายเฉพาะและพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เต็มตามศักยภาพของสถานศึกษาและผู้เรียน

4. การประเมินคุณภาพภายนอก ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการประเมินคุณภาพ โดยเทียบกับมาตรฐานการศึกษา 4 เรื่องคือ มาตรฐานการเรียนรู้ของผู้เรียน มาตรฐานการสอนของครู มาตรฐานการบริหารของผู้บริหาร และมาตรฐานของตัวป้อน ว่าสถานศึกษาได้ดำเนินการเด่น ด้อย ในมาตรฐานใดบ้าง ควรปรับปรุงอย่างไร รายงานการประเมินจะถูกส่งกลับไปให้สถานศึกษาต้นสังกัด และเปิดเผยต่อสาธารณชน ด้วยเหตุผลสำคัญคือเพื่อการปรับปรุงคุณภาพการศึกษา

จากที่กล่าวมาจึงสรุปได้ว่าหลักการประเมินคุณภาพภายนอกมีหลักการที่สำคัญ 4 ประการ คือ

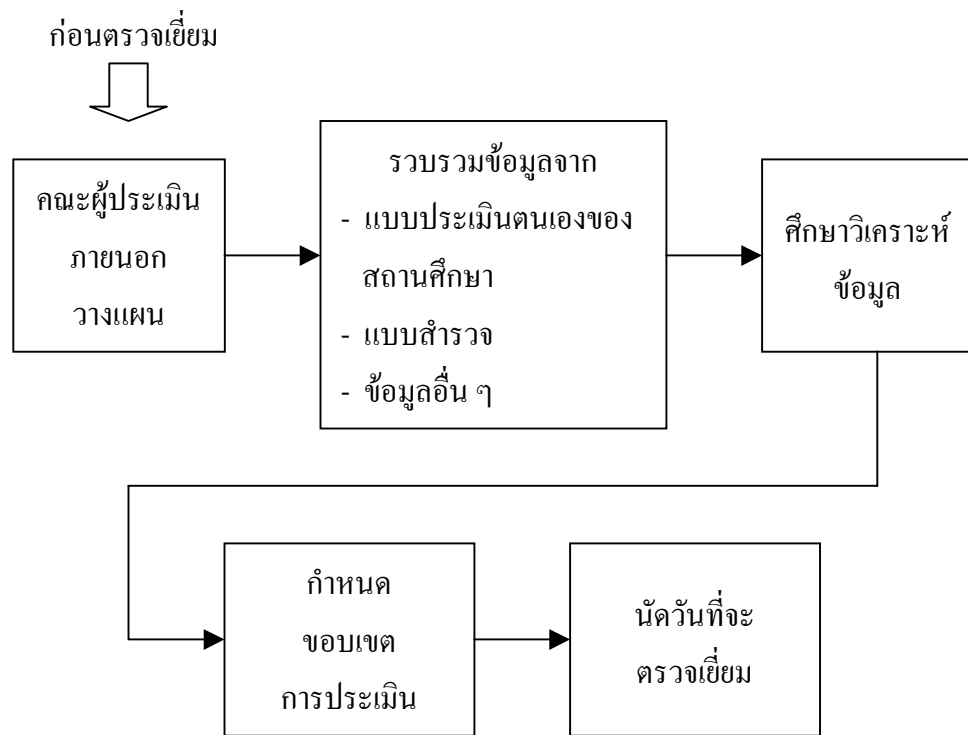
1. หลักแห่งการพัฒนา คือเป็นการประเมินเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา มิใช่เป็นการจับผิด
2. หลักแห่งความเที่ยงธรรม คือเป็นการประเมินตามสภาพจริง สามารถตรวจสอบได้ตลอดเวลา
3. หลักแห่งความเท่าเทียมกันในการศึกษา คือเป็นการสร้างความสมดุลระหว่างเสรีภาพทางการศึกษาในทุกด้าน
4. หลักแห่งความสามัคคี คือมุ่งส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการประเมินและพัฒนาคุณภาพการศึกษา

6.3 ขั้นตอนการประเมินคุณภาพภายนอก

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาได้จัดทำกรอบการประเมินคุณภาพภายนอก ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยกำหนดขั้นตอนการตรวจเยี่ยมสถานศึกษาไว้ 3 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนก่อนตรวจเยี่ยม ระหว่างการตรวจเยี่ยม และหลังการตรวจเยี่ยม (ประภาพรรณ เอี่ยมสุภานิต และคณะ 2545: 153-154)

ขั้นตอนที่ 1 ก่อนตรวจเยี่ยมสถานศึกษา

ในขั้นตอนนี้ผู้ประเมินภายนอกจะศึกษา วิเคราะห์รายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา ซึ่งสถานศึกษาได้ส่งให้สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา แล้วกำหนดประเด็นและรายการข้อมูลที่จะตรวจสอบ และวางแผนว่าจะต้องรวบรวมข้อมูลอะไรเพิ่มเติมจากแหล่งใด ด้วยวิธีการใด จากนั้นนัดวันที่จะไปตรวจเยี่ยม และแจ้งกำหนดการตรวจเยี่ยมต่อสถานศึกษา

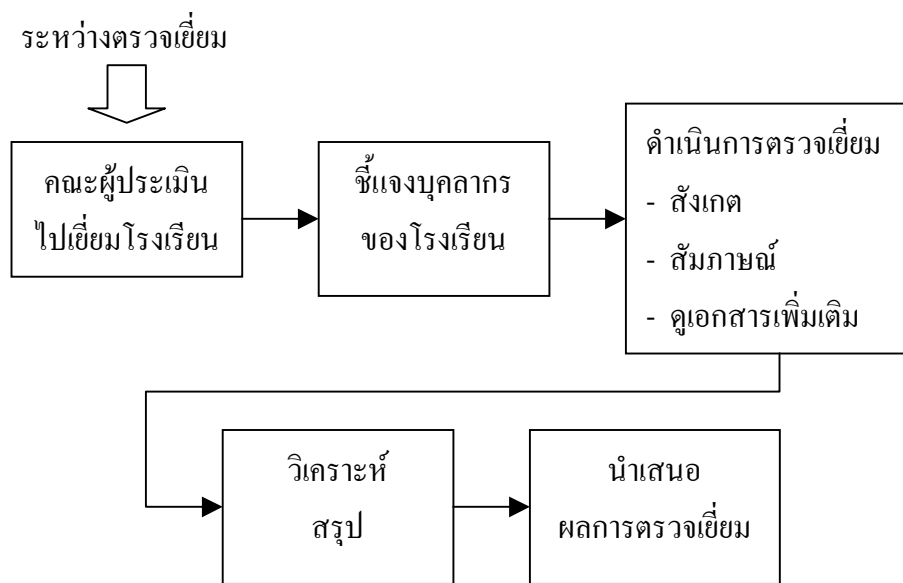
ภาพที่ 2.3 กระบวนการก่อนตรวจเยี่ยมสถานศึกษา

ที่มา : ประภาพรรณ เอี่ยมสุภามิตและคณะ (2545) “การประกันคุณภาพการศึกษา” ใน *ประมวลสาระชุดวิชาบริบททางการศึกษา* หน่วยที่ 12 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช บัณฑิตศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ หน้า 153

ขั้นตอนที่ 2 ระหว่างการตรวจเยี่ยมสถานศึกษา

คณะผู้ประเมินภายนอกเข้าตรวจเยี่ยมสถานศึกษาในลักษณะกัลยาณมิตร ประเมินคุณภาพสถานศึกษาในส่วนต่าง ๆ ตามที่สถานศึกษาเสนอในรายงานการประเมินตนเอง เพื่อยืนยันว่าการประเมินตนเองของสถานศึกษาถูกต้อง มีเหตุผล มีหลักฐานสนับสนุนหรือไม่ คณะผู้ประเมินภายนอกประชุมร่วมกับบุคลากรในโรงเรียน สังเกตการเรียนการสอน สัมภาษณ์ พูดคุยกับผู้เกี่ยวข้อง และบันทึกผลตามข้อมูลที่ปรากฏ

คณะผู้ประเมินภายนอกนำข้อมูลทั้งหมดและข้อค้นพบมาอภิปรายร่วมกัน วิเคราะห์ผลสรุปตามมาตรฐานการศึกษาและให้ข้อเสนอแนะ และแนวทางปรับปรุงแก้ไข แล้วนำเสนอผลแก่สถานศึกษาด้วยวาจาเพื่อรับฟังความคิดเห็น และเปิดโอกาสให้สถานศึกษาอธิบายและชี้แจงเพิ่มเติม

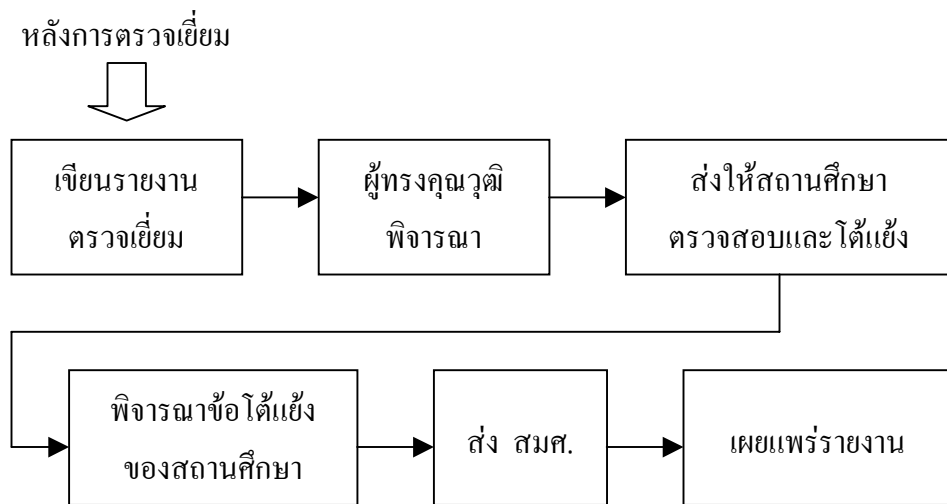

ภาพที่ 2.4 กระบวนการระหว่างตรวจเยี่ยมสถานศึกษา

ที่มา : ประภาพรณ เอี่ยมสุภามิตและคณะ (2545) “การประกันคุณภาพการศึกษา” ใน *ประมวลสาระชุดวิชาบริบททางการศึกษา* หน่วยที่ 12 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
บัณฑิตศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ หน้า 154

ขั้นตอนที่ 3 หลังการตรวจเยี่ยมสถานศึกษา

คณะผู้ประเมินร่วมกันจัดทำร่างรายงานผลการประเมินสถานศึกษา ซึ่งตรงตามที่รายงานให้สถานศึกษาทราบด้วยวาจา ส่งร่างรายงานให้ผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้รับการแต่งตั้งจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา พิจารณาความชัดเจน ครบถ้วน และน่าเชื่อถือ จากนั้นจัดส่งรายงานให้สถานศึกษาตรวจสอบและโต้แย้ง ถ้ามีข้อโต้แย้งอาจมีการแก้ไขเพิ่มเติมหรือยืนยันตามรายงาน และนำเสนอสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาเพื่อรับรองและเผยแพร่ต่อไป

ภาพที่ 2.5 กระบวนการหลังตรวจเยี่ยมสถานศึกษา

ที่มา : ประภาพรรณ เอี่ยมสุภามิตรและคณะ (2545) “การประกันคุณภาพการศึกษา” ใน *ประมวลสาระชุดวิชาบริบททางการศึกษา* หน่วยที่ 12 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช บัณฑิตศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ หน้า 154

จากขั้นตอนที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่าขั้นตอนการประเมินคุณภาพภายนอกของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาประกอบด้วย 3 ขั้นตอนหลักคือ

1. ขั้นตอนการตรวจเยี่ยมสถานศึกษา
2. ขั้นระหว่างการตรวจเยี่ยมสถานศึกษา

3. ขั้นหลังการตรวจเยี่ยมสถานศึกษา

ซึ่งแต่ละขั้นตอนจะดำเนินการอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ โดยจะเน้นการทำงานร่วมกันอย่างกัลยาณมิตร โดยจะประเมินตามสภาพจริงให้สถานศึกษาได้ทราบถึงจุดแข็ง จุดอ่อนของสถานศึกษาที่มีอยู่เพื่อที่จะช่วยกันปรับปรุงและพัฒนาให้ดีขึ้นต่อไป

7. มาตรฐานการศึกษาเพื่อใช้ในการประเมินคุณภาพภายนอกในรอบแรก : ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2544: 68-73) ได้พัฒนามาตรฐานการศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อใช้เป็นกรอบในการประเมินคุณภาพภายนอก และเป็นแนวทางให้หน่วยงานและสถานศึกษามุ่งพัฒนาการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานต่าง ๆ เพิ่มขึ้นเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 จำนวน 27 มาตรฐาน 91 ตัวบ่งชี้ แต่ในช่วง 5 ปีแรก หรือรอบแรกของการประเมินได้มีการคัดเลือกมาตรฐานเพื่อใช้ในการประเมินภายนอก จำนวน 14 มาตรฐาน 53 ตัวบ่งชี้ โดยแบ่งเป็น 3 กลุ่ม คือ มาตรฐานด้านผู้เรียน มาตรฐานด้านครูผู้สอน และมาตรฐานด้านผู้บริหาร ดังนี้

1. มาตรฐานด้านผู้เรียน จำนวน 7 มาตรฐาน คือ

มาตรฐานที่ 1 ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์
ตัวบ่งชี้

1. มีวินัย มีความรับผิดชอบ และปฏิบัติตามระเบียบและหลักธรรมเบื้องต้นของแต่ละศาสนา
2. ซื่อสัตย์สุจริต (และมีจรรยาบรรณในวิชาชีพสำหรับระดับอาชีวศึกษา)
3. มีความเมตตา กรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และเสียสละเพื่อส่วนรวม
4. ประหยัด (ใช้สิ่งของและทรัพย์สินทั้งของตนเองและส่วนรวม อย่างประหยัดและ

คุ้มค่า)

มาตรฐานที่ 4 ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ

มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรองและมีวิสัยทัศน์

ตัวบ่งชี้

1. สามารถจำแนกประเภทข้อมูล เปรียบเทียบและมีความคิดรวบยอด
2. สามารถประเมินค่าความน่าเชื่อถือของข้อมูล รู้จักพิจารณาข้อดี – ข้อเสีย ความถูกต้อง – ผิด ระบุสาเหตุ – ผล ค้นหาคำตอบ เลือกริธีและมีปฏิภาณในการแก้ปัญหาและตัดสินใจได้อย่างสันติและมีความถูกต้องเหมาะสม
3. มีความคิดริเริ่ม มีจินตนาการ สามารถคาดการณ์และกำหนดเป้าหมายได้

มาตรฐานที่ 5 ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร**ตัวบ่งชี้**

1. มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในกลุ่มประสบการณ์/กลุ่มวิชา/หมวดวิชาที่สำคัญไม่ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำ (คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ สังคมศาสตร์ คอมพิวเตอร์ และวิชาเฉพาะสาขาสำหรับอาชีวศึกษา)
2. มีความสามารถในการใช้ภาษาสื่อสาร

มาตรฐานที่ 6 ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

ตัวบ่งชี้

1. มีความกระตือรือร้น สนใจการเรียนรู้จากแหล่งต่าง ๆ รู้จักตั้งคำถามเพื่อหาเหตุ - ผล
2. รักการอ่าน สามารถใช้ห้องสมุด แหล่งความรู้และสื่อต่าง ๆ ทั้งในและนอกสถานศึกษา
3. สามารถสรุปประเด็นจากการเรียนรู้และประสบการณ์ได้อย่างถูกต้องด้วยตัวเอง

มาตรฐานที่ 9 ผู้เรียนมีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต

ตัวบ่งชี้

1. สามารถทำงานตามลำดับขั้นตอนและผลงานมีประสิทธิภาพ
2. ขยัน อดทน ละเอียดยรอบคอบในการทำงาน พัฒนางาน สามารถทำงานอย่างมีความสุข และภูมิใจในผลงานของตนเอง

3. สามารถทำงานเป็นทีม (ช่วยเหลือผู้อื่น ไม่เอาเปรียบ ให้ความร่วมมือ ยอมรับฟังความคิดเห็นและความสามารถของผู้อื่น ร่วมรับผิดชอบผลงานของกลุ่ม)

4. มีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต

มาตรฐานที่ 10 ผู้เรียนมีสุขนิสัย สุขภาพกาย และสุขภาพจิตที่ดี
ตัวบ่งชี้

1. มีน้ำหนัก ส่วนสูงตามเกณฑ์มาตรฐาน
2. มีสมรรถภาพกายตามเกณฑ์มาตรฐาน
3. ร่าเริงแจ่มใส มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับครู เพื่อน และบุคคลทั่วไป
4. รู้จักดูแลสุขภาพและป้องกันตัวเองไม่ให้เกิดอุบัติเหตุ

มาตรฐานที่ 12 ผู้เรียนมีสุนทรียภาพและลักษณะนิสัยด้านศิลปะ ดนตรี และกีฬา
ตัวบ่งชี้

1. มีความชื่นชมและร่วมกิจกรรมด้านศิลปะ ดนตรีและกีฬา

2. มาตรฐานด้านครูผู้สอน จำนวน 2 มาตรฐาน คือ

มาตรฐานที่ 22 ครูมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ตัวบ่งชี้

1. ครูรู้เป้าหมายของหลักสูตรและเป้าหมายการจัดการศึกษา
2. ครูมีความรู้ความสามารถในการพัฒนาหลักสูตร จัดทำแผนและกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
3. ครูมีความรู้ความสามารถในการประเมินผลการเรียนการสอน และการนำผลการประเมินมาใช้พัฒนาคุณภาพ

มาตรฐานที่ 24 ครูมีวุฒิ / ความรู้ ความสามารถตรงกับงานที่รับผิดชอบ และมีครูเพียงพอ
ตัวบ่งชี้

1. ครูมีความถนัด/ความเชี่ยวชาญตรงกับงานที่ปฏิบัติ
2. มีจำนวนครูตามเกณฑ์

3. มาตรฐานด้านผู้บริหาร จำนวน 5 มาตรฐาน คือ

มาตรฐานที่ 13 สถานศึกษามีการจัดองค์กร โครงสร้างและการบริหารงานอย่างเป็นระบบ ครอบคลุม ให้บรรลุเป้าหมายการศึกษา

ตัวบ่งชี้

1. มีการจัดองค์กร/โครงสร้างการบริหารชัดเจน
2. มีปรัชญา แผนพัฒนา/ธรรมนูญสถานศึกษา แผนการดำเนินงานของสถานศึกษา และตัวชี้วัดความสำเร็จ
3. มีการปฏิบัติตามแผน
4. มีการนิเทศ ติดตาม ประเมินผล เปรียบเทียบกับเป้าหมายอย่างต่อเนื่อง
5. มีระบบข้อมูลสารสนเทศครบถ้วน ถูกต้อง ตรงกับความต้องการและทันต่อการใช้งาน
6. มีการบันทึกและรายงานผลการประเมิน
7. มีการนำข้อมูลและผลการประเมินไปใช้ในการตัดสินใจและปรับปรุงงาน

มาตรฐานที่ 14 สถานศึกษาส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาการศึกษา

ตัวบ่งชี้

1. ผู้บริหารและครูสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชนในการร่วมกันจัดการศึกษา
2. มีการประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างความเข้าใจให้บุคลากรในสถานศึกษาและชุมชน เห็นความสำคัญในการจัดการศึกษาร่วมกัน
3. มีการประชาสัมพันธ์กิจกรรมของสถานศึกษาต่อชุมชนอย่างสม่ำเสมอ
4. ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีบทบาทในการพัฒนาการศึกษา

มาตรฐานที่ 18 สถานศึกษาจัดกิจกรรมและการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ตัวบ่งชี้

1. มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างหลากหลาย เหมาะสมกับธรรมชาติของผู้เรียน
2. มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่กระตุ้นให้ผู้เรียนรู้จักคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ และคิดสร้างสรรค์
3. มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่กระตุ้นให้ผู้เรียนรู้จักศึกษาหาความรู้ แสวงหาคำตอบและสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง

4. มีการนำภูมิปัญญาท้องถิ่น เทคโนโลยี และสื่อที่เหมาะสมมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน
5. มีการจัดกิจกรรมเพื่อฝึกและส่งเสริมคุณธรรม และจริยธรรมของผู้เรียน
6. มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาสุนทรียภาพอย่างครบถ้วนทั้งด้านดนตรี ศิลปะ และกีฬา
7. ส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตย การทำงานร่วมกับผู้อื่น และความรับผิดชอบต่อกลุ่มร่วมกัน
8. มีการประเมินพัฒนาการของผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลายและต่อเนื่อง
9. มีการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนรักสถานศึกษาของตน และมีความกระตือรือร้นในการไปเรียน

มาตรฐานที่ 20 ผู้บริหารมีภาวะผู้นำและมีความสามารถในการบริหารจัดการ
ตัวบ่งชี้

1. ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ในการจัดการศึกษาให้ทันกับการเปลี่ยนแปลง
2. ผู้บริหารมีความเป็นผู้นำ มีมนุษยสัมพันธ์และเป็นที่ยอมรับของผู้เกี่ยวข้อง
3. ผู้บริหารมีความเป็นประชาธิปไตย

มาตรฐานที่ 25 สถานศึกษามีหลักสูตรที่เหมาะสมกับผู้เรียนและท้องถิ่น มีสื่อการเรียนการสอนที่เอื้อต่อการเรียนรู้

ตัวบ่งชี้

1. มีหลักสูตรและเนื้อหาสาระของหลักสูตรที่เหมาะสม สอดคล้องกับเป้าหมายการศึกษาและความต้องการของผู้เรียนและท้องถิ่น
2. มีสื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสมและเอื้อต่อการเรียนรู้

8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ฉลอง จันทร์ลอย (2542: บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง การศึกษากระบวนการบริหารระบบคุณภาพในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา

พบว่า โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษามีการดำเนินงานตามกระบวนการบริหารระบบคุณภาพอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะการจัดทำแผนและโครงการพัฒนา การจัดองค์กรบริหาร ระบบคุณภาพและการดำเนินงานตามแผน

ความต้องการตามกระบวนการบริหารระบบคุณภาพอยู่ในระดับมากในขั้นตอนการจัดทำแผนและโครงการพัฒนา การปรับปรุงและพัฒนางานและการจัดองค์กรบริหารระบบคุณภาพ

ทำเนียบ มหาพรหม (2543: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การติดตามการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดอุดรธานี พบว่า

1. โรงเรียนได้ปฏิบัติงานตามมาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษาโดยภาพรวมทั้ง 3 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับ คือ ด้านกระบวนการ ด้านปัจจัย และด้านผลผลิต
2. การปฏิบัติงานตามมาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษามีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน เรียงลำดับคือ ด้านบริหารและการจัดการ ด้านหลักสูตรและการสอน ด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม และด้านบุคลากร

วิรุฬ แสงงาม (2543: บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง การประกันคุณภาพเพื่อรับรองมาตรฐานการศึกษา ของโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษา ในจังหวัดปัตตานี พบว่า

1. ปัจจัยด้านการนำเข้า ได้แก่ ปัจจัยเกี่ยวกับผู้บริหารโรงเรียน ปัจจัยเกี่ยวกับบุคลากรของโรงเรียน ปัจจัยเกี่ยวกับนักเรียน และปัจจัยเกี่ยวกับสื่ออุปกรณ์การเรียน
2. ปัจจัยด้านกระบวนการ ได้แก่ ปัจจัยเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ปัจจัยเกี่ยวกับการบริหารจัดการ และปัจจัยเกี่ยวกับกระบวนการประกันคุณภาพและรับรองมาตรฐานการศึกษา
3. ปัจจัยด้านผลผลิต ได้แก่ ปัจจัยเกี่ยวกับเอกสารหลักฐานหรือร่องรอยการทำงานและปัจจัยเกี่ยวกับผลสรุปการปฏิบัติงาน
4. ปัจจัยที่เป็นปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงบุคลากรของโรงเรียน สภาพการจัดการศึกษาไม่สอดคล้องกับธรรมเนียมโรงเรียน ระบบการตรวจสอบ ระบบการประเมินตนเอง ทักษะในการตรวจสอบและประเมินตนเอง การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน และความรู้ความเข้าใจแนวทางการประกันคุณภาพ

ชาติชาย พิมพิไสย (2543: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า การปฏิบัติงานการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับ “มาก” โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านการวางแผนพัฒนาระบบสารสนเทศ และด้านการกระตุ้นส่งเสริมให้บุคลากรในโรงเรียนปฏิบัติตามธรรมเนียมโรงเรียน ส่วนปัญหาการปฏิบัติงานการควบคุมคุณภาพการศึกษามีอยู่ในระดับ “น้อย” ปัญหาที่สำคัญคือ ด้านการประเมินคุณภาพการศึกษา และข้อเสนอแนะที่ควรพิจารณาในการประกันคุณภาพการศึกษา ได้แก่ 1) การปฏิบัติงานภายในโรงเรียนควรดำเนินตามที่กำหนดไว้ในธรรมนูญโรงเรียน 2) การกำกับติดตามควรมีการปฏิบัติอย่างจริงจัง และ 3) การพัฒนาครูผู้สอนควรดำเนินการอย่างต่อเนื่องและเหมาะสม

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพัทลุง (2543: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานตามระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพัทลุง โดยศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานตามองค์ประกอบ 5 ด้าน คือ การจัดตั้งองค์กรเครือข่ายพัฒนาระบบ การจัดทำธรรมนูญสถานศึกษา การบริหารจัดการคุณภาพ การตรวจสอบ ทบทวนปรับปรุงคุณภาพการศึกษา และการรายงานคุณภาพการศึกษา พบว่า

1. สภาพที่เป็นจริงในการปฏิบัติงานตามระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพัทลุง โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ด้านบริหารจัดการ และการจัดทำธรรมนูญสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก ด้านอื่น ๆ อยู่ในระดับปานกลาง
2. สภาพปัญหาการปฏิบัติงานตามระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพัทลุง โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านมีปัญหาการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน
3. สภาพและปัญหาการดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษา และครูอาจารย์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าทุกด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเช่นเดียวกัน
4. สภาพการดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษา และครูอาจารย์ที่มีประสบการณ์ต่างกัน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครูอาจารย์ที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดและประเภทต่างกัน แตกต่างกันอย่างไม่มีความสำคัญทางสถิติ

5. สภาพปัญหาการดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษา และครูอาจารย์ที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกันและปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่มีขนาด ประเภทต่างกัน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

นิยม โพธิ์ทอง (2544: บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาการดำเนินงานประเมินคุณภาพภายในโรงเรียนนาร่องจังหวัดขอนแก่น พบว่า

1. สภาพปัจจุบันในการประเมินคุณภาพภายใน โดยภาพรวมและรายด้านทั้ง 4 ด้าน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ “มาก” เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ก) ด้านการวางแผน ข) ด้านการประเมิน ค) ด้านการปฏิบัติ และ ง) ด้านการปรับปรุงแก้ไข

2. ปัญหาในการประเมินคุณภาพภายใน โดยภาพรวมและรายด้านทั้ง 3 ด้าน มีปัญหาในระดับ “ปานกลาง” เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ก) ด้านการบริหารจัดการ ข. ด้านบุคลากร และ ค) ด้านงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์และอาคารสถานที่

พิศาล แก้วลา (2544: บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง การดำเนินงานตามมาตรฐานคุณภาพในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครพนม พบว่า โรงเรียนประถมศึกษาได้ดำเนินงานอยู่ในระดับ “มาก” คือ ด้านมาตรฐานคุณภาพนักเรียน มาตรฐานการเรียนการสอน และมาตรฐานการบริหาร ส่วนปัญหาในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับ “ปานกลาง” ทั้งด้านมาตรฐานการเรียนการสอน มาตรฐานคุณภาพนักเรียน และมาตรฐานการบริหาร

สมพงษ์ โภกเปื่อย (2544: บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง การดำเนินการประกันคุณภาพภายในเพื่อการประเมินภายนอกในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเลย พบว่า

1. สภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน โดยภาพรวมมีการดำเนินการอยู่ในระดับ “มาก” เมื่อพิจารณาแต่ละด้านพบว่า ทุกด้านมีการดำเนินการอยู่ในระดับ “มาก” เรียงลำดับคือ ด้านกระบวนการ ด้านปัจจัย และด้านผู้เรียน

2. ปัญหาในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในโดยภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับ “ปานกลาง” เมื่อพิจารณาแต่ละด้านพบว่า ด้านงบประมาณและด้านวัสดุอุปกรณ์ มีปัญหาอยู่ในระดับ “มาก” ด้านบุคลากรและด้านการจัดการ มีปัญหาอยู่ในระดับ “น้อย”

สุภัท แก้วเพชร (2545: บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง การประกันคุณภาพการศึกษาตาม การรับรู้ของผู้บริหารและครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสงขลา พบว่า

1. ความเข้าใจเรื่องประกันคุณภาพการศึกษาของผู้บริหารและครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญ จังหวัดสงขลา พบว่าโดยภาพรวมบุคลากรทั้ง 2 กลุ่มประเมินว่าตนเองมีความเข้าใจ อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาในแต่ละกลุ่ม พบว่ากลุ่มผู้บริหารประเมินว่าตนเองมีความเข้าใจ อยู่ในระดับมาก ส่วนกลุ่มผู้สอนประเมินว่าตนเองมีความเข้าใจอยู่ในระดับปานกลาง

2. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานการประกันคุณภาพการศึกษาของผู้บริหารและครู โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสงขลา พบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และ เมื่อพิจารณาในแต่ละกลุ่ม พบว่าบุคลากรทั้ง 2 กลุ่มต่างก็มีความคิดเห็น เห็นด้วยกับการปฏิบัติงาน การประกันคุณภาพการศึกษาอยู่ในระดับมาก

3. ปัญหาและข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานการประกันคุณภาพการศึกษาของผู้บริหาร และครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสงขลา พบว่าโดยส่วนมากทั้งผู้บริหาร และครูประสบปัญหาการขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องการประกันคุณภาพการศึกษา

มุตตอเหล็บ โตะมูสอ (2546: บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง สภาพและปัญหาการดำเนินการ ประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดปัตตานี พบว่า

1. สภาพการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัด ปัตตานีตามทัศนะของบุคลากรในโรงเรียนในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ส่วนปัญหา การดำเนินการทั้งภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับน้อย

2. สภาพการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัด ปัตตานีตามทัศนะของบุคลากรที่มีตำแหน่งต่างกัน ไม่แตกต่างกันโดยภาพรวม เมื่อพิจารณาเป็น รายด้าน พบว่าด้านปัจจัยมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้บริหารมีทัศนะ ในการดำเนินการสูงกว่าครูผู้สอน

3. ปัญหาในการดำเนินประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัด ปัตตานีตามทัศนะของบุคลากรที่มีตำแหน่งต่างกัน พบว่าไม่แตกต่างกันทั้งภาพรวมและรายด้าน

4. สภาพการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัด ปัตตานีตามทัศนะของบุคลากรที่ปฏิบัติงานใน โรงเรียนที่มีขนาดต่างกันพบว่าไม่แตกต่างกันทั้ง ภาพรวมและรายด้าน

5. ปัญหาการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดปัตตานีตามทัศนะของบุคลากรที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันไม่แตกต่างกันโดยภาพรวม เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านผู้เรียนมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่โรงเรียนขนาดเล็กมีปัญหาในการดำเนินการสูงกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่

6. ข้อเสนอแนะในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดปัตตานี พบว่าข้อที่มีความถี่สูงสุดที่จะให้ดำเนินการในแต่ละด้านคือ

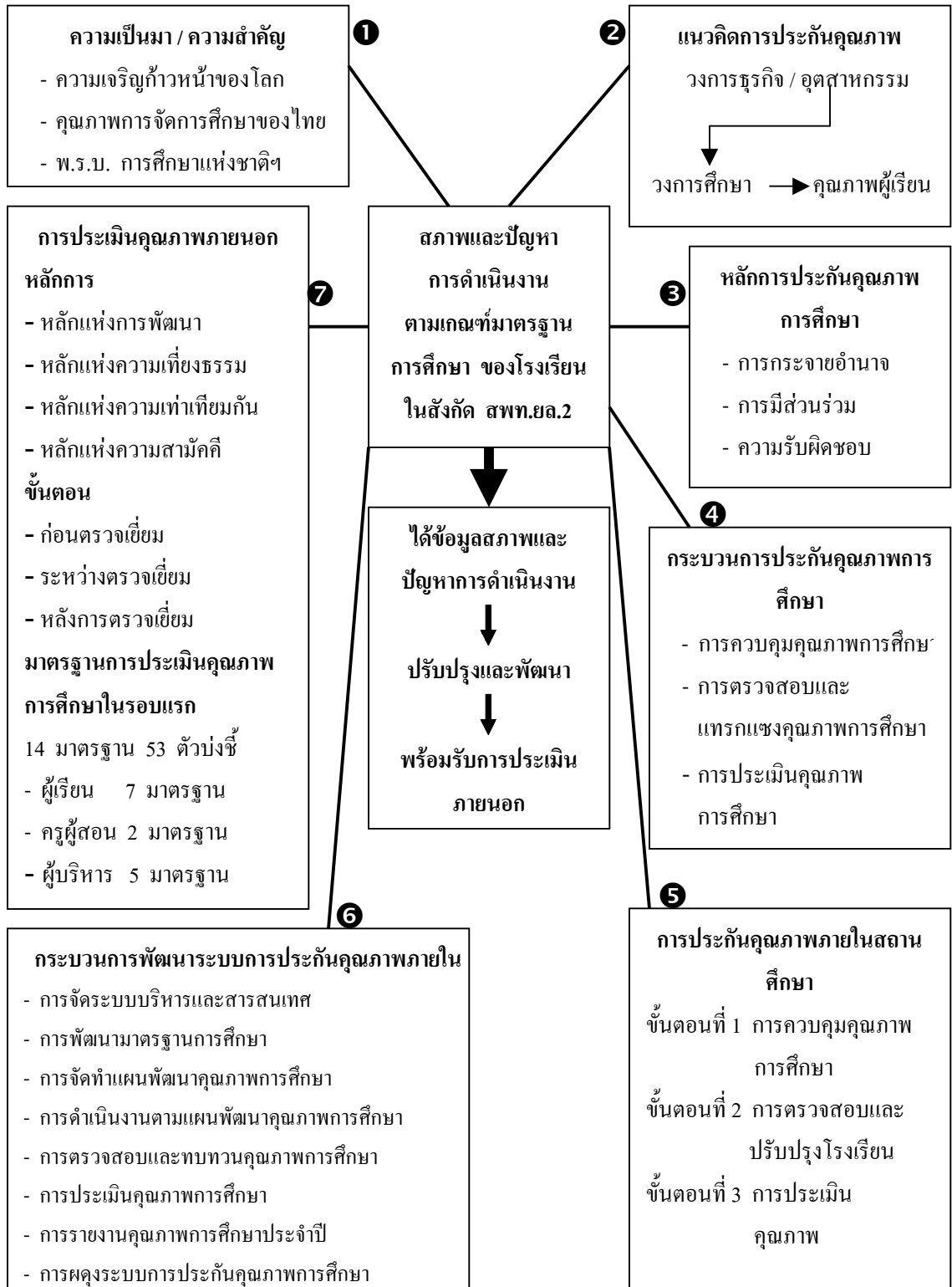
ด้านผู้เรียน ควรส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความอดทน ซื่อสัตย์ สุจริต และมีความเมตตา กรุณาต่อผู้อื่น

ด้านกระบวนการ ควรมีการวางแผนการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับหลักสูตร ความต้องการของนักเรียนและท้องถิ่น

ด้านปัจจัย ควรให้ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกลในการพัฒนาการศึกษา

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงได้นำสาระมาสังเคราะห์เป็นกรอบแนวคิดในการศึกษาครั้งนี้ ดังภาพที่ 2.6

ภาพที่ 2.6 กรอบแนวคิดการศึกษา

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายะลา เขต 2 เพื่อให้ได้ผลการวิจัยที่มีความเชื่อถือได้ จึงได้กำหนดวิธีดำเนินการวิจัยที่เกี่ยวกับประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือในการวิจัย วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายะลา เขต 2 ที่อยู่ในโครงการประเมินคุณภาพภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา ในปีการศึกษา 2547 และ 2548 จำนวน 406 คน จากจำนวนโรงเรียน 45 โรงเรียน จำแนกตามขนาดโรงเรียน ดังนี้

โรงเรียนขนาดเล็ก	จำนวน	62 คน
โรงเรียนขนาดกลาง	จำนวน	147 คน
โรงเรียนขนาดใหญ่	จำนวน	197 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้มาโดยวิธีสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) ตามขั้นตอนดังนี้

ดังนี้

1.2.1 กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรยามานะ (ประคอง กรรณสูตร 2528: 10)

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

โดย n แทน ขนาดกลุ่มตัวอย่าง

N แทน ขนาดของประชากร

e แทน ความคลาดเคลื่อนของการสุ่มที่ยอมรับได้ ในที่นี้กำหนด .05

คำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรยามานะ ดังนี้

$$N = 406$$

$$e = .05$$

ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ได้จากการคำนวณ คือ 201 คน

1.2.2 หาขนาดกลุ่มตัวอย่างในแต่ละขนาดโรงเรียนแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วน

ดังตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามขนาดโรงเรียน

ขนาดโรงเรียน	จำนวนประชากร	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
ขนาดเล็ก	62	31
ขนาดกลาง	147	73
ขนาดใหญ่	197	97
รวมทั้งสิ้น	406	201

ในส่วนของรายละเอียดจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามขนาดและโรงเรียน
นำเสนอไว้ใน ภาคผนวก ง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 ลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) โดยผู้วิจัยดัดแปลงมาจากเครื่องมือของ มุตตอเหล็บ โตะมุสอ (2546: ภาคผนวก) และ ชาติชาย พิมพิไสย (2543: ภาคผนวก) ซึ่งแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบมีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Checklist) ในประเด็นต่อไปนี้

- 1) ตำแหน่งการปฏิบัติงานในโรงเรียน คือ ตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน
- 2) ขนาดของโรงเรียนที่ปฏิบัติงาน คือ โรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเขต 2 ภายใต้ขอบข่ายเนื้อหาตามเกณฑ์มาตรฐาน 3 ด้าน จำนวน 72 ข้อ คือ

มาตรฐานด้านผู้เรียน   จำนวน   34   ข้อ

มาตรฐานด้านครูผู้สอน   จำนวน   7   ข้อ

มาตรฐานด้านผู้บริหาร   จำนวน   31   ข้อ

แบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของ ลิเคิร์ต (Likert) แบ่งเป็น 5 ระดับ คือ

1. แบบสอบถามเกี่ยวกับระดับการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนตามสภาพที่เป็นจริงในปัจจุบัน มีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง มีการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษามากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง มีการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษามาก

ระดับ 3 หมายถึง มีการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง มีการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาน้อย

ระดับ 1 หมายถึง มีการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาน้อยที่สุด

2. แบบสอบถามเกี่ยวกับระดับปัญหาการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนที่มีอยู่ในปัจจุบัน มีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง มีปัญหาในการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษามากที่สุด
 ระดับ 4 หมายถึง มีปัญหาในการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษามาก
 ระดับ 3 หมายถึง มีปัญหาในการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาน้อย
 ระดับ 2 หมายถึง มีปัญหาในการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาน้อย
 ระดับ 1 หมายถึง มีปัญหาในการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยะลา เขต 2 มีลักษณะเป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open Form)

2.2 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการสร้างแบบสอบถามตามขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้ารายละเอียดเกี่ยวกับแนวคิด หลักการและทฤษฎี จากเอกสาร ตำรา และบทความทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพการศึกษา
2. สร้างแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) และแบบสอบถามแบบปลายเปิด (Open Form) โดยดัดแปลงจากแบบสอบถามของมุตตอเหล็บ โตะมุสอ (2546: ภาคผนวก) และ ชาติชาย พิมพิไสย (2543: ภาคผนวก) เพื่อให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัย
3. นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน พิจารณาตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง ผลปรากฏว่าแบบสอบถามทั้ง 72 ข้อ มีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ในระหว่าง 0.60-1.00 ซึ่งถือว่าอยู่ในเกณฑ์ที่นำมาใช้ได้ และนำสิ่งที่ควรปรับปรุงและข้อเสนอแนะมาแก้ไขปรับปรุงแบบสอบถามให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น
4. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มบุคลากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเที่ยงของแบบสอบถามโดยวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -coefficient) ตามวิธีการของครอนบัก (Cronbach) ได้ค่าความเที่ยงทั้งหมด .9580
5. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพแล้วมาจัดพิมพ์เป็นต้นฉบับเพื่อนำไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยต่อไป

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ขออนุญาตผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายะลา เขต 2 เพื่อดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. ขอบหนังสือนำส่งแบบสอบถามจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายะลา เขต 2 ส่งถึงโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความร่วมมือให้ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนตอบแบบสอบถามและรวบรวมแบบสอบถามส่งคืนภายใน 15 วัน (ตั้งแต่วันที่ 2 - 16 กุมภาพันธ์ 2547)
3. ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามคืนจากโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างจำนวน 168 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 83.58 สามารถนำมาทำการวิเคราะห์ได้ทั้งหมด

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปที่ใช้วิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐาน ตามขั้นตอนดังนี้

1. แบบสอบถามตอนที่ 1 คือสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการนับความถี่และหาค่าร้อยละของแต่ละรายการ
2. แบบสอบถามตอนที่ 2 คือสภาพและปัญหาการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา ของโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายะลา เขต 2 วิเคราะห์ข้อมูลโดย

2.1 หาค่าเฉลี่ย (Mean) เป็นรายข้อและรายด้านตามทักษะของกลุ่มตัวอย่างและแปลตามเกณฑ์ (ประคอง กรรณสูต 2528: 113) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.50 – 5.00 หมายความว่า มีสภาพและปัญหาในการดำเนินการมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.50 – 4.49 หมายความว่า มีสภาพและปัญหาในการดำเนินการมาก

ค่าเฉลี่ย 2.50 – 3.49 หมายความว่า มีสภาพและปัญหาในการดำเนินปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.50 – 2.49 หมายความว่า มีสภาพและปัญหาในการดำเนินการน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.49 หมายความว่า มีสภาพและปัญหาในการดำเนินการน้อยที่สุด

2.2 หาค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เพื่อวัดการกระจายของข้อมูลสภาพและปัญหาในการดำเนินงานในรายชื่อและรายด้าน

2.3 หาค่าเอฟ (F-test) ด้วยวิธีวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One Way ANOVA) เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยระดับสภาพและปัญหาการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามขนาดของโรงเรียน

2.4 ในส่วนของข้อเสนอแนะในการดำเนินการตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา ของโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายะลา เขต 2 ทั้ง 3 ด้าน นำมาเรียงลำดับตามความถี่ในแต่ละประเด็น

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเรื่องการศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา ของโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายะลา เขต 2 จะนำเสนอตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลสภาพและปัญหาการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา ของโรงเรียนประถมศึกษา

ตอนที่ 3 ข้อเสนอที่ได้จากข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา ของโรงเรียนประถมศึกษา

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม คือ ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน ในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายะลา เขต 2 ที่อยู่ในโครงการประเมินคุณภาพภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา ในปีการศึกษา 2547 และ 2548 ผลปรากฏดังตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 จำนวนผู้ตามแบบสอบถามจำแนกตามตำแหน่งและขนาดของโรงเรียน

สถานภาพส่วนตัว	จำนวน	ร้อยละ
1. ตำแหน่ง		
ผู้บริหาร โรงเรียน	40	23.81
ครูผู้สอน	128	76.19
รวม	168	100
2. ขนาดของโรงเรียน		
ขนาดเล็ก (จำนวนนักเรียน 1 – 120 คน)	30	17.90
ขนาดกลาง (จำนวนนักเรียน 121 – 300 คน)	60	35.70
ขนาดใหญ่ (จำนวนนักเรียนตั้งแต่ 301 คนขึ้นไป)	78	46.00
รวม	168	100

จากตารางที่ 4.1 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามเป็นผู้บริหารร้อยละ 23.81 และเป็นครูผู้สอน ร้อยละ 76.19 ในจำนวนนี้ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดเล็ก ร้อยละ 17.90 โรงเรียนขนาดกลาง ร้อยละ 35.70 และโรงเรียนขนาดใหญ่ ร้อยละ 46.40

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลสภาพและปัญหาการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา ของโรงเรียนประถมศึกษา

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพและปัญหาการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา
ของโรงเรียนประถมศึกษา ทั้งภาพรวมและรายด้าน ตลอดจนการเปรียบเทียบ ผลปรากฏ ดังตารางที่
4.2 - 4.5

ตารางที่ 4.2 สภาพการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา ของโรงเรียนประถมศึกษา
จำแนกเป็นรายด้านและโดยภาพรวม

ด้านที่	งาน / กิจกรรมการดำเนินงาน ตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	สภาพ การดำเนินงาน
1	มาตรฐานด้านผู้เรียน	3.59	0.41	มาก
2	มาตรฐานด้านครูผู้สอน	3.70	0.58	มาก
3	มาตรฐานด้านผู้บริหาร	3.69	0.47	มาก
	รวม	3.64	0.41	มาก

จากตารางที่ 4.2 พบว่า สภาพการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา ของโรงเรียน
ประถมศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า สภาพการดำเนินงาน
อยู่ในระดับมากทั้งหมด โดยที่มาตรฐานด้านครูผู้สอนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด

สำหรับสภาพการดำเนินงานในแต่ละด้านพอสรุปได้ดังนี้

มาตรฐานด้านผู้เรียน สภาพการดำเนินงานโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณา
รายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก โดยที่การบริหารอาหารกลางวัน อาหารเสริม (นม)
แก่นักเรียน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด

มาตรฐานด้านครูผู้สอน สภาพการดำเนินงานโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อ
พิจารณารายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยที่การส่งเสริมให้บุคลากรได้รับการพัฒนาตนเอง
มีค่าเฉลี่ยสูงสุด

มาตรฐานด้านผู้บริหาร สภาพการดำเนินงานโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อ
พิจารณารายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก โดยที่การจัดโครงสร้างการบริหารงานของ
สถานศึกษาแต่ละฝ่ายงานมีผู้รับผิดชอบชัดเจน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด

ทั้งนี้ในส่วนของรายละเอียดสภาพการดำเนินงานในมาตรฐานแต่ละด้านนำเสนอไว้ใน
ภาคผนวก จ

ตารางที่ 4.3 ปัญหาการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา ของโรงเรียนประถมศึกษา
จำแนกเป็นรายด้านและโดยภาพรวม

ด้านที่	งาน / กิจกรรมการดำเนินงาน ตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ปัญหา การดำเนินงาน
1	มาตรฐานด้านผู้เรียน	2.57	0.60	ปานกลาง
2	มาตรฐานด้านครูผู้สอน	2.55	0.80	ปานกลาง
3	มาตรฐานด้านผู้บริหาร	2.44	0.65	น้อย
	รวม	2.51	0.61	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.3 พบว่า ปัญหาการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา ของโรงเรียนประถมศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ปัญหาการดำเนินงานมาตรฐานด้านผู้บริหารอยู่ในระดับน้อย ส่วนมาตรฐานด้านผู้เรียนและมาตรฐานด้านครูผู้สอนอยู่ในระดับปานกลาง

ปัญหาการดำเนินงานในแต่ละด้านพอสรุปได้ดังนี้

มาตรฐานด้านผู้เรียน ปัญหาการดำเนินงานโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง โดยที่การบริการอาหารกลางวัน อาหารเสริม (นม) แก่นักเรียน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

มาตรฐานด้านครูผู้สอน ปัญหาการดำเนินงานโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับน้อย โดยที่การพัฒนาส่งเสริมให้ครูมีความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรและการจัดการศึกษา มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

มาตรฐานด้านผู้บริหาร ปัญหาการดำเนินงาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับน้อย โดยที่การรับฟังความคิดเห็น ข้อเสนอแนะของบุคลากรอย่างมีเหตุผล มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ทั้งนี้ในส่วนของรายละเอียดปัญหาการดำเนินงานในมาตรฐานแต่ละด้านนำเสนอไว้ในภาคผนวก จ

ตารางที่ 4.4 การเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา ของโรงเรียน
 ประถมศึกษา ตามที่คณะของบุคลากรที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน
 ด้วยการทดสอบค่าเอฟ (F-test)

งาน / กิจกรรมในการ ดำเนินงานตามเกณฑ์ มาตรฐานการศึกษา	ขนาดของโรงเรียน						F value	Prob
	ขนาดเล็ก		ขนาดกลาง		ขนาดใหญ่			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. มาตรฐานด้านผู้เรียน	3.61	0.408	3.61	0.440	3.59	0.395	0.233	0.792
2. มาตรฐานด้านครูผู้สอน	3.72	0.586	3.74	0.589	3.65	0.577	0.445	0.642
3. มาตรฐานด้านผู้บริหาร	3.69	0.442	3.71	0.488	3.67	0.470	0.174	0.840
รวม	3.65	0.404	3.67	0.444	3.62	0.381	0.264	0.769

จากตารางที่ 4.4 พบว่า สภาพการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา ของ
 โรงเรียนประถมศึกษา ตามที่คณะของบุคลากรที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน โดยภาพรวม
 ไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า สภาพการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาทั้ง
 3 ด้าน ไม่แตกต่างกัน จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานในข้อที่ 1

ตารางที่ 4.5 การเปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา ของโรงเรียน
ประถมศึกษา ตามที่ชนะของบุคลากรที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน
ด้วยการทดสอบค่าเอฟ (F-test)

งาน / กิจกรรมในการ ดำเนินงานตามเกณฑ์ มาตรฐานการศึกษา	ขนาดของโรงเรียน						F value	Prob
	ขนาดเล็ก		ขนาดกลาง		ขนาดใหญ่			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. มาตรฐานด้านผู้เรียน	2.72	0.628	2.53	0.563	2.55	0.607	1.192	0.306
2. มาตรฐานด้านครูผู้สอน	2.75	0.862	2.47	0.787	2.54	0.773	1.269	0.284
3. มาตรฐานด้านผู้บริหาร	2.61	0.702	2.38	0.626	2.42	0.654	1.299	0.276
รวม	2.68	0.652	2.46	0.585	2.49	0.604	1.381	0.254

จากตารางที่ 4.5 พบว่า ปัญหาการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา ของ
โรงเรียนประถมศึกษา ตามที่ชนะของบุคลากรที่ปฏิบัติงาน ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน โดยภาพรวม
ไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ปัญหาการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา
ทั้ง 3 ด้าน ไม่แตกต่างกัน จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานในข้อที่ 2

ตอนที่ 3 ข้อเสนอที่ได้จากข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา
ของโรงเรียนประถมศึกษา

ผลการประมวลข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา
ของโรงเรียนประถมศึกษา ผลปรากฏดังตารางที่ 4.6

ตารางที่ 4.6 ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา
ของโรงเรียนประถมศึกษา

ข้อเสนอแนะ	ความถี่
มาตรฐานด้านผู้เรียน	
1. ควรพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถในการอ่านและเขียนภาษาไทยให้เหมาะสมกับระดับชั้น	17
2. ควรพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์และแก้ปัญหา	13
3. ควรพัฒนาให้ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และมีความซื่อสัตย์	11
4. ควรพัฒนาผู้เรียนให้รู้จักทำงานอย่างเป็นระบบ	8
5. ควรส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ศึกษาจากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ที่หลากหลาย	5
6. ควรปลูกฝังให้ผู้เรียนรักและภูมิใจในชาติไทย	3
มาตรฐานด้านครูผู้สอน	
1. ควรมีการวางแผนการสอนให้สอดคล้องกับหลักสูตร ความต้องการของนักเรียน และท้องถิ่น	24
2. ควรใช้วิธีสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญด้วยกิจกรรมที่หลากหลาย	12
3. ควรสร้างความตระหนักให้แก่ครู บุคลากร ให้เห็นความสำคัญของการพัฒนาคุณภาพการศึกษา	10
4. ควรสนับสนุนงบประมาณในการจัดทำสื่อการเรียนการสอนให้แก่ครูอย่างเพียงพอ	9
มาตรฐานด้านผู้บริหาร	
1. ควรสร้างความตระหนักให้ผู้ปกครองเห็นความสำคัญของการศึกษา	26
2. ควรจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพให้สอดคล้องกับสภาพของโรงเรียน มีเป้าหมายที่ชัดเจน	19
3. ควรจัดทำข้อมูล สารสนเทศให้ครบถ้วน เป็นปัจจุบัน และสามารถนำไปใช้ได้ อย่างสะดวก รวดเร็ว	17

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

ข้อเสนอแนะ	ความถี่
4. ควรมีการฝึกอบรมคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้นำชุมชน เกี่ยวกับการปรับเปลี่ยนหลักสูตร การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา	12
5. ควรมีการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง	10
6. การดำเนินงานตามโครงการ หรือกิจกรรมต่าง ๆ ควรมีการประชาสัมพันธ์ให้มากขึ้น	6
7. หลักสูตรสถานศึกษาควรปรับปรุงให้สอดคล้องกับท้องถิ่นอย่างแท้จริง	3

จากตารางที่ 4.6 พบว่า ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา ของโรงเรียนประถมศึกษา ผลปรากฏดังนี้

มาตรฐานด้านผู้เรียน ข้อเสนอแนะที่มีความถี่สูง 3 ลำดับแรก คือ ควรพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถในการอ่านและเขียนภาษาไทยให้เหมาะสมกับระดับชั้น ควรพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์และแก้ปัญหา และควรพัฒนาให้ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และมีความซื่อสัตย์

มาตรฐานด้านครูผู้สอน ข้อเสนอแนะที่มีความถี่สูง 3 ลำดับแรก คือ ควรมีการวางแผนการสอนให้สอดคล้องกับหลักสูตร ความต้องการของนักเรียนและท้องถิ่น ควรใช้วิธีสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญด้วยกิจกรรมที่หลากหลาย และควรสร้างความตระหนักให้แก่ครู บุคลากร ให้เห็นความสำคัญของการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

มาตรฐานด้านผู้บริหาร ข้อเสนอแนะที่มีความถี่สูง 3 ลำดับแรก คือ ควรสร้างความตระหนักให้ผู้ปกครองเห็นความสำคัญของการศึกษา ควรจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพให้สอดคล้องกับสภาพของโรงเรียน มีเป้าหมายที่ชัดเจน และควรจัดทำข้อมูล สารสนเทศให้ครบถ้วน เป็นปัจจุบัน และสามารถนำไปใช้ได้สะดวก รวดเร็ว

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

บทนี้จะนำเสนอสาระสำคัญของผลการวิจัย การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. สรุปการวิจัย

1.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.1.1 เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา ของโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายะลา เขต 2

1.1.2 เพื่อเปรียบเทียบสภาพและปัญหาการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา ของโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายะลา เขต 2

1.1.3 เพื่อรวบรวมข้อเสนอแนะในการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา ของโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายะลา เขต 2

1.2 สมมติฐานการวิจัย

1.2.1 สภาพการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา ของโรงเรียนประถมศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายะลา เขต 2 ตามทัศนะของบุคลากรที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มี ขนาดต่างกัน มีความแตกต่างกัน

1.2.2 ปัญหาการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา ของโรงเรียนประถมศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายะลา เขต 2 ตามทัศนะของบุคลากรที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มี ขนาดต่างกัน มีความแตกต่างกัน

1.3 วิธีดำเนินการวิจัย

1.3.1 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นผู้บริหารและครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายะลา เขต 2 ที่อยู่ในโครงการประเมินคุณภาพภายนอก จากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (ส.ม.ศ.) ในปีการศึกษา 2547 และ 2548 จำนวน 201 คน ซึ่งได้มาด้วยการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรยามานะ (Yamane) แล้วจึงแบ่งชั้นตามสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) ตามขนาดของโรงเรียนและโรงเรียน

1.3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม แบ่งเป็น 3 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการเกี่ยวกับตำแหน่งการปฏิบัติงานในโรงเรียน และขนาดของโรงเรียนที่ปฏิบัติงาน จำนวน 2 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา ของโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายะลา เขต 2 มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ชนิด 5 มาตรา จำแนกเป็น 3 ด้าน จำนวน 72 ข้อ ดังนี้

มาตรฐานด้านผู้เรียน   จำนวน 34 ข้อ

มาตรฐานด้านครูผู้สอน   จำนวน 7 ข้อ

มาตรฐานด้านผู้บริหาร   จำนวน 31 ข้อ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา ของโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายะลา เขต 2 มีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิด (Open Form)

1.3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ขออนุญาตผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายะลา เขต 2 เพื่อดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล และจัดส่งแบบสอบถามให้ผู้บริหารและ

ครูผู้สอนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามและส่งคืนภายใน 15 วัน ได้ตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของแบบสอบถาม เพื่อนำไปใช้วิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

1.3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนและตรวจสอบความถูกต้องแล้วในตอนต้นที่ 1 และ 2 ไปวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปที่ใช้วิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐาน เพื่อประมวลผลและหาค่าสถิติ ดังนี้

1. หาค่าความถี่และร้อยละของรายการแต่ละตัวแปรของผู้ตอบแบบสอบถาม
2. หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สภาพและปัญหาการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา ของโรงเรียนประถมศึกษา โดยภาพรวม เป็นรายด้าน และรายข้อ พร้อมแปลความหมาย
3. ทดสอบสมมติฐาน เพื่อเปรียบเทียบสภาพและปัญหาการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา ของโรงเรียนประถมศึกษา ตามทัศนะของบุคลากรที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน โดยหาค่าเอฟ (F-test)
4. หาค่าความถี่ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา ของโรงเรียนประถมศึกษา

1.4 ผลการวิจัย

ผลการวิจัยการศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สรุปประเด็นสำคัญได้ดังนี้

1.4.1 สภาพการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา ของโรงเรียนประถมศึกษา โดยภาพรวมมีสภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก

พิจารณาเป็นรายด้านและรายข้อ พบว่า

(1) มาตรฐานด้านผู้เรียน พบว่า สภาพการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา ของโรงเรียนประถมศึกษา โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับและระดับปานกลาง โดยที่ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก

(2) มาตรฐานด้านครูผู้สอน พบว่า สภาพการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา ของโรงเรียนประถมศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมาก

(3) มาตรฐานด้านผู้บริหาร พบว่า สภาพการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา ของโรงเรียนประถมศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากและปานกลาง โดยที่ส่วนใหญ่ อยู่ในระดับมาก

1.4.2 ปัญหาการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา ของโรงเรียนประถมศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ปัญหาการดำเนินงานมาตรฐานด้านผู้บริหารอยู่ในระดับน้อย ส่วนมาตรฐานด้านผู้เรียนและมาตรฐานด้านครูผู้สอนอยู่ในระดับปานกลาง

พิจารณาเป็นรายด้านและรายข้อ พบว่า

(1) มาตรฐานด้านผู้เรียน พบว่า ปัญหาการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา ของโรงเรียนประถมศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับปานกลางและน้อย โดยที่ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง

(2) มาตรฐานด้านครูผู้สอน พบว่า ปัญหาการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา ของโรงเรียนประถมศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับปานกลางและน้อย โดยที่ ส่วนใหญ่อยู่ในระดับน้อย

(3) มาตรฐานด้านผู้บริหาร พบว่า ปัญหาการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา ของโรงเรียนประถมศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับปานกลางและน้อย โดยที่ส่วนใหญ่อยู่ในระดับน้อย

1.4.3 ผลการเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา ของโรงเรียนประถมศึกษา ตามทัศนะของบุคลากรที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน โดยภาพรวม พบว่า ไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า สภาพการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาทั้ง 3 ด้าน ไม่แตกต่างกัน จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

1.4.4 ผลการเปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา ของโรงเรียนประถมศึกษา ตามทัศนะของบุคลากรที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันโดยภาพรวม พบว่า ไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ปัญหาการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาทั้ง 3 ด้าน ไม่แตกต่างกัน จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

1.4.5 ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา
ของโรงเรียนประถมศึกษา พบว่า

มาตรฐานด้านผู้เรียน ข้อเสนอแนะที่มีความถี่สูง 3 ลำดับแรกคือ ควรพัฒนา
ผู้เรียนให้มีความสามารถในการอ่านและเขียนภาษาไทยให้เหมาะสมกับระดับชั้น ควรพัฒนาผู้เรียนให้ม
ีความสามารถในการคิดวิเคราะห์และแก้ปัญหา และควรพัฒนาให้ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรมและมี
ความซื่อสัตย์

มาตรฐานด้านครูผู้สอน ข้อเสนอแนะที่มีความถี่สูง 3 ลำดับแรกคือ ควรมี
การวางแผนการสอนให้สอดคล้องกับหลักสูตร ความต้องการของนักเรียนและท้องถิ่น ควรใช้วิธีสอน
ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญด้วยกิจกรรมที่หลากหลาย และควรสร้างความตระหนักให้แก่ครู บุคลากร
ให้เห็นความสำคัญของการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

มาตรฐานด้านผู้บริหาร ข้อเสนอแนะที่มีความถี่สูง 3 ลำดับแรกคือ ควรสร้าง
ความตระหนักให้ผู้ปกครองเห็นความสำคัญของการศึกษา ควรจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพให้สอดคล้อง
กับสภาพของโรงเรียน มีเป้าหมายที่ชัดเจน และควรจัดทำข้อมูล สารสนเทศให้ครบถ้วน เป็นปัจจุบัน
และสามารถนำไปใช้ได้สะดวก รวดเร็ว

2. อภิปรายผล

จากการศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา ของ โรงเรียน
ประถมศึกษา มีประเด็นที่น่าสนใจมาอภิปรายผล ดังนี้

2.1 สภาพการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา ของโรงเรียนประถมศึกษา
ผลการวิจัยพบว่า สภาพการดำเนินงานโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ
ชาติไทย พิมพิไสย (2543: บทคัดย่อ) ที่ศึกษาการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า การปฏิบัติงานการประกัน
คุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาโดยภาพรวมมีการปฏิบัติงานมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก
และสอดคล้องกับงานวิจัยของ มุตตอเหลื โต้ะมูสอ (2546: บทคัดย่อ) ที่ศึกษาสภาพและปัญหา
การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา ของโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดปัตตานี พบว่า สภาพ
การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดปัตตานี ตามทัศนะของ
บุคลากรในโรงเรียนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ

สุภัท แก้วเพชร (2544: บทคัดย่อ) ที่ศึกษาการประกันคุณภาพการศึกษาตามการรับรู้ของผู้บริหาร และครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสงขลา พบว่า ความเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานการประกันคุณภาพการศึกษาตามการรับรู้ของผู้บริหารและครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสงขลา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจจะเป็นผลมาจากการดำเนินการตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 โดยเฉพาะในมาตรา 48 ได้กำหนดให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผยต่อสาธารณชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา เพื่อรองรับการประเมินคุณภาพภายนอก และมาตรา 45 ได้กำหนดให้สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพศึกษามีฐานะเป็นองค์กรมหาชน ทำหน้าที่พัฒนาเกณฑ์ วิธีการประเมินคุณภาพภายนอก และทำการประเมินผลการจัดการศึกษาเพื่อให้มีการตรวจสอบคุณภาพของสถานศึกษา โดยให้มีการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาทุกแห่งอย่างน้อยหนึ่งครั้งในทุกห้าปี นับตั้งแต่การประเมินครั้งสุดท้าย และเสนอผลการประเมินต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสาธารณชน ในส่วนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายะลา เขต 2 ได้ดำเนินการส่งเสริม และสนับสนุนให้โรงเรียนในสังกัดพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง จึงทำให้โรงเรียนในสังกัดมีสภาพการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาสภาพการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา ของโรงเรียนประถมศึกษา เป็นรายด้าน ผลการวิจัยพบว่า

2.2 สภาพการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา มาตรฐานด้านผู้เรียน พบว่า มีสภาพการดำเนินงานโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมพงษ์ โภกเปื่อย (2544: บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาการดำเนินการประกันคุณภาพภายในเพื่อการประเมินภายนอก ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเลย พบว่า สภาพการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในโดยภาพรวมมีการดำเนินการอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทุกด้านมีการดำเนินการอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับ มุตตอเหล็บ โต๊ะมูสอ ศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดปัตตานี ตามทัศนะของบุคลากรในโรงเรียน พบว่า สภาพการดำเนินการโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งเป็นไปตามแนวทางของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 มาตรา 22 ที่ได้กำหนดไว้ว่าการจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ ดังนั้นผู้บริหารและครูผู้สอนจึงเห็นความสำคัญและพัฒนาการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งผลให้สภาพการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา มาตรฐานด้านผู้เรียน มีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก

2.3 สภาพการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา มาตรฐานด้านครูผู้สอน พบว่ามีสภาพการดำเนินงานโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้อง กับพิศาล แก้วลา (2544: บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาการดำเนินงานตามมาตรฐานคุณภาพ ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครพนม พบว่า โรงเรียนประถมศึกษาดำเนินงานตามมาตรฐานคุณภาพอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับ สมพงษ์ โลกเป็อย (2544: บทคัดย่อ) ที่ศึกษาการดำเนินการประกันคุณภาพภายในเพื่อการประเมินภายนอก ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเลย พบว่า สภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายในโดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านมีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก

ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเป็นผลมาจากการปฏิรูปการศึกษา โดยเฉพาะการปฏิรูปครูผู้สอนหน่วยงานต้นสังกัด โรงเรียน และตัวครูผู้สอนเองได้พัฒนา ส่งเสริมให้ครูผู้สอนมีความรู้ ความเข้าใจ ในการพัฒนาหลักสูตร จัดทำแผนและกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ การประเมินผลการเรียนตามสภาพที่แท้จริง และการนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียน ส่งผลให้ครูมีความกระตือรือร้นในการพัฒนาวิชาชีพของตน จึงทำให้การดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา มาตรฐานด้านครูผู้สอน มีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก

2.4 สภาพการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา มาตรฐานด้านผู้บริหาร พบว่ามีสภาพการดำเนินงานโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับ ฉลอง จันทร์ลอย (2542: บทคัดย่อ) ที่ศึกษากระบวนการบริหารระบบคุณภาพในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา พบว่า โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษามีการดำเนินงานตามกระบวนการบริหารระบบคุณภาพอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับ มุตตอเหล็ก

โตะมูสอ (2542: บทคัดย่อ) ที่ศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดปัตตานี พบว่า สภาพการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ สุภักดิ์ แก้วเพชร (2545: บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาการประกันคุณภาพการศึกษาตามการรับรู้ของผู้บริหารและครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสงขลา พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานการประกันคุณภาพการศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา มีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการประกันคุณภาพศึกษามากขึ้น เพราะเป็นนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการที่จะให้สถานศึกษาดำเนินการประกันคุณภาพภายในอย่างต่อเนื่อง โดยความร่วมมือของทุกฝ่าย ดังนั้น บุคลากรในโรงเรียนและผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายจึงต้องรับรู้เรื่องการประกันคุณภาพการศึกษาเป็นอย่างดี อีกทั้งในการบริหารจัดการของโรงเรียนเป็นการบริหารจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน การดำเนินงานต้องทำงานเป็นทีม เน้นการมีส่วนร่วม จึงส่งผลให้การดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา มาตรฐานด้านผู้บริหาร มีสภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก

2.5 ปัญหาการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา ของโรงเรียนประถมศึกษา ผลการวิจัย พบว่า ปัญหาการดำเนินงานโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพัทลุง (2543: บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานตามระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพัทลุง พบว่า สภาพปัญหาการปฏิบัติงานตามระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับ นิยม โพธิ์งาม (2544 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาการดำเนินงานประเมินคุณภาพภายในโรงเรียนนาร่อง จังหวัดขอนแก่น พบว่า ปัญหาในการประเมินคุณภาพภายในโดยภาพรวมและรายด้านมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ พิศาล แก้วลา (2544: บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาการดำเนินงานตามมาตรฐานคุณภาพในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครพนม พบว่า ปัญหาในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง

ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 มาตรา 48 กำหนดให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องโดยมีการจัดทำ

รายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผยต่อสาธารณชนเพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา เพื่อรองรับการประเมินภายนอก และมาตรา 49 ได้หนดให้สถานศึกษาทุกแห่งต้องได้รับการประเมินคุณภาพภายนอกอย่างน้อยหนึ่งครั้งในทุกห้าปี และต้องเสนอผลการประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสาธารณชน จากผลการบังคับใช้กฎหมายดังกล่าว ทำให้บุคลากรทางการศึกษาต้องพัฒนาตนเองให้พร้อมเพื่อจะได้ดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาและรองรับการประเมินภายนอก แต่ในการดำเนินงานของสถานศึกษาในระยะแรกจะต้องดำเนินการหลายด้าน เช่น การพัฒนาบุคลากร ให้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา การจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับการปฏิรูปการศึกษา การแสวงหาทรัพยากร การแสวงหาความร่วมมือจากผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรส่วนท้องถิ่น ซึ่งการดำเนินการต่าง ๆ สถานศึกษาจะต้องดำเนินการอย่างเร่งด่วน และเร่งพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อพร้อมรับการประเมินภายนอกในรอบแรก (ภายในปี 2548) จึงส่งผลให้การดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษามีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาปัญหาการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา ของโรงเรียนประถมศึกษา เป็นรายด้าน ผลการวิจัยพบว่า

2.6 ปัญหาการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา มาตรฐานด้านผู้เรียน พบว่าโดยภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับ พิศาล แก้วลา (2544: บทคัดย่อ) ที่ศึกษาการดำเนินงานตามมาตรฐานคุณภาพในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครพนม พบว่า ปัญหาในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลางทั้งมาตรฐานด้านการเรียนการสอน มาตรฐานคุณภาพนักเรียน และมาตรฐานการบริหาร

ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหาร ครูผู้สอน ได้ให้ความสนใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อให้สอดคล้องกับการปฏิรูปการศึกษาที่ยึดหลักในการจัดการศึกษาว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถในการเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการเรียนการสอนต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองให้เต็มศักยภาพ แต่ในการจัดการเรียนการสอนจะประสบปัญหาที่ผู้เรียนส่วนใหญ่เป็นไทยมุสลิม ใช้ภาษาแม่หลายท้องถิ่นในชีวิตประจำวัน ผู้เรียนจะใช้ภาษาไทยเมื่ออยู่ในโรงเรียนเท่านั้น จึงทำให้ความสามารถในการใช้ภาษาไทยของผู้เรียนอ่อนด้อย ส่งผลให้ความสามารถในการเรียนรู้และการแสวงหาความรู้ของผู้เรียนอ่อนด้อยไปด้วย จึงทำให้การดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา มาตรฐานด้านผู้เรียน มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง

2.7 ปัญหาการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา มาตรฐานด้านครูผู้สอน พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพัทลุง (2543: บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานตามระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพัทลุง พบว่า ปัญหาการปฏิบัติงานในภาพรวมและรายด้าน ทุกด้านมีปัญหาการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับ นิยม โพธิ์ทอง (2544: บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาการดำเนินงานประเมินคุณภาพภายในโรงเรียนนำร่อง จังหวัดขอนแก่น พบว่า ปัญหาในการประเมินภายในโดยภาพรวมและรายด้านทั้ง 3 ด้าน มีปัญหา ระดับปานกลาง เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ก. ด้านบริหารจัดการ ข. ด้านบุคลากร และ ค. ด้านงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และอาคารสถานที่

ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า โรงเรียนประถมศึกษาส่วนใหญ่มีอัตราค่าจ้างครู ไม่เพียงพอ ต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด โดยเฉพาะโรงเรียนขนาดเล็กจะมีจำนวนครูไม่ครบชั้นเรียน ต้องจัดการเรียนการสอนแบบรวมชั้น คือครูผู้สอนหนึ่งคนสอนประจำชั้น 2 ชั้นเรียน หรือบางโรงเรียน อาจต้องสอนถึง 3 ชั้นเรียน อีกทั้งในโรงเรียนประถมศึกษาส่วนใหญ่ไม่สามารถดำเนินการให้ครูได้ สอนตรงตามวุฒิการศึกษา ครูผู้สอนส่วนใหญ่จะต้องสอนประจำชั้น สอนทุกวิชา ทำให้เกิดปัญหาในการจัดการเรียนการสอนในวิชาที่ไม่ได้เป็นวิชาเอก หรือไม่มีความถนัด จึงส่งผลให้การดำเนินงานตาม เกณฑ์มาตรฐานการศึกษา มาตรฐานด้านครูผู้สอน อยู่ในระดับปานกลาง

2.8 ปัญหาการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา ของโรงเรียนประถมศึกษา มาตรฐานด้านผู้บริหาร พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ซึ่งสอดคล้องกับ สมพงษ์ โภคเปื้อย (2544: บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาการดำเนินการประกันคุณภาพภายในเพื่อการประเมินภายนอกในโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเลย พบว่า ปัญหาการดำเนินงานด้านบุคลากร และด้านการจัดการ มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย และสอดคล้องกับ มุตตอเหล็ก โต๊ะมูสอ (2546: บทคัดย่อ) ที่ศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา ของโรงเรียนประถมศึกษา ในจังหวัดปัตตานี พบว่า ปัญหาการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาทั้งภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับน้อย

ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา เป็น การปฏิบัติงานร่วมกันของบุคลากรในโรงเรียน ทั้งผู้บริหาร ครูผู้สอน และบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ได้ ร่วมกันกำหนดวิสัยทัศน์ และวางแผนการดำเนินงานในการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนให้ทันต่อ การเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา อีกทั้งการบริหารจัดการในปัจจุบันเป็นการดำเนินการอย่างมีส่วนร่วม

ปฏิบัติงานในลักษณะกัลยาณมิตร จึงก่อให้เกิดความร่วมมือ ร่วมใจในการดำเนินงาน ส่งผลให้เกิดประสิทธิภาพในการดำเนินงาน ทำให้การดำเนินงานประสบความสำเร็จและเกิดปัญหาน้อย ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ สมศักดิ์ สิ้นธุระเวชญ์ (2541: 19) ที่กล่าวว่าความสำเร็จในการทำงานนั้น มิได้เกิดจากสมาชิกคนใดคนหนึ่งในองค์กรตามลำพัง แต่เกิดจากพลังและคุณภาพของความร่วมมือ รวมถึงการประสานงานของทุกคนและทุกฝ่าย จากเหตุผลดังกล่าวจึงทำให้ปัญหาในการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา มาตรฐานด้านผู้บริหาร มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย

2.9 เปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา ของโรงเรียนประถมศึกษา ตามทัศนะของบุคลากรที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน ผลการวิจัยพบว่า สภาพการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา ของโรงเรียนประถมศึกษา ตามทัศนะของบุคลากรที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ มุตตอเหล็บ โตะมุสอ (2546: บทคัดย่อ) ที่ศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา ของโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดปัตตานี พบว่า สภาพการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา ของโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดปัตตานี ตามทัศนะของบุคลากรที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน พบว่าไม่แตกต่างกันทั้งภาพรวมและรายด้าน

แต่ผลการวิจัยนี้ไม่เป็นตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก จะดำเนินการในหลักการเดียวกัน ได้รับความรู้ข้อมูลไปในทิศทางเดียวกัน ครูและบุคลากรในสถานศึกษาได้รับการส่งเสริม พัฒนา ให้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาโดยเท่าเทียมกัน ไม่ได้แบ่งแยกขนาดของโรงเรียน รวมทั้งการศึกษา ค้นคว้า หาความรู้จากเอกสารเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา ซึ่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดส่งให้โรงเรียน ก็เป็นเอกสารเนื้อหาเดียวกัน การสั่งการด้านนโยบายในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาก็ใช้นโยบายเดียวกัน จึงเป็นผลให้ผู้บริหารและครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันมีทัศนะในการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา ในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

2.10 เปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา ของโรงเรียนประถมศึกษา ตามทัศนะของบุคลากรที่ปฏิบัติงาน ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา ของโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายะลา เขต 2 ตามทัศนะของบุคลากรที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน

โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ มุตตอเหล็บ โต้ะมูสอ (2546: บทคัดย่อ) ที่ศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา ของโรงเรียน ประถมศึกษาในจังหวัดปัตตานี พบว่า ปัญหาการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา ของโรงเรียน ประถมศึกษาในจังหวัดปัตตานี ตามทัศนะของบุคลากรที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

แต่ผลการวิจัยไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการดำเนินงานตาม เกณฑ์มาตรฐานการศึกษา ของโรงเรียนประถมศึกษา ที่มีขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก มีการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาไปในทิศทางเดียวกัน โดยปฏิบัติตามพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 มาตรา 47 ที่กำหนดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ประกอบด้วยระบบประกันคุณภาพภายใน และ ระบบประกันคุณภาพภายนอก สำหรับระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาให้ เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง มาตรา 48 กำหนดให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษา จัดให้มีระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่ง ของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอ ต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผยต่อสาธารณชนเพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษาเพื่อรองรับการประเมินภายนอก (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2542: 36) ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงทำให้โรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ยะลา เขต 2 ทุกโรงเรียนมีการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาไปในทิศทางเดียวกัน จึงส่งผลให้ ปัญหาการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา ตามทัศนะของบุคลากร ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

3. ข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้ และการวิจัยต่อไป ดังนี้

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัย แม้ว่าจะพบว่าสภาพการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก แต่ก็ยังมีปัญหาการดำเนินงานอยู่ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการดำเนินงานแต่ละด้านดังนี้

3.1.1 มาตรฐานด้านผู้เรียน

- 1) โรงเรียนควรส่งเสริมให้มีการวางแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นกระบวนการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ ของผู้เรียน
- 2) โรงเรียนควรส่งเสริมให้มีการสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม ไว้ในเนื้อหา และกิจกรรมการเรียนการสอนให้มากขึ้น
- 3) โรงเรียนควรส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาความสามารถในการใช้ภาษาไทยของผู้เรียนอย่างหลากหลายและต่อเนื่อง
- 4) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ควรติดตาม ประเมินผล การดำเนินงานของโรงเรียนเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแนวปฏิรูปการศึกษา

3.1.2 มาตรฐานด้านครูผู้สอน

- 1) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ควรวางแผนในการจัดอัตรากำลังครูให้เหมาะสมกับจำนวนนักเรียน ขนาดโรงเรียน และความต้องการของโรงเรียน
- 2) โรงเรียนควรจัดให้ครูได้ปฏิบัติงานตามความรู้ ความสามารถ และความถนัดของแต่ละคน

3.1.3 มาตรฐานด้านผู้บริหาร

- 1) โรงเรียนควรส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษาให้มากยิ่งขึ้น
- 2) โรงเรียนควรส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้มากยิ่งขึ้น
- 3) โรงเรียนควรส่งเสริมให้มีการผลิตสื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสมและเอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างหลากหลาย
- 4) โรงเรียนควรปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาให้เหมาะสมและสอดคล้องกับผู้เรียนและท้องถิ่นอย่างแท้จริง

5) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ควรมีการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติงานของโรงเรียนในสังกัดอย่างต่อเนื่อง

3.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

3.2.1 ควรศึกษาความพึงพอใจในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ตามทัศนะของกรรมการสถานศึกษา นักเรียน และชุมชนในท้องถิ่น

3.2.2 ควรศึกษาสภาพและปัญหาในการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษาอื่น ๆ

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ (2540) การประกันคุณภาพเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ กรุงเทพมหานคร ศูนย์ประสานการประกันคุณภาพการศึกษา
- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2544 ก) เอกสารการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา แนวทางการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพภายในของสถานศึกษา กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว
- _____. (2544 ข) เอกสารการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ระดับการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน แนวทางการบริหารจัดการคุณภาพสถานศึกษา กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์
คุรุสภาลาดพร้าว
- _____. (2544 ค) เอกสารการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ระดับการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน แนวทางการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา
กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว
- _____. (2544 ง) เอกสารการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ระดับการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน แนวทางการจัดทำสารสนเทศสถานศึกษา กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์
คุรุสภาลาดพร้าว
- _____. (2544 จ) เอกสารการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ระดับการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน แนวทางการรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปีของสถานศึกษา
กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว
- _____. (2544 ฉ) เอกสารการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ระดับการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน ระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา กรอบและแนวการดำเนินงาน
กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว
- จำรูญ เรืองขจร (2545) คู่มือการพัฒนากระบวนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ระดับการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช
- ฉลอง จันทร์ลอย (2542) “การศึกษากระบวนการบริหารระบบคุณภาพในโรงเรียนขยายโอกาส
ทางการศึกษา สังกัดสำนักงานนครราชสีมา” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น

- ชาติชาย พิมพ์ไสย (2543) “การศึกษาการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- ชูศรี วงศ์รัตน์ (2544) *เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย* พิมพ์ครั้งที่ 8 กรุงเทพมหานคร เทพเนรมิตการพิมพ์
- ทำเนียบ มหาพรหม (2542) “การติดตามการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดอุดรธานี” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- นรเชษฐ์ ประภัสสร (2546) “ศึกษาปัญหาการประกันคุณภาพการศึกษาของบุคลากรในวิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษก ปัตตานี สังกัดกรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ” ภาคนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต ภาควิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยทักษิณ
- นิยม โพธิ์งาม (2544) “การศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาการดำเนินการประเมินคุณภาพภายใน โรงเรียนนาร่องจังหวัดขอนแก่น” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- บุญชม ศรีสะอาด (2538) *วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย* พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ สุวีริยาสาส์น
- ประคอง วรรณสุด (2528) *สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์ (ฉบับปรับปรุงแก้ไข)* กรุงเทพมหานคร ศูนย์หนังสือศรีสง่า
- ประภาพรรณ เอี่ยมสุภานิตและคณะ (2545) “การประกันคุณภาพการศึกษา” ใน *ประมวลสาระชุดวิชาบริบททางการศึกษา* หน้าที่ 12 หน้า 103-175 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช บัณฑิตศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
- พิศาล แก้วลา (2544) “การดำเนินงานตามมาตรฐานคุณภาพในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครพนม” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์ (2540) *วิธีการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์* พิมพ์ครั้งที่ 7 กรุงเทพมหานคร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ผ่องศรี วาณิชย์สุภาวงศ์ (ม.ป.ป.) *เอกสารคำสอนระเบียบวิธีวิจัยทางการศึกษา* ปัตตานี มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

- ราชบัณฑิตยสถาน (2539) *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525* พิมพ์ครั้งที่ 6
กรุงเทพมหานคร บริษัทอักษรเจริญทัศน์ อจท. จำกัด
- มุตตอเหล็บ โต้ะมูสอ (2546) “สภาพและปัญหาการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน
ประถมศึกษาในจังหวัดปัตตานี” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา
การบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
- วิฑูรย์ สิมะโชคดี (2541) *TOM คู่มือผู้องค์กรคุณภาพยุค 2000* กรุงเทพมหานคร ทีพีโอพับลิชชิง
- วิรุฬ แสงงาม (2543) “การประกันคุณภาพเพื่อรองรับมาตรฐานการศึกษา ของโรงเรียนเอกชน
ประเภทสามัญ ในจังหวัดปัตตานี” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา
การบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
- สงบ ลักษณะ (2545) ก้าวไกลของการประกันคุณภาพการศึกษา สารสังเขปออนไลน์ ค้นคืนวันที่
28 มกราคม 2545 จาก http://www.moe.go.th/main2/article-sagop/article45_45.htm
_____. (2541) “แนวทางประกันคุณภาพการศึกษา” *วารสารข้าราชการครู* 18, 16 (สิงหาคม-
กันยายน) : 2
- สมคิด พรหมจ้อย และสุพัตร์ พิบูลย์ (2544) *การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา* นนทบุรี
จตุพรดีไซน์
- สมพงษ์ โลกเปื้อย (2544) “การดำเนินการประกันคุณภาพภายในเพื่อการประเมินภายนอกในโรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเลย” วิทยานิพนธ์ปริญญา
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- สมศักดิ์ สีนุระเวชญ์ (2546) การประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน สารสังเขปออนไลน์
ค้นคืนวันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2546 จาก <http://www.moe.go.th/main2/article/article14.htm>
_____. (2542) *มุ่งสู่คุณภาพการศึกษา* กรุงเทพมหานคร ไทยวัฒนาพานิช
- สัมฤทธิ์ กางเพ็ง (2544) “แนวทางการพัฒนาโรงเรียนเพื่อเตรียมรับการประกันคุณภาพการศึกษา”
วารสารวิชาการ 4, 10 (ตุลาคม) : 34-42
_____. (2544) “การพัฒนากระบวนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา : ยุทธศาสตร์สำคัญเพื่อ
เตรียมรับการประเมินจากภายนอก” *วารสารวิชาการ* 4, 9 (กันยายน) : 18-24
- สุภัก แก้วเพชร (2545) “การประกันคุณภาพการศึกษาตามการรับรู้ของผู้บริหารและครูโรงเรียน
มัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสงขลา” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

- สุวิมล ว่องวานิช (2544) คู่มือการประเมินผลภายในสถานศึกษา ตามมาตรฐานการศึกษา : การ
ออกแบบระบบการประเมินผลภายใน กรุงเทพมหานคร ห้างหุ้นส่วนจำกัด
วี ที ซี คอมมิวนิเคชั่น
- สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพัทลุง (2543) การศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานตามระบบ
ประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพัทลุง พัทลุง
สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพัทลุง
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2546 ก) แนวดำเนินการของเขตพื้นที่การศึกษา
เพื่อจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์พัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.)
- _____ (2546 ข) แนวดำเนินการของสถานศึกษาเพื่อจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์พัฒนาระบบ
ประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและ
พัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.)
- _____ (2546 ค) รายงานวิจัยปฏิบัติการ พัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.)
- _____ (2545) เอกสารเสริมความรู้ การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์
องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.)
- _____ (2543 ก) ชุดเสริมประสบการณ์การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เล่ม 5
การพัฒนาระบบการประเมินตนเอง กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์การศาสนา
- _____ (2543 ข) ชุดเสริมประสบการณ์การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เล่ม 8
การเตรียมตัวของโรงเรียนเพื่อรองรับการประเมินภายนอก กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์
การศาสนา
- _____ (2541) การประกันคุณภาพการศึกษา เล่ม 1 : แนวทางการประกันคุณภาพการศึกษา
สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์คุรุสภา
ลาดพร้าว
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2545) มาตรฐานการศึกษาเพื่อการประเมินคุณภาพ
ภายนอก : ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พิมพ์ครั้งที่ 5 กรุงเทพมหานคร จุดทอง
- _____ (2544) แนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา : เพื่อพร้อมรับการประเมินภายนอก
พิมพ์ครั้งที่ 3 กรุงเทพมหานคร พิมพ์ดี

- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2542) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542
กรุงเทพมหานคร พริกหวานกราฟฟิกจำกัด
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) (2543) แนวทางการ
ประกันคุณภาพภายนอก ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ม.ป.ท.
- อุทุมพร จามรมาน (2544) วิธีทำประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน (รวมเกณฑ์ประเมินและ
ตัวอย่างรายงาน) กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์พันธ์

ภาคผนวก ก

ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

1. นายสุพรรณ ศรีชัย

สถานที่ทำงาน โรงเรียนบ้านพงกุแวง อำเภอยะหา จังหวัดยะลา 95120

วุฒิการศึกษา การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยทักษิณ

ประสบการณ์หรือความชำนาญ เป็นผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา 18 ปี

ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านพงกุแวง อำเภอยะหา จังหวัดยะลา

2. นายบุญนาค ศิลากุล

สถานที่ทำงาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายะลา เขต 2 อำเภอบันนังสตา จังหวัดยะลา 95130

วุฒิการศึกษา คุรุศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยครูสงขลา

ประสบการณ์หรือความชำนาญ เป็นศึกษานิเทศก์ผู้รับผิดชอบงานมาตรฐานโรงเรียนและการ

ประกันคุณภาพการศึกษาของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอยะหา จังหวัดยะลา 5 ปี

ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง หัวหน้ากลุ่มงานส่งเสริมพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษา

กลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายะลา เขต 2

3. นางอรรวรรณ คำมณี

สถานที่ทำงาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายะลา เขต 2 อำเภอบันนังสตา จังหวัดยะลา 95130

วุฒิการศึกษา ศีษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการประถมศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ประสบการณ์หรือความชำนาญ เป็นศึกษานิเทศก์ผู้รับผิดชอบงานมาตรฐานโรงเรียนและการ

ประกันคุณภาพการศึกษาของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอบันนังสตา จังหวัดยะลา 5 ปี

ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง ศึกษานิเทศก์ผู้รับผิดชอบงานตรวจสอบคุณภาพภายในสถานศึกษา

กลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายะลา เขต 2

4. นางพรณี ปานทอง

สถานที่ทำงาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายะลา เขต 1 อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา 95000
 วุฒิการศึกษา ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการประถมศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
 ประสบการณ์หรือความชำนาญ เป็นศึกษานิเทศก์ผู้รับผิดชอบงานพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการ
 เรียนรู้ของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดยะลา 5 ปี

ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง ศึกษานิเทศก์ผู้รับผิดชอบงานพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานและ
 กระบวนการเรียนรู้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายะลา เขต 1

5. นางสาวจิราวรรณ ยืนยง

สถานที่ทำงาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายะลา เขต 1 อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา 95000
 วุฒิการศึกษา ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาพัฒนาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
 ประสบการณ์หรือความชำนาญ เป็นศึกษานิเทศก์ผู้รับผิดชอบงานวัดและประเมินผลการศึกษา
 ของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอรามัน จังหวัดยะลา 4 ปี

ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง ศึกษานิเทศก์ผู้รับผิดชอบงานวัดและประเมินผลการศึกษา
 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายะลา เขต 1

(สำเนา)

ที่ ศธ 0522.16 (บ)/ว 1

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

7 มกราคม 2547

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย

เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงร่างการศึกษาค้นคว้าอิสระ

จำนวน 1 ชุด

เนื่องด้วย นางภรณ์ สุวาร์ภย์ นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ได้รับอนุมัติให้ศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง การศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา ของโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเขต 2 ตามโครงร่างการศึกษาค้นคว้าอิสระที่แนบมาด้วยนี้

การศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่องดังกล่าว นักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บรวบรวมข้อมูล และได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระไว้ชิ้นหนึ่งแล้ว แต่เพื่อให้เครื่องมือที่จัดทำนั้นมีความครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติ และสอดคล้องกับหลักและกระบวนการวิจัย ทางสาขาวิชาจึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิด้าน..... ได้โปรดพิจารณาตรวจสอบและให้ความคิดเห็นเพื่อการปรับปรุงเครื่องมือการวิจัยของนักศึกษาผู้นี้ด้วย สำหรับรายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษาจะนำเรียนด้วยตนเอง

สาขาวิชาฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี จึงขอบอกคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

สมคิด พรหมจู้ย

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมคิด พรหมจู้ย)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์

โทร. 5033566

โทรสาร 5033566

ภาคผนวก ข
เครื่องมือในการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

การศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา
ของโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายะลา เขต 2

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้เป็นแบบสอบถามเพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายะลา เขต 2 คำตอบของท่านจะเป็นประโยชน์อย่างมากต่อการวิจัยในครั้งนี้ กรุณาตอบคำถามด้วยตัวท่านเองให้ครบทุกข้อ ทุกตอนตามสภาพที่ท่านเห็นว่าเป็นจริง เพื่อให้การวิจัยครั้งนี้มีความสมบูรณ์ สามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อไป

2. ผู้ตอบแบบสอบถามเป็น ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน

3. แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพของผู้ตอบ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายะลา เขต 2

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายะลา เขต 2

4. ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามนี้ จะเก็บรักษาไว้เป็นความลับ ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยจะวิเคราะห์ข้อมูลเป็นภาพรวมของโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายะลา เขต 2 ดังนั้นจึงไม่กระทบกระเทือนต่อตัวท่านและ โรงเรียนของท่านแต่อย่างใด

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงในความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 1

สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน หน้าข้อความที่ตรงกับสภาพเป็นจริง

1. ตำแหน่งการปฏิบัติงานในโรงเรียนของท่าน

- ผู้บริหารโรงเรียน
- ครูผู้สอน

2. ขนาดของโรงเรียนที่ท่านปฏิบัติงานอยู่

- โรงเรียนขนาดเล็ก (มีจำนวนนักเรียน 1 – 120 คน)
- โรงเรียนขนาดกลาง (มีจำนวนนักเรียน 121 – 300 คน)
- โรงเรียนขนาดใหญ่ (มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 301 คนขึ้นไป)

ตอนที่ 2

สภาพและปัญหาการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา
ของโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายะลา เขต 2

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้มี 72 ข้อ โปรดพิจารณาว่าโรงเรียนของท่านได้ดำเนินงานและมีปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาในเรื่องต่อไปนี้ มาก – น้อยเพียงใด โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องการดำเนินงานและปัญหาการดำเนินงานตามสภาพที่เป็นจริง โดยมีเกณฑ์พิจารณา ดังนี้

สภาพการดำเนินงาน

- 5 หมายถึง มีการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษามากที่สุด
4 หมายถึง มีการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษามาก
3 หมายถึง มีการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาปานกลาง
2 หมายถึง มีการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาน้อย
1 หมายถึง มีการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาน้อยที่สุด

ปัญหาการดำเนินงาน

- 5 หมายถึง มีปัญหาในการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษามากที่สุด
4 หมายถึง มีปัญหาในการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษามาก
3 หมายถึง มีปัญหาในการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษานปานกลาง
2 หมายถึง มีปัญหาในการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาน้อย
1 หมายถึง มีปัญหาในการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาน้อยที่สุด

ตัวอย่าง

ข้อที่	งาน / กิจกรรม ในการดำเนินงานตาม เกณฑ์มาตรฐานการศึกษาของโรงเรียน	สภาพการดำเนินงาน					ปัญหาในการดำเนินงาน				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
0	การส่งเสริมให้ผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรมตาม ประเพณีท้องถิ่น.....	.....	✓	.....	.....	.....	.....	.....	.....	✓	.....

คำอธิบาย

คำตอบข้อ 0 แสดงว่า โรงเรียนมีการส่งเสริมให้ผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรมตามประเพณีท้องถิ่น อยู่ใน
ระดับมาก ส่วนปัญหาในการส่งเสริมให้ผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรมตามประเพณี
ท้องถิ่น มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย

ข้อที่	งาน / กิจกรรม ในการดำเนินงานตาม เกณฑ์มาตรฐานการศึกษาของโรงเรียน	สภาพการดำเนินงาน					ปัญหาในการดำเนินงาน					
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	
8	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เน้นกระบวนการคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ของผู้เรียน											
9	การส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ มีความคิดสร้างสรรค์ ในการ ปฏิบัติงาน											
10	การประเมินผลกระบวนการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ และความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียน											
11	การนำผลการประเมินมาปรับปรุงกระบวนการ คิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ และความคิด สร้างสรรค์ของผู้เรียน											
มาตรฐานที่ 5 ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่ จำเป็นตามหลักสูตร												
12	การวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน และเปรียบเทียบกับมาตรฐานขั้นต่ำ											
13	การวิเคราะห์และดูแลผู้เรียนเป็นรายบุคคล											
14	การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาความ สามารถในการใช้ภาษาของผู้เรียนอย่าง หลากหลาย											
15	การประเมินและสรุปผลการประเมินเพื่อ ตรวจสอบผลความก้าวหน้าของผู้เรียน											
16	การนำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนา ผู้เรียนตามศักยภาพของแต่ละคน											
มาตรฐานที่ 6 ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหา ความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้และพัฒนาตน เองอย่างต่อเนื่อง												

ข้อที่	งาน / กิจกรรม ในการดำเนินงานตาม เกณฑ์มาตรฐานการศึกษาของโรงเรียน	สภาพการดำเนินงาน					ปัญหาในการดำเนินงาน				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
17	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนค้นคว้า หาข้อมูลด้วยตนเองจากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ										
18	การจัดเตรียมแหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอก สถานศึกษา										
19	การจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการอ่านอย่าง หลากหลาย										
20	การฝึกทักษะให้ผู้เรียนรู้จักคิด วิเคราะห์หา เหตุผลและสรุปประเด็นจากการเรียนรู้และ ประสบการณ์ด้วยตนเอง										
21	การจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้ประเมินผลการ ปฏิบัติงานและนำผลมาแก้ไข ปรับปรุงการ ทำงาน										
<p>มาตรฐานที่ 9 ผู้เรียนมีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต</p>											
22	การฝึกทักษะให้ผู้เรียนรู้จักวางแผนในการ ปฏิบัติงาน ทำงานตามลำดับขั้นตอนอย่างมี ประสิทธิภาพ										
23	การปลูกฝังให้ผู้เรียนมีความขยัน อดทน รู้จัก พัฒนางานและภูมิใจในผลงานของตน										
24	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีทักษะ กระบวนการกลุ่ม สามารถเรียนรู้และทำงานร่วม กันตามบทบาทหน้าที่										
25	การปลูกฝังให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต										

ข้อที่	งาน / กิจกรรม ในการดำเนินงานตาม เกณฑ์มาตรฐานการศึกษาของโรงเรียน	สภาพการดำเนินงาน					ปัญหาในการดำเนินงาน				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
53	ผู้ปกครอง ชุมชน มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม ต่าง ๆ ของสถานศึกษา -----										
54	การประเมินผลการดำเนินงานร่วมกับชุมชนใน การพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา -----										
มาตรฐานที่ 18 สถานศึกษามีการจัดกิจกรรม											
และการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ											
55	การวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ -----										
56	การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยวิธีการที่ หลากหลาย โดยสอดคล้องกับความต้องการของ ผู้เรียนและท้องถิ่น -----										
57	การนำภูมิปัญญาท้องถิ่น เทคโนโลยี และสื่อที่ เหมาะสมมาประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรม การเรียนการสอน -----										
58	การจัดกิจกรรมเพื่อปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่ดีต่าง ๆ ของผู้เรียน -----										
59	การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้รับ การพัฒนาสุนทรียภาพด้านดนตรี ศิลปะ และ กีฬา อย่างครบถ้วน -----										
60	การจัดกิจกรรมส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตย การทำงานร่วมกับผู้อื่น -----										
61	การประเมินผลผู้เรียนตามสภาพที่แท้จริงด้วย วิธีการและเครื่องมือที่หลากหลาย -----										
62	การจัดกิจกรรมส่งเสริมให้ผู้เรียนรักสถานศึกษา และมีความกระตือรือร้นในการมาเรียน										

ตอนที่ 3

ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา
ของโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายะลา เขต 2

คำชี้แจง โปรดเขียนข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาแต่ละด้าน
โดยเขียนข้อเสนอแนะที่มีความจำเป็นต่อการดำเนินงานตามความคิดของท่าน

1. มาตรฐานด้านผู้เรียน

- ข้อเสนอแนะ 1.....
2.....
3.....
4.....
5.....

2. มาตรฐานด้านครูผู้สอน

- ข้อเสนอแนะ 1.....
2.....
3.....
4.....
5.....

3. มาตรฐานด้านผู้บริหาร

- ข้อเสนอแนะ 1.....
2.....
3.....
4.....
5.....

ภาคผนวก ค
คุณภาพของเครื่องมือวิจัย

การวิเคราะห์ค่าความตรงตามเนื้อหาของเครื่องมือวิจัย

ข้อที่	คะแนนการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ					$\sum R$	IOC
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
1	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
2	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
3	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
4	1+	+1	+1	+1	+1	5	1
5	1+	+1	+1	+1	+1	5	1
6	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
7	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
8	0	+1	+1	+0	+1	3	0.6
9	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
10	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
11	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
12	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
13	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
14	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
15	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
16	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
17	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
18	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
19	0	+1	0	+1	+1	3	0.6
20	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
21	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
22	+1	+1	0	+1	+1	4	0.8
23	+1	+1	+1	+1	+1	5	1

ข้อที่	คะแนนการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ					$\sum R$	IOC
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
24	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
25	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
26	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
27	+1	0	+1	+1	+1	4	0.8
28	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
29	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
30	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
31	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
32	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
33	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
34	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
35	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
36	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
37	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
38	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
39	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
40	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
41	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
42	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
43	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
44	0	+1	0	+1	+1	3	0.6
45	+1	+1	+1	0	+1	4	0.8
46	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
47	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
48	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
49	+1	+1	+1	+1	+1	5	1

ข้อที่	คะแนนการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ					$\sum R$	IOC
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
50	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
51	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
52	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
53	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
54	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
55	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
56	+1	+1	+1	+1	0	4	0.8
57	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
58	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
59	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
60	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
61	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
62	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
63	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
64	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
65	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
66	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
67	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
68	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
69	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
70	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
71	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
72	+1	+1	+1	+1	+1	5	1

ผลการวิเคราะห์ค่าความเที่ยงของเครื่องมือวิจัย

การศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา
ของโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายะลา เขต 2

งาน / กิจกรรม ในการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาของโรงเรียน	α
1. มาตรฐานด้านผู้เรียน	.8950
2. มาตรฐานด้านครูผู้สอน	.8011
3. มาตรฐานด้านผู้บริหาร	.9465
รวม	.9580

แบบประเมินความตรงตามเนื้อหาของข้อคำถาม
แบบสอบถามสภาพและปัญหาการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา
ของโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายะลา เขต 2

คำชี้แจง ให้ท่านทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องของระดับความสอดคล้องของคำถามแต่ละข้อ

+1	หมายถึง	สอดคล้อง
0	หมายถึง	ไม่แน่ใจ
-1	หมายถึง	ไม่สอดคล้อง

ข้อที่	งาน / กิจกรรม ในการดำเนินงานตาม เกณฑ์มาตรฐานการศึกษาของโรงเรียน	คะแนนความสอดคล้อง			ข้อเสนอแนะ / ข้อคิดเห็น
		+1	0	-1	
	1. มาตรฐานด้านผู้เรียน มาตรฐานที่ 1 ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์				
1	การวางแผนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้น คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์				
2	การจัดกิจกรรมปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม คุณลักษณะที่ดีต่างๆ ของผู้เรียน สอดแทรกใน กระบวนการเรียนการสอน ในเนื้อหาวิชาต่างๆ อย่างต่อเนื่อง				
3	การส่งเสริมให้ผู้เรียนมีวินัย มีความรับผิดชอบ ปฏิบัติตามระเบียบและหลักธรรมของแต่ละ ศาสนา				
4	การส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรมและ ความรับผิดชอบต่อสังคมเป็นประจำและ ต่อเนื่อง				
5	การประเมินพฤติกรรมของผู้เรียนด้านคุณธรรม จริยธรรม โดยใช้เครื่องมือและวิธีการที่ หลากหลาย				
6	การนำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนา คุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียน				
	มาตรฐานที่ 4 มีความสามารถในการ คิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรองและมี วิสัยทัศน์				
7	การวางแผนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้น กระบวนการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ของผู้เรียน				

ข้อที่	งาน / กิจกรรม ในการดำเนินงานตาม เกณฑ์มาตรฐานการศึกษาของโรงเรียน	คะแนนความสอดคล้อง			ข้อเสนอแนะ / ข้อคิดเห็น
		+1	0	-1	
8	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เน้นกระบวนการคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ของผู้เรียน				
9	การส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ มีความคิดสร้างสรรค์ ในการ ปฏิบัติงาน				
10	การประเมินผลกระบวนการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ และความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียน				
11	การนำผลการประเมินมาปรับปรุงกระบวนการ คิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ และความคิด สร้างสรรค์ของผู้เรียน				
มาตรฐานที่ 5 ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่ จำเป็นตามหลักสูตร					
12	การวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน และเปรียบเทียบกับมาตรฐานขั้นต่ำ				
13	การวิเคราะห์และดูแลผู้เรียนเป็นรายบุคคล				
14	การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาความ สามารถในการใช้ภาษาของผู้เรียนอย่าง หลากหลาย				
15	การประเมินและสรุปผลการประเมินเพื่อ ตรวจสอบผลความก้าวหน้าของผู้เรียน				
16	การนำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนา ผู้เรียนตามศักยภาพของแต่ละคน				
มาตรฐานที่ 6 ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหา ความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้และพัฒนาตน เองอย่างต่อเนื่อง					

ข้อที่	งาน / กิจกรรม ในการดำเนินงานตาม เกณฑ์มาตรฐานการศึกษาของโรงเรียน	คะแนนความสอดคล้อง			ข้อเสนอแนะ / ข้อคิดเห็น
		+1	0	-1	
17	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนค้นคว้าหาข้อมูลด้วยตนเองจากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ				
18	การจัดเตรียมแหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกสถานศึกษา				
19	การจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการอ่านอย่างหลากหลาย				
20	การฝึกทักษะให้ผู้เรียนรู้จักคิด วิเคราะห์หาเหตุผลและสรุปประเด็นจากการเรียนรู้และประสบการณ์ด้วยตนเอง				
21	การจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้ประเมินผลการปฏิบัติงานและนำผลมาแก้ไข ปรับปรุงการทำงาน				
<p>มาตรฐานที่ 9 ผู้เรียนมีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต</p>					
22	การฝึกทักษะให้ผู้เรียนรู้จักวางแผนในการปฏิบัติงาน ทำงานตามลำดับขั้นตอนอย่างมีประสิทธิภาพ				
23	การปลูกฝังให้ผู้เรียนมีความขยัน อดทน รู้จักพัฒนางานและภูมิใจในผลงานของตน				
24	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีทักษะกระบวนการกลุ่ม สามารถเรียนรู้และทำงานร่วมกันตามบทบาทหน้าที่				
25	การปลูกฝังให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต				

ข้อที่	งาน / กิจกรรม ในการดำเนินงานตาม เกณฑ์มาตรฐานการศึกษาของโรงเรียน	คะแนนความสอดคล้อง			ข้อเสนอแนะ / ข้อคิดเห็น
		+1	0	-1	
	มาตรฐานที่ 10 ผู้เรียนมีสุขนิสัย สุขภาพกาย และสุขภาพจิตที่ดี				
26	การส่งเสริมและการสร้างสุขนิสัยในการดูแล สุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดีให้แก่ผู้เรียน -----				
27	การบริการอาหารกลางวัน อาหารเสริม (นม) แก่นักเรียน -----				
28	การจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนรู้จักวิธีการและฝึก ปฏิบัติในการเสริมสร้างสมรรถภาพทางกาย ด้านต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอ -----				
29	การส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักดูแลสุขภาพและ ป้องกันตนเองไม่ให้เกิดอุบัติเหตุ -----				
30	การจัดกิจกรรมเพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับโทษของสิ่งเสพติดและ สิ่งมอมเมา -----				
31	การจัดระบบดูแล ป้องกันผู้เรียนให้ห่างไกล จากสิ่งเสพติดและสิ่งมอมเมา -----				
	มาตรฐานที่ 12 ผู้เรียนมีสุนทรียภาพและ ลักษณะนิสัยด้านศิลปะ ดนตรี และกีฬา				
32	การจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะพื้นฐาน ด้านดนตรี ศิลปะ และกีฬา อย่างสม่ำเสมอ -----				
33	การจัดกิจกรรมส่งเสริมให้ผู้เรียนได้แสดงออก ด้านศิลปะ ดนตรี และกีฬา -----				
34	การส่งเสริม สนับสนุนผู้เรียนที่มีความสามารถ พิเศษให้เข้าร่วมกิจกรรมที่หน่วยงานอื่นๆ จัดขึ้น				

ข้อที่	งาน / กิจกรรม ในการดำเนินงานตาม เกณฑ์มาตรฐานการศึกษาของโรงเรียน	คะแนนความสอดคล้อง			ข้อเสนอแนะ / ข้อคิดเห็น
		+1	0	-1	
	2. มาตรฐานด้านครูผู้สอน				
	มาตรฐานที่ 22 ครูมีความสามารถในการจัดการ เรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพและเน้นผู้ เรียนเป็นสำคัญ				
35	การพัฒนาส่งเสริมให้ครูมีความรู้เกี่ยวกับ หลักสูตรและการจัดการศึกษา -----				
36	การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาเพื่อให้ สอดคล้องกับผู้เรียนและท้องถิ่น -----				
37	การจัดทำแผนการสอนและจัดกิจกรรมการเรียน การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ -----				
38	การนำผลการประเมินมาปรับปรุง พัฒนาการ จัดกิจกรรมการเรียนการสอนและผู้เรียน -----				
	มาตรฐานที่ 24 ครูมีวุฒิ / ความรู้ ความสามารถ ตรงกับงานที่ได้รับผิดชอบและมีครูเพียงพอ				
39	การวางแผนจัดอัตรากำลังครูให้เหมาะสมกับ ความต้องการของสถานศึกษา -----				
40	การพัฒนาส่งเสริมให้บุคลากรได้รับการพัฒนาตนเอง -----				
41	การปฏิบัติงานในสถานศึกษาตรงกับความรู้ ความสามารถและความถนัดของครู -----				
	3. มาตรฐานด้านผู้บริหาร				
	มาตรฐานที่ 13 สถานศึกษามีการจัดองค์กร / โครงสร้าง และการบริหารงานอย่างเป็นระบบ ครบวงจร ให้บรรลุเป้าหมายการศึกษา				

ข้อที่	งาน / กิจกรรม ในการดำเนินงานตาม เกณฑ์มาตรฐานการศึกษาของโรงเรียน	คะแนนความสอดคล้อง			ข้อเสนอแนะ / ข้อคิดเห็น
		+1	0	-1	
42	การประชุมวางแผนในการจัดโครงสร้างการบริหารงานของสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ -----				
43	การจัดโครงสร้างการบริหารงานของสถานศึกษาแต่ละฝ่ายงานมีผู้รับผิดชอบชัดเจน -----				
44	การจัดทำธรรมนูญโรงเรียน / แผนพัฒนาการศึกษาของโรงเรียน โดยทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วม -----				
45	การปฏิบัติงานตามแผนการดำเนินงานที่วางไว้ -----				
46	การนิเทศ ติดตาม ประเมินผลการปฏิบัติงานเปรียบเทียบกับเป้าหมายอย่างต่อเนื่อง -----				
47	การนำผลการประเมินมาปรับปรุงการปฏิบัติงานให้ตรงกับเป้าหมายที่วางไว้ -----				
48	การจัดระบบข้อมูลสารสนเทศครบถ้วน ถูกต้องเป็นปัจจุบัน -----				
49	การจัดทำบันทึกและรายงานผลการประเมินเป็นระยะ ๆ อย่างต่อเนื่อง -----				
	มาตรฐานที่ 14 สถานศึกษาส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาการศึกษา				
50	การให้คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน มีส่วนร่วมในการวางแผนและสนับสนุนการจัดการศึกษา -----				
51	การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน -----				
52	การประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของสถานศึกษาต่อผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานต่าง ๆ -----				

ข้อที่	งาน / กิจกรรม ในการดำเนินงานตาม เกณฑ์มาตรฐานการศึกษาของโรงเรียน	คะแนนความสอดคล้อง			ข้อเสนอแนะ / ข้อคิดเห็น
		+1	0	-1	
53	ผู้ปกครอง ชุมชน มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม ต่าง ๆ ของสถานศึกษา _____				
54	การประเมินผลการดำเนินงานร่วมกับชุมชนใน การพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา _____				
55	มาตรฐานที่ 18 สถานศึกษามีการจัดกิจกรรม และการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ _____				
56	การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยวิธีการที่ หลากหลาย โดยสอดคล้องกับความต้องการของ ผู้เรียนและท้องถิ่น _____				
57	การนำภูมิปัญญาท้องถิ่น เทคโนโลยี และสื่อที่ เหมาะสมมาประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรม การเรียนการสอน _____				
58	การจัดกิจกรรมเพื่อปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่ดีต่าง ๆ ของผู้เรียน _____				
59	การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้รับ การพัฒนาสุนทรียภาพด้านดนตรี ศิลปะ และ กีฬา อย่างครบถ้วน _____				
60	การจัดกิจกรรมส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตย การทำงานร่วมกับผู้อื่น _____				
61	การประเมินผลผู้เรียนตามสภาพที่แท้จริงด้วย วิธีการและเครื่องมือที่หลากหลาย _____				
62	การจัดกิจกรรมส่งเสริมให้ผู้เรียนรักสถานศึกษา และมีความกระตือรือร้นในการมาเรียน				

ข้อที่	งาน / กิจกรรม ในการดำเนินงานตาม เกณฑ์มาตรฐานการศึกษาของโรงเรียน	คะแนนความสอดคล้อง			ข้อเสนอแนะ / ข้อคิดเห็น
		+1	0	-1	
	มาตรฐานที่ 20 ผู้บริหารมีภาวะผู้นำและมี ความสามารถในการบริหารจัดการ				
63	การกำหนดทิศทางในการบริหารจัดการศึกษา ให้สอดคล้องกับสภาพการเปลี่ยนแปลง-----				
64	การสนับสนุนให้ผู้ร่วมงานได้แสวงหาความรู้ เพื่อพัฒนาตนเองและองค์กร -----				
65	การปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีต่อครู นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน -----				
66	การรับฟังความคิดเห็น ข้อเสนอแนะของ บุคลากร อย่างมีเหตุผล -----				
67	การพัฒนางานโดยใช้ทีมงาน หรือกลุ่มบุคคล รับผิดชอบ -----				
	มาตรฐานที่ 25 สถานศึกษามีหลักสูตรที่ เหมาะสมกับผู้เรียนและท้องถิ่น มีสื่อการเรียน การสอนที่เอื้อต่อการเรียนรู้				
68	การวางแผนร่วมกับชุมชนในการจัดทำ หลักสูตรสถานศึกษา -----				
69	จัดทำหลักสูตรสถานศึกษา เอกสารประกอบ หลักสูตร อย่างครบถ้วนเพียงพอ -----				
70	การผลิตและการใช้สื่อการเรียนการสอนที่ เหมาะสมและเอื้อต่อการเรียนรู้-----				
71	การประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษา				
72	การนำผลการประเมินมาปรับปรุงหลักสูตร สถานศึกษาให้เหมาะสมและสอดคล้องกับ ผู้เรียนและท้องถิ่น				

การวิเคราะห์เครื่องมือและข้อมูล

รายการ	วิธีการ / สถิติที่ใช้	วิธีการนำเสนอข้อมูล
1. ความตรงตามเนื้อหาของแบบสอบถาม	หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)	ตารางสรุป
2. ความเที่ยงของแบบสอบถาม	หาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา	ตารางสรุป
3. การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถาม ตอนที่ 1	- การแจกแจงความถี่ - ค่าร้อยละ	ตารางสรุปเชิงบรรยาย
4. การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถาม ตอนที่ 2	- ค่าเฉลี่ย - ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน - การทดสอบค่าเอฟ	ตารางสรุปเชิงบรรยาย
5. การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถาม ตอนที่ 3	การแจกแจงความถี่	ตารางสรุปเชิงบรรยาย

ภาคผนวก ง

จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

ขนาดของกลุ่มตัวอย่างกำหนดโดยใช้สูตรยามานะ (ประคอง กรรณสูตร 2528: 10)

ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

โดย n แทน ขนาดกลุ่มตัวอย่าง

N แทน ขนาดของประชากร

e แทน ความคลาดเคลื่อนของการสุ่มที่ยอมรับได้ ในที่นี้กำหนด .05

คำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรยามานะ ดังนี้

$$N = 406$$

$$e = .05$$

$$\begin{aligned} n &= \frac{406}{1 + (406)(.05)^2} \\ &= \frac{406}{1 + 1.02} \\ &= \frac{406}{2.02} \\ &= 200.99 \\ &= 201 \text{ คน} \end{aligned}$$

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามขนาดโรงเรียนและโรงเรียน

ที่	โรงเรียน	จำนวนประชากร	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
โรงเรียนขนาดเล็ก			
1	บ้านจาเราะป่าไค	5	2
2	บ้านธารน้ำทิพย์	3	2
3	บ้านธารน้ำใส	3	2
4	นิคมสร้างตนเองพัฒนาภาคใต้ 3	3	2
5	นิคมสร้างตนเองพัฒนาภาคใต้ 13	5	2
6	นิคมสร้างตนเองพัฒนาภาคใต้ 10	6	3
7	คีรีลาดพัฒนา	5	2
8	บ้านวังหิน	6	3
9	นิคมสร้างตนเองพัฒนาภาคใต้ 9	4	2
10	บ้านฉลองชัย	6	3
11	บ้านเตรียมปัญญา	5	2
12	บ้านศรีนคร	5	2
13	บ้านศรีทำน้ำ	3	2
14	บ้านวังศิลา	3	2
โรงเรียนขนาดกลาง			
1	บ้านนาข่อย	12	6
2	บ้านวังใหม่	6	3
3	บ้านธารมะลิ	8	4
4	บ้านยะรม	9	4
5	บ้านตานะปูเต๊ะใน	8	4
6	นิคมสร้างตนเองพัฒนาภาคใต้ 2	10	5
7	บ้านกือตอง	9	6
8	บ้านสาตุ	7	4

ที่	โรงเรียน	จำนวนประชากร	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
9	บ้านสันติ	6	3
10	บ้านวังสำราญ	9	4
11	บ้านลือตอ	8	4
12	บ้านเจาะตาแม	9	4
13	บ้านบุญเกื้อหลุโฆ	9	4
14	บ้านบางจุ	12	6
15	อาสินศึกษา	9	4
16	บ้านบ่อหิน	8	4
17	บ้านบัวทอง	8	4
	โรงเรียนขนาดใหญ่		
1	บ้านธารทิพย์	11	6
2	บ้านกาไสด	10	5
3	บ้านดงกาเต็ง	15	7
4	บ้านบางกลาง	13	6
5	บ้านชีเยาะ	17	9
6	ราษฎร์อุทิศ (ปู่แล)	11	6
7	บ้านละแ	13	6
8	บ้านตันหยง	15	7
9	ท่าละมัย	13	6
10	บ้านหลักเขต	15	7
11	บ้านพงกุแ	14	7
12	บ้านป่าแค	14	7
13	บ้านตาแล	22	11
14	บ้านบันนังคามา	14	7
	รวมทั้งสิ้น	406	201

ภาคผนวก จ

สภาพและปัญหาการดำเนินงานในมาตรฐานแต่ละด้าน

**สภาพการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา ของโรงเรียนประถมศึกษา
มาตรฐานด้านผู้เรียน จำแนกเป็นรายชื่อ**

ข้อที่	งาน / กิจกรรมการดำเนินงาน ตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	สภาพ การดำเนินงาน
มาตรฐานด้านผู้เรียน				
1	การวางแผนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้น คุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์	3.64	0.57	มาก
2	การจัดกิจกรรมปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม คุณลักษณะที่ดีต่าง ๆ ของผู้เรียน สอดแทรกใน กระบวนการเรียนการสอน ในเนื้อหาวิชาต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง	3.71	0.59	มาก
3	การส่งเสริมให้ผู้เรียนมีวินัย มีความรับผิดชอบ ปฏิบัติตามระเบียบและหลักธรรมของแต่ละ ศาสนา	3.88	0.71	มาก
4	การส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และ ความรับผิดชอบต่อสังคมเป็นประจำและต่อเนื่อง	3.79	0.68	มาก
5	การประเมินพฤติกรรมของผู้เรียนด้านคุณธรรม จริยธรรม โดยใช้เครื่องมือและวิธีการที่หลากหลาย	3.24	0.67	ปานกลาง
6	การนำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนา คุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียน	3.32	0.66	ปานกลาง
7	การวางแผนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้น กระบวนการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ของผู้เรียน	3.11	0.73	ปานกลาง
8	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เน้นกระบวนการคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ของผู้เรียน	3.22	0.70	ปานกลาง
9	การส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ มีความคิดสร้างสรรค์ในการปฏิบัติงาน	3.27	0.76	ปานกลาง

ข้อที่	งาน / กิจกรรมการดำเนินงาน ตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	สภาพ การดำเนินงาน
10	การประเมินผลกระบวนการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ และความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียน	3.10	0.67	ปานกลาง
11	การนำผลการประเมินมาปรับปรุงกระบวนการ คิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ และความคิดสร้างสรรค์ ของผู้เรียน	3.15	0.71	ปานกลาง
12	การวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน และเปรียบเทียบกับมาตรฐานขั้นต่ำ	3.47	0.73	ปานกลาง
13	การวิเคราะห์และดูแลนักเรียนเป็นรายบุคคล	3.55	0.74	มาก
14	การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาความสามารถ ในการใช้ภาษาของผู้เรียนอย่างหลากหลาย	3.49	0.63	ปานกลาง
15	การประเมินและสรุปผลการประเมินเพื่อตรวจสอบ ผลความก้าวหน้าของผู้เรียน	3.53	0.63	มาก
16	การนำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนา ผู้เรียนตามศักยภาพของแต่ละคน	3.42	0.65	ปานกลาง
17	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนค้นคว้า หาข้อมูลด้วยตนเองจากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ	3.40	0.72	ปานกลาง
18	การจัดเตรียมแหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกสถานศึกษา	3.51	0.81	มาก
19	การจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการอ่านอย่าง หลากหลาย	3.57	0.69	มาก
20	การฝึกทักษะให้ผู้เรียนรู้จักคิด วิเคราะห์หาเหตุผล และสรุปประเด็นจากการเรียนรู้และประสบการณ์ ด้วยตนเอง	3.30	0.71	ปานกลาง
21	การจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้ประเมินผลการ ปฏิบัติงานและนำผลมาแก้ไข ปรับปรุงการทำงาน	3.30	0.72	ปานกลาง

ข้อที่	งาน / กิจกรรมการดำเนินงาน ตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	สภาพ การดำเนินงาน
22	การฝึกทักษะให้ผู้เรียนรู้จักวางแผนในการปฏิบัติงาน ทำงานตามลำดับขั้นตอนอย่างมีประสิทธิภาพ	3.57	0.70	มาก
23	การปลูกฝังให้ผู้เรียนมีความขยัน อดทน รู้จักพัฒนางานและภูมิใจในผลงานของตน	3.75	0.68	มาก
24	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีทักษะกระบวนการกลุ่ม สามารถเรียนรู้และทำงานร่วมกันตามบทบาทหน้าที่	3.65	0.66	มาก
25	การปลูกฝังให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต	3.99	0.72	มาก
26	การส่งเสริมและการสร้างสุขนิสัยในการดูแลสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดีให้แก่ผู้เรียน	4.05	0.65	มาก
27	การบริการอาหารกลางวัน อาหารเสริม (นม) แก่นักเรียน	4.44	0.68	มาก
28	การจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนรู้จักวิธีการและฝึกปฏิบัติในการเสริมสร้างสมรรถภาพทางกายด้านต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอ	3.82	0.63	มาก
29	การส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักดูแลสุขภาพและป้องกันตนเองไม่ให้เกิดอุบัติเหตุ	3.95	0.70	มาก
30	การจัดกิจกรรมเพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับโทษของสิ่งเสพติดและสิ่งมอมเมา	4.16	0.67	มาก
31	การจัดระบบดูแล ป้องกันผู้เรียนให้ห่างไกลจากสิ่งเสพติดและสิ่งมอมเมา	4.17	0.67	มาก
32	การจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะพื้นฐานด้านดนตรี ศิลปะ และกีฬา อย่างสม่ำเสมอ	3.57	0.71	มาก

ข้อที่	งาน / กิจกรรมการดำเนินงาน ตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	สภาพ การดำเนินงาน
33	การจัดกิจกรรมส่งเสริมให้ผู้เรียนได้แสดงออกด้าน ดนตรี ศิลปะ และกีฬา	3.67	0.70	มาก
34	การส่งเสริม สนับสนุนผู้เรียนที่มีความสามารถ พิเศษให้เข้าร่วมกิจกรรมที่หน่วยงานอื่น ๆ จัดขึ้น	3.37	0.90	ปานกลาง
	รวม	3.59	0.41	มาก

**สภาพการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา ของโรงเรียนประถมศึกษา
มาตรฐานด้านครูผู้สอน จำแนกเป็นรายชื่อ**

ข้อที่	งาน / กิจกรรมการดำเนินงาน ตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	สภาพ การดำเนินงาน
มาตรฐานด้านครูผู้สอน				
35	การพัฒนาส่งเสริมให้ครูมีความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรและการจัดการศึกษา	3.89	0.67	มาก
36	การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาเพื่อให้สอดคล้องกับผู้เรียนและท้องถิ่น	3.68	0.70	มาก
37	การจัดทำแผนการสอนและจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	3.67	0.64	มาก
38	การนำผลการประเมินมาปรับปรุง พัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและผู้เรียน	3.54	0.63	มาก
39	การวางแผนจัดอัตรากำลังครูให้เหมาะสมกับความต้องการของสถานศึกษา	3.55	0.94	มาก
40	การส่งเสริมให้ครูได้รับการพัฒนาตนเอง	3.96	0.78	มาก
41	การปฏิบัติงานในสถานศึกษาตรงกับความรู้ความสามารถและความถนัดของครู	3.58	0.88	มาก
รวม		3.70	0.58	มาก

**สภาพการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา ของโรงเรียนประถมศึกษา
มาตรฐานด้านผู้บริหาร จำแนกเป็นรายชื่อ**

ข้อที่	งาน / กิจกรรมการดำเนินงาน ตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	สภาพ การดำเนินงาน
มาตรฐานด้านผู้บริหาร				
42	การประชุมวางแผนในการจัดโครงสร้างการบริหารงานของสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ	3.93	0.72	มาก
43	การจัดโครงสร้างการบริหารงานของสถานศึกษาแต่ละฝ่ายงานมีผู้รับผิดชอบชัดเจน	4.14	0.69	มาก
44	การจัดทำธรรมนูญโรงเรียน / แผนพัฒนาการศึกษาของโรงเรียน โดยทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนรวม	4.03	0.71	มาก
45	การปฏิบัติงานตามแผนการดำเนินงานที่วางไว้	3.78	0.57	มาก
46	การนิเทศ ติดตาม ประเมินผลการปฏิบัติงานเปรียบเทียบกับเป้าหมายอย่างต่อเนื่อง	3.43	0.63	ปานกลาง
47	การนำผลการประเมินมาปรับปรุงการปฏิบัติงานได้ตรงกับเป้าหมายที่วางไว้	3.49	0.66	ปานกลาง
48	การจัดระบบข้อมูลสารสนเทศครบถ้วน ถูกต้องเป็นปัจจุบัน	3.61	0.67	มาก
49	การจัดทำบันทึกและรายงานผลการประเมินเป็นระยะ ๆ อย่างต่อเนื่อง	3.42	0.66	ปานกลาง
50	การให้คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน มีส่วนร่วมในการวางแผนและสนับสนุนการจัดการศึกษา	3.73	0.80	มาก
51	การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน	3.88	0.76	มาก

ข้อที่	งาน / กิจกรรมการดำเนินงาน ตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	สภาพ การดำเนินงาน
52	การประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของสถานศึกษา ต่อผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานต่าง ๆ	3.67	0.72	มาก
53	ผู้ปกครอง ชุมชน มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม ต่าง ๆ ของสถานศึกษา	3.74	0.77	มาก
54	การประเมินผลการดำเนินงานร่วมกับชุมชนในการ พัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา	3.48	0.73	ปานกลาง
55	การวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	3.77	0.61	มาก
56	การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยวิธีการที่ หลากหลาย โดยสอดคล้องกับความต้องการของ ผู้เรียนและท้องถิ่น	3.66	0.63	มาก
57	การนำภูมิปัญญาท้องถิ่น เทคโนโลยี และสื่อที่ เหมาะสมมาประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรม การเรียนการสอน	3.33	0.87	ปานกลาง
58	การจัดกิจกรรมเพื่อปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่ดีต่าง ๆ ของผู้เรียน	3.80	0.69	มาก
59	การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้รับ การพัฒนาสุนทรียภาพด้านดนตรี ศิลปะ และกีฬา อย่างครบถ้วน	3.51	0.80	มาก
60	การจัดกิจกรรมส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตย การทำงานร่วมกับผู้อื่น	3.80	0.79	มาก
61	การประเมินผลผู้เรียนตามสภาพที่แท้จริงด้วย วิธีการและเครื่องมือที่หลากหลาย	3.53	0.70	มาก
62	การจัดกิจกรรมส่งเสริมให้ผู้เรียนรักสถานศึกษา และมีความกระตือรือร้นในการมาเรียน	3.74	0.62	มาก

ข้อที่	งาน / กิจกรรมการดำเนินงาน ตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	สภาพ การดำเนินงาน
63	การกำหนดทิศทางในการบริหารจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพการเปลี่ยนแปลง	3.75	0.66	มาก
64	การสนับสนุนให้ผู้ร่วมงานได้แสวงหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเองและองค์กร	3.84	0.77	มาก
65	การปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีต่อครู นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน	4.00	0.70	มาก
66	การรับฟังความคิดเห็น ข้อเสนอแนะของบุคลากรอย่างมีเหตุผล	4.02	0.75	มาก
67	การพัฒนางานโดยใช้ทีมงาน หรือกลุ่มบุคคล รับผิดชอบ	3.98	0.72	มาก
68	การวางแผนร่วมกับชุมชนในการจัดทำหลักสูตร สถานศึกษา	3.58	0.77	มาก
69	จัดทำหลักสูตรสถานศึกษา เอกสารประกอบ หลักสูตร อย่างครบถ้วนเพียงพอ	3.59	0.78	มาก
70	การผลิตและการใช้สื่อการเรียนการสอนที่ เหมาะสมและเอื้อต่อการเรียนรู้	3.41	0.68	ปานกลาง
71	การประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษา	3.31	0.71	ปานกลาง
72	การนำผลการประเมินมาปรับปรุงหลักสูตร สถานศึกษาให้เหมาะสมและสอดคล้องกับผู้เรียน และท้องถิ่น	3.33	0.72	ปานกลาง
รวม		3.69	0.47	มาก

**ปัญหาการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา ของโรงเรียนประถมศึกษา
มาตรฐานด้านผู้เรียน จำแนกเป็นรายชื่อ**

ข้อที่	งาน / กิจกรรมการดำเนินงาน ตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ปัญหา การดำเนินงาน
มาตรฐานด้านผู้เรียน				
1	การวางแผนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้น คุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์	2.71	0.81	ปานกลาง
2	การจัดกิจกรรมปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม คุณลักษณะที่ดีต่าง ๆ ของผู้เรียน สอดแทรกใน กระบวนการเรียนการสอน ในเนื้อหาวิชาต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง	2.62	0.85	ปานกลาง
3	การส่งเสริมให้ผู้เรียนมีวินัย มีความรับผิดชอบ ปฏิบัติตามระเบียบและหลักธรรมของแต่ละ ศาสนา	2.67	0.88	ปานกลาง
4	การส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และ ความรับผิดชอบต่อสังคมเป็นประจำและต่อเนื่อง	2.63	0.79	ปานกลาง
5	การประเมินพฤติกรรมของผู้เรียนด้านคุณธรรม จริยธรรม โดยใช้เครื่องมือและวิธีการที่หลากหลาย	2.61	0.80	ปานกลาง
6	การนำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนา คุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียน	2.59	0.77	ปานกลาง
7	การวางแผนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้น กระบวนการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ของผู้เรียน	2.97	0.95	ปานกลาง
8	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เน้นกระบวนการคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ของผู้เรียน	2.98	0.93	ปานกลาง
9	การส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ มีความคิดสร้างสรรค์ในการปฏิบัติงาน	3.03	0.95	ปานกลาง

ข้อที่	งาน / กิจกรรมการดำเนินงาน ตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ปัญหา การดำเนินงาน
10	การประเมินผลกระบวนการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ และความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียน	2.83	0.82	ปานกลาง
11	การนำผลการประเมินมาปรับปรุงกระบวนการ คิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ และความคิดสร้างสรรค์ ของผู้เรียน	2.82	0.86	ปานกลาง
12	การวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน และเปรียบเทียบกับมาตรฐานขั้นต่ำ	2.55	0.82	ปานกลาง
13	การวิเคราะห์และดูและนักเรียนเป็นรายบุคคล	2.46	0.90	น้อย
14	การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาความสามารถ ในการใช้ภาษาของผู้เรียนอย่างหลากหลาย	2.79	0.92	ปานกลาง
15	การประเมินและสรุปผลการประเมินเพื่อตรวจสอบ ผลความก้าวหน้าของผู้เรียน	2.65	0.88	ปานกลาง
16	การนำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนา ผู้เรียนตามศักยภาพของแต่ละคน	2.67	0.87	ปานกลาง
17	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนค้นคว้า หาข้อมูลด้วยตนเองจากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ	2.88	0.89	ปานกลาง
18	การจัดเตรียมแหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกสถานศึกษา	2.85	1.04	ปานกลาง
19	การจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการอ่านอย่าง หลากหลาย	2.73	0.91	ปานกลาง
20	การฝึกทักษะให้ผู้เรียนรู้จักคิด วิเคราะห์หาเหตุผล และสรุปประเด็นจากการเรียนรู้และประสบการณ์ ด้วยตนเอง	2.95	0.96	ปานกลาง
21	การจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้ประเมินผลการ ปฏิบัติงานและนำผลมาแก้ไข ปรับปรุงการทำงาน	2.83	0.87	ปานกลาง

ข้อที่	งาน / กิจกรรมการดำเนินงาน ตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ปัญหา การดำเนินงาน
22	การฝึกทักษะให้ผู้เรียนรู้จักวางแผนในการปฏิบัติงาน ทำงานตามลำดับขั้นตอนอย่างมีประสิทธิภาพ	2.75	0.97	ปานกลาง
23	การปลูกฝังให้ผู้เรียนมีความขยัน อดทน รู้จักพัฒนางานและภูมิใจในผลงานของตน	2.52	0.96	ปานกลาง
24	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีทักษะกระบวนการกลุ่ม สามารถเรียนรู้และทำงานร่วมกันตามบทบาทหน้าที่	2.59	0.93	ปานกลาง
25	การปลูกฝังให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต	2.26	0.85	น้อย
26	การส่งเสริมและการสร้างสุขนิสัยในการดูแลสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดีให้แก่ผู้เรียน	2.19	0.87	น้อย
27	การบริการอาหารกลางวัน อาหารเสริม (นม) แก่นักเรียน	1.88	0.98	น้อย
28	การจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนรู้จักวิธีการและฝึกปฏิบัติในการเสริมสร้างสมรรถภาพทางกายด้านต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอ	2.13	0.87	น้อย
29	การส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักดูแลสุขภาพและป้องกันตนเองไม่ให้เกิดอุบัติเหตุ	2.17	0.91	น้อย
30	การจัดกิจกรรมเพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับโทษของสิ่งเสพติดและสิ่งมอมเมา	1.99	0.94	น้อย
31	การจัดระบบดูแล ป้องกันผู้เรียนให้ห่างไกลจากสิ่งเสพติดและสิ่งมอมเมา	2.02	1.07	น้อย
32	การจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะพื้นฐานด้านดนตรี ศิลปะ และกีฬา อย่างสม่ำเสมอ	2.39	0.95	น้อย
33	การจัดกิจกรรมส่งเสริมให้ผู้เรียนได้แสดงออกด้านดนตรี ศิลปะ และกีฬา	2.36	0.97	น้อย

ข้อที่	งาน / กิจกรรมการดำเนินงาน ตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ปัญหา การดำเนินงาน
34	การส่งเสริม สนับสนุนผู้เรียนที่มีความสามารถ พิเศษให้เข้าร่วมกิจกรรมที่หน่วยงานอื่น ๆ จัดขึ้น	2.44	0.96	น้อย
	รวม	2.57	0.60	ปานกลาง

**ปัญหาการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา ของโรงเรียนประถมศึกษา
มาตรฐานด้านครูผู้สอน จำแนกเป็นรายข้อ**

ข้อที่	งาน / กิจกรรมการดำเนินงาน ตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ปัญหา การดำเนินงาน
มาตรฐานด้านครูผู้สอน				
35	การพัฒนาส่งเสริมให้ครูมีความรู้เกี่ยวกับหลักสูตร และการจัดการศึกษา	2.34	0.89	น้อย
36	การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาเพื่อให้ สอดคล้องกับผู้เรียนและท้องถิ่น	2.51	0.93	ปานกลาง
37	การจัดทำแผนการสอนและจัดกิจกรรมการเรียน การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	2.48	0.90	น้อย
38	การนำผลการประเมินมาปรับปรุง พัฒนาการจัด กิจกรรมการเรียนการสอนและผู้เรียน	2.49	0.88	น้อย
39	การวางแผนจัดอัตรากำลังครูให้เหมาะสมกับ ความต้องการของสถานศึกษา	2.92	1.15	ปานกลาง
40	การส่งเสริมให้ครูได้รับการพัฒนาตนเอง	2.42	1.01	น้อย
41	การปฏิบัติงานในสถานศึกษาตรงกับความรู้ ความสามารถและความถนัดของครู	2.71	1.10	ปานกลาง
รวม		2.55	0.80	ปานกลาง

**ปัญหาการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา ของโรงเรียนประถมศึกษา
มาตรฐานด้านผู้บริหาร จำแนกเป็นรายชื่อ**

ข้อที่	งาน / กิจกรรมการดำเนินงาน ตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ปัญหา การดำเนินงาน
มาตรฐานด้านผู้บริหาร				
42	การประชุมวางแผนในการจัดโครงสร้างการบริหารงานของสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ	2.32	0.90	น้อย
43	การจัดโครงสร้างการบริหารงานของสถานศึกษาแต่ละฝ่ายงานมีผู้รับผิดชอบชัดเจน	2.13	0.97	น้อย
44	การจัดทำธรรมนูญโรงเรียน / แผนพัฒนาการศึกษาของโรงเรียน โดยทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนรวม	2.22	0.98	น้อย
45	การปฏิบัติงานตามแผนการดำเนินงานที่วางไว้	2.48	0.89	น้อย
46	การนิเทศ ติดตาม ประเมินผลการปฏิบัติงานเปรียบเทียบกับเป้าหมายอย่างต่อเนื่อง	2.59	0.88	ปานกลาง
47	การนำผลการประเมินมาปรับปรุงการปฏิบัติงานได้ตรงกับเป้าหมายที่วางไว้	2.58	0.85	ปานกลาง
48	การจัดระบบข้อมูลสารสนเทศครบถ้วน ถูกต้องเป็นปัจจุบัน	2.36	0.82	น้อย
49	การจัดทำบันทึกและรายงานผลการประเมินเป็นระยะ ๆ อย่างต่อเนื่อง	2.47	0.83	น้อย
50	การให้คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน มีส่วนร่วมในการวางแผนและสนับสนุนการจัดการศึกษา	2.49	0.95	น้อย
51	การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน	2.33	0.91	น้อย
52	การประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของสถานศึกษาต่อผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานต่าง ๆ	2.32	0.84	น้อย

ข้อที่	งาน / กิจกรรมการดำเนินงาน ตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ปัญหา การดำเนินงาน
53	ผู้ปกครอง ชุมชน มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา	2.36	0.92	น้อย
54	การประเมินผลการดำเนินงานร่วมกับชุมชนในการพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา	2.48	0.92	น้อย
55	การวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	2.52	0.97	ปานกลาง
56	การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยวิธีการที่หลากหลาย โดยสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและท้องถิ่น	2.57	0.95	ปานกลาง
57	การนำภูมิปัญญาท้องถิ่น เทคโนโลยี และสื่อที่เหมาะสมมาประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	2.58	0.91	ปานกลาง
58	การจัดกิจกรรมเพื่อปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่ดีต่าง ๆ ของผู้เรียน	2.38	0.92	น้อย
59	การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาสุนทรียภาพด้านดนตรี ศิลปะ และกีฬาอย่างครบถ้วน	2.54	0.94	ปานกลาง
60	การจัดกิจกรรมส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตยการทำงานร่วมกับผู้อื่น	2.29	0.86	น้อย
61	การประเมินผลผู้เรียนตามสภาพที่แท้จริงด้วยวิธีการและเครื่องมือที่หลากหลาย	2.51	0.88	ปานกลาง
62	การจัดกิจกรรมส่งเสริมให้ผู้เรียนรักสถานศึกษา และมีความกระตือรือร้นในการมาเรียน	2.56	0.91	ปานกลาง
63	การกำหนดทิศทางในการบริหารจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพการเปลี่ยนแปลง	2.47	0.92	น้อย

ข้อที่	งาน / กิจกรรมการดำเนินงาน ตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ปัญหา การดำเนินงาน
64	การสนับสนุนให้ผู้ร่วมงานได้แสวงหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเองและองค์กร	2.27	0.87	น้อย
65	การปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีต่อครู นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน	2.12	0.89	น้อย
66	การรับฟังความคิดเห็น ข้อเสนอแนะของบุคลากรอย่างมีเหตุผล	2.05	0.84	น้อย
67	การพัฒนางานโดยใช้ทีมงาน หรือกลุ่มบุคคล รับผิดชอบ	2.18	0.84	น้อย
68	การวางแผนร่วมกับชุมชนในการจัดทำหลักสูตร สถานศึกษา	2.70	0.93	ปานกลาง
69	จัดทำหลักสูตรสถานศึกษา เอกสารประกอบ หลักสูตร อย่างครบถ้วนเพียงพอ	2.59	0.80	ปานกลาง
70	การผลิตและการใช้สื่อการเรียนการสอนที่ เหมาะสมและเอื้อต่อการเรียนรู้	2.71	0.83	ปานกลาง
71	การประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษา	2.68	0.81	ปานกลาง
72	การนำผลการประเมินมาปรับปรุงหลักสูตร สถานศึกษาให้เหมาะสมและสอดคล้องกับผู้เรียน และท้องถิ่น	2.69	0.85	ปานกลาง
	รวม	2.44	0.65	น้อย

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ	นางภรณ์ สุวรักษ์
วัน เดือน ปีเกิด	29 เมษายน 2502
สถานที่เกิด	อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี
ประวัติการศึกษา	วท.บ. มหาวิทยาลัยรามคำแหง พ.ศ. 2524
สถานที่ทำงาน	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายะลา เขต 2 อำเภอบันนังสตา จังหวัดยะลา
ตำแหน่ง	ศึกษานิเทศก์ ระดับ 7